

A.P.J. ABDUL KALAM
(1931 - 2015)

Avul Pakir Jainulabdeen Abdul Kalam was born on 15 - 10 - 1931 at Rameshwaram in Tamilnadu. He studied Physics and Aerospace Engineering. He is fondly called as the ‘Missile Man of India’ for his work on the development of ‘Ballistic Missile’ and launch Vehicle Technology. His notable works are ‘Wings of Fire’, ‘India 2020’, ‘Ignited Minds’, ‘Indomitable Spirit’. He was awarded ‘Bharata Ratna’, ‘Padma Vibhushan’. He died on 27-07-2015 in Shillong.

**State Council of Educational Research and Training
Andhra Pradesh**

Our World

మన ప్రపంచం

ENVIRONMENTAL STUDIES

Free distribution by Samagra Shiksha, Government of Andhra Pradesh

3

Semester (సామిస్టర్) - 2

భారత రాజ్యం - పార విధులు

1. రాజ్యంగమునకు బద్దుడై వుండుట, దాని ఆదర్శాలను, సంస్కరణ, జాతీయ పతాకమును, జాతీయ గీతమును గౌరవించుట;
2. జాతీయ స్వాతంత్ర్య పోరాటమునకు స్వాతంత్ర్యానిష్టులను మనస్యయందు ఉంచుకొని వాటిని అనుసరించుట;
3. భారత సార్వభౌమత్వం, ఐక్యత, అభిందతను సమర్థించుట మరియు సంరక్షించుట.
4. దేశమును రక్షించుట మరియు కోరినపుడు జాతికి సేవ చేయుట;
5. భారత ప్రజల మధ్య మత, భాష, ప్రాంతీయ, వర్గ వైవిధ్యములను అధిగమించి, సామరస్యమును, సోదర భావమును పెంపాందించుట, స్వీల గౌరవం తగ్గించు ఆచారములను విడుసాడుట;
6. మన ఉమ్మడి సంస్కృతినీ, సుసంవస్తు సంప్రదాయాలను గౌరవించి రక్షించుట;
7. అడవులు, సరస్వతి, నదులు, అడవి జంతువులతో సహ ప్రాకృతిక పరిసరాలను కాపాడి అభివృద్ధి చేయుట మరియు సమస్త జీవుల యొదల కరుణాద్రుత కలిగి వుండుట.
8. శాస్త్రియ దృక్పథాన్ని, మూనవతావాదాన్ని, జిజ్ఞాసను, సంస్కృత తత్వాన్ని పెంపాందించుకొనటం;
9. ప్రజల ఆస్తిని సంరక్షించుట, హింసను విడుసాడుట;
10. ప్రయత్నాలు, సాధనల ఉన్నతస్థాయిలను నిరంతరం అందుకొనునట్లుగా వైయక్తిక, సమిష్టి కార్య రంగాలన్నింటిలో శ్రేష్ఠత కోసం, కృషి చేయుట ప్రాథమిక కర్తవ్యాన్ని వుండవలెను.
11. ఆరు నుండి పద్మాలుగు సంపత్తరముల వయస్సు కలిగిన బాలునికి లేదా బాలికకు తల్లి తండ్రి లేదా సంరక్షకునిగావస్తు వ్యక్త తనిట్లు లేదా సందర్భానుసారము తన సంరక్షితునికి విద్యుత్తరునకు అవకాశములు కల్పించవలెను.

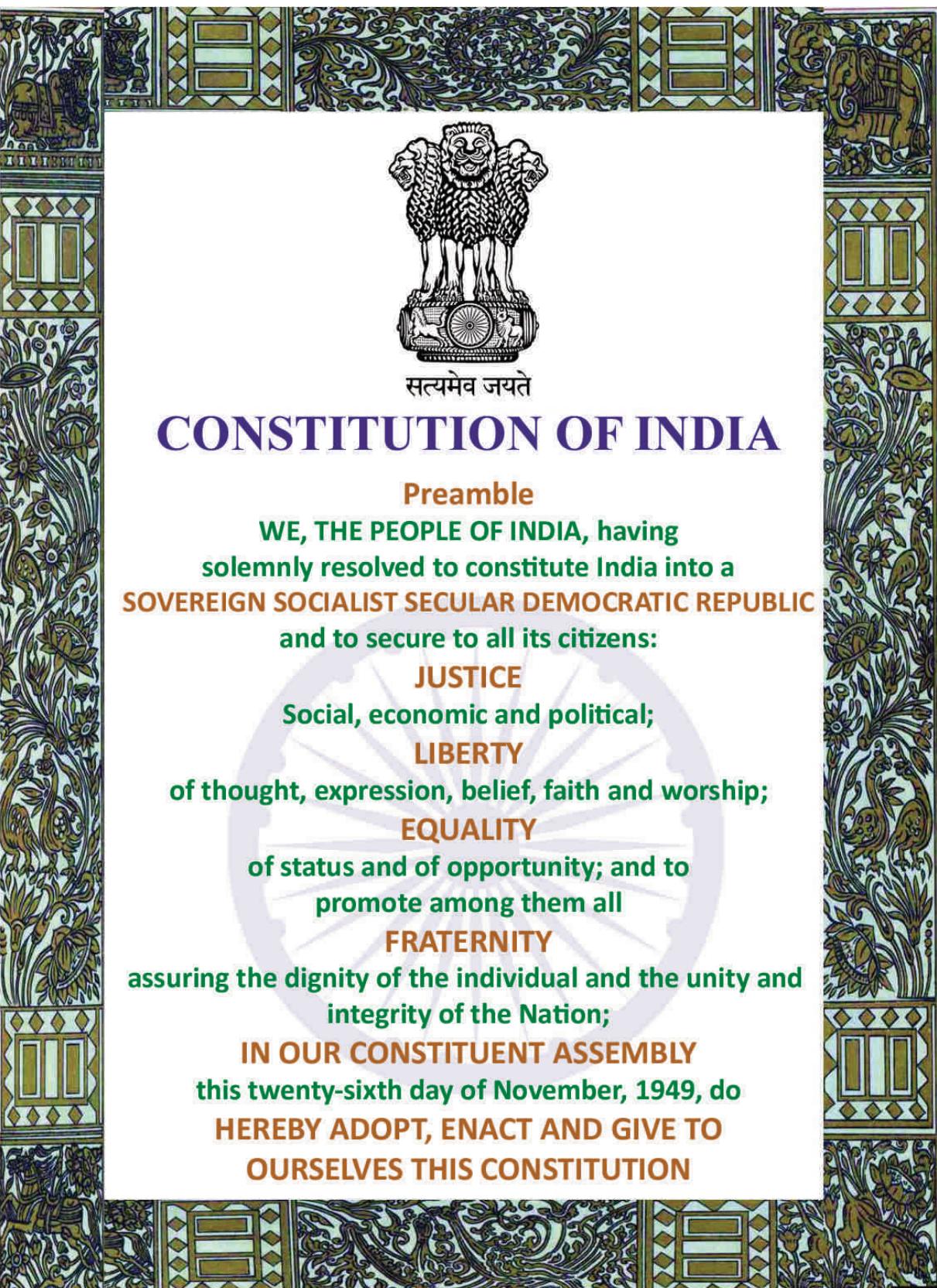
(అధికరణ 51 A)

విద్యుత్తరు చట్టం

6 నుండి 14 సంవత్సరముల పిల్లలందరికి ఉచిత నిర్మంద ఎలిమెంటరీ విద్యనందించడానికి ఉద్దేశించబడినవి. ఇది ఏటిల్ 1, 2010 నుండి ఆమల్కి వచ్చింది.

చట్టంలోని ముఖ్యాంశాలు:

- పిల్లలందరికి అందుబాటులో పారశాలలను ఏర్పాటుచేయాలి.
- పారశాలలకు మౌలిక వసతులను కల్పించాలి.
- పిల్లలందరిని వయస్సును తగిన తరగతిలో చేర్చించాలి.
- వయస్సును తగ్గ తరగతిలో చేర్చిన తర్వాత తోచి ఎారితో సమాంగా ఉండటానికి ప్రత్యేకకిళ్లని ఇప్పించాలి.
- ప్రత్యేక అవసరాలు కల్పిన పిల్లలకు సాధారణ పిల్లలతోపాటు విద్యకోనసాగించడానికి తగువసతులు ఏర్పాట్లు చేయాలి.
- బడిలో చేర్చుకొడానికి ఎలాంటి పోర్కలు నిర్వహించరాదు. ఎటువంటి రుసుము, చార్టీలు వసూలు చేయరాదు.
- బడిలో చేరిన పిల్లల పేరు తీసివేయడం, అదే తరగతిలో కొనసాగించడం చేయరాదు.
- పిల్లల్ని శారీరకంగా, మానసికంగా హింసించరాదు.
- వయస్సు నిర్దారణ పత్రం, ఇతర ధృవీకరణ పత్రాలు లేవనే కారణం చేత పిల్లలకు బడిలో ప్రవేశాన్ని నిరాకరించరాదు.
- తగిన అర్థతలున్న వారిని మాత్రమే ఉపాధ్యాయులుగా నియమించాలి.
- పిల్లలు నిర్దేశించిన సామర్థ్యాలు సాధించేలా బోధనాభ్యాసం, మూల్యాంకనం ఉండాలి.
- ఎలిమెంటరీ విద్య పూర్తయ్యేవరకు పిల్లలకు ఎలాంటి బోర్డు పరీక్షలు నిర్వహించరాదు.
- పద్మాలుగు సంపత్తరాలు పూర్తయ్యేవప్పటికీ, ఎలిమెంటరీ విద్య పూర్తయ్యేవరకు పారశాలలో పిల్లలు కొనసాగవచ్చును.
- బలహిస వర్గాలకు, ప్రతికూల పరిస్థితులను ఎదుర్కొంటున్న బృందాలకు చెందిన పిల్లలు ఏ విధమైన వివక్షతకు గురికాకుండా చూడాలి.
- రాజ్యాంగంలో పాంచుపరిచిన విలువలకు అనుగుంగా, విద్యుత్పాతకు భయం, అందోళనకు గురిచేయని రీతిలో వారి సర్వతోముఖాభివృద్ధికి తోడ్పడే పార్యప్రణాళిక రూపొందించాలి.

ENVIRONMENTAL STUDIES

Class - 3 (Semester - 2)

Textbook Development Committee

Sri. S. Suresh Kumar IAS

Commissioner of School Education & State Project Director, SS, AP, Amaravati.

Smt. Vetriselvi. K IAS

Special Officer, English Medium Project, O/o CSE-AP, Amaravati.

Dr. B. Pratap Reddy MA., B.Ed., Ph.D.

Director, SCERT, AP, Amaravati.

Sri K. Ravindranath Reddy MA., B.Ed.

Director, Govt. Textbook Press, AP, Amaravati.

Editors

Dr. K. N. Shoba M.A., M.Phil., Ph.D (English), M.A. (Edu.)

Asst. Professor, Anna University, Chennai.

Dr. E. Uday Bhaskar Reddy Prof. (Retd.)

Andhra University, Visakhapatnam.

Dr. Suman Bandi Prof.

Regional Institute of English, Bangalore.

Dr. K. Sreeramulu Prof. (Retd.)

Head of the Dept. of Zoology,

VSR & NVR College, Nagarjuna University.

Dr. R. Pardhasaradhi

Associate Professor and Head,

Sri Y.N. College, Narsapur.

Dr. D. Gopala Krishna Principal (Retd.)

IASE, Rajamahendravaram.

Dr. G. Chenna Reddy Associate Prof.

Acharya Nagarjuna University, Guntur.

Dr. N. Upendar Reddy Prof. (Retd.)

SCERT, Hyderabad.

Dr. P. Vinay Kumar Principal,

DIET, Angaluru, Krishna (Dt.).

Dr. V.V.S. Naidu Prof.

Sciences and Humanities,

SGEC, Narsapur, West Godavari District.

Dr. M. Sai Kiranmayi

Head Training Department

SGEC, Narsapur, West Godavari District.

Dr. V. Raghava Rao Lecturer (Retd.)

APRJC, Hyderabad.

Published by Samagra Shiksha, Government of Andhra Pradesh, Amaravati.

© Government of Andhra Pradesh, Amaravati

*First Published 2020
New Impression 2021, 2022, 2023*

All rights reserved

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior permission in writing of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

The copy right holder of this book is the Commissioner of School Education, Amaravati, Andhra Pradesh.

This book has been printed on 70 G.S.M. SS Maplitho
Title Page 200 G.S.M. White Art Card

Free distribution by Samagra Shiksha, Government of Andhra Pradesh

Printed in India
at the A.P. Govt. Text Book Press
Amaravati
Andhra Pradesh

Co-ordinators

Dr. T. V. S. Ramesh M.Sc., M.Ed., Ph.D.
Dept. of C&T, SCERT, AP.

Sri D. David M.Sc., M.A., M.Ed.
Assessment Cell, SCERT, AP

Smt. S. Umamaheswari M.Sc., B.Ed.
Digital Education, SCERT, AP

Authors

Sri. M. Hari Prasad SA (BS),
ZPHS, Giddaluru, Kurnool District

Smt. S. Umamaheswari M.Sc., B.Ed.
Digital Education, SCERT, AP

Smt. K. Sabitha Lakshmi SA
ZPHS, Kannurupalem, Visakhapatnam

Sri. B. Swarna Kumar SGT
MPPS, Kattamuru, Peddapuram (M), East Godavari District

Sri. K. Kishore Kumar SGT
MPPS, M-Pattapupalem, Kothapetnam (M), Prakasam District

Smt. V. Santhamani SGT
RJBMPLS, CPS, Eluru, West Godavari District

Smt. Ch. Usha Rani SGT
SUGME School, Gollapalli, Bobbili (M), Vijayanagaram District

Sri. G. Hitler SGT
MPPS, Indira Colony, Dachepalli, Guntur District

Sri. L. Venkatachalam SGT
MPPS, PNP Colony, Palasa (M), Srikakulam District

Illustrators

Uttam

Sri. P. Ramachandra Rao, MPPS, Jakeru, Vizianagaram District
Sri. T. Kalidasu, ZPHS, Vepagunta, Visakhapatnam

DTP & Designing

Star Media Services, Hyderabad.
Sri. A. Ramaraju, Lasya Graphics, Vijayawada.

Foreword

The Government of Andhra Pradesh has unleashed a new era in school education by introducing extensive curricular reforms from the academic year 2020-21. The Government has taken up curricular reforms intending to enhance the learning outcomes of the children with focus on building solid foundational learning and to build up an environment conducive for an effective teaching-learning process. To achieve this objective, special care has been taken in designing the textbooks to achieve global standards.

As a part of the curricular reform, in order to ensure quality transaction of textbooks, handbooks are given to teachers with elaborate lesson plans for better pedagogical techniques. For the practice of the students, workbooks are given which will reinforce the learning in the classroom. Parental handbooks are prepared to impart awareness regarding the teaching-learning process to the parent community. QR codes are incorporated in the beginning of each lesson to enable learning outside the classroom.

Semester system is going to be implemented from this academic year for 1 to 5 classes. Environmental studies textbooks have been developed in bilingual approach. In this textbook, eleven lessons have been incorporated on various themes like Family, Plants and Animals around us, Our body, Food, Water, Shelter, Travel, Relations, Games and Recreations etc. In order to reinforce the concepts, several projects and activities are given to inculcate scientific temperament. Questions are framed for each lesson to recapitulate the conceptual understanding and to achieve competencies required for project work, drawings and model makings. Each lesson is provided with eye catching illustrations to engage the children. The key concepts of the lessons are included under key words and the salient features of the lessons are given under the title "What we have learnt " for the review of the important concepts. An effort has been made to relate the scientific concepts with the real-life events thereby developing and promoting scientific temperament.

We are grateful to Honourable Chief Minister Sri.Y.S. Jagan Mohan Reddy for being our source of inspiration to carry out this extensive reform in the education department. We extend our gratitude to Sri Botcha Satyanarayana, Honourable Minister of Education for striving towards qualitative education. Our special thanks to Sri. Budithi Rajsekhar, IAS, Special Secretary, School Education, Sri. S. Suresh Kumar, IAS, Commissioner of School Education & State Project Director, SS, Smt. Vetriselvi.K, IAS, Special Officer, English Medium Project for their constant motivation and guidance.

We convey our thanks to the textbook writers who studied curriculum from Chicago to Singapore and recommended best practices across the globe to reach global standards. Our heartfelt thanks to NCERT, SCERT of Kerala, Tamilnadu and Karnataka in designing the textbooks. We also thank our textbook writers, editors, artists and layout designers for their contribution in the development of this textbook. We invite constructive feedback from the teachers and parents in further refinement of the textbook.

Dr. B. Pratap Reddy
Director
SCERT – Andhra Pradesh

ముందుమాట

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 2020-21 విద్యా సంవత్సరం నుండి పారశాల విద్యా ప్రణాళికలో విస్తృత సంస్కరణలను ప్రవేశపెట్టడం ద్వారా నవశక్తికి నాంది పలికింది. పట్టమైన పునాది అక్షరాస్యాలను లక్ష్మింగా చేసుకొని అభ్యసన ఫలితాలు సాధించేందుకు నాణ్యమైన బోధనాభ్యసన విధానాన్ని ప్రభావపంతంగా అమలు చేయడానికి విద్యా ప్రణాళిక సంస్కరణలతో కూడిన పార్శ్వ పుస్తకాలను రూపొందించారు.

విద్యా సంస్కరణలలో భాగంగా మును పెన్నడూ లేని విధంగా పార్శ్వపుస్తకాల రూపకల్పనతోపాటు నాణ్యమైన బోధనాఖ్యాపలు అమలు పరచేందుకు వీలుగా ఉపాధ్యాయుల కోసం పార్శ్వప్రణాళికలు, కరదీపికలు రూపొందించారు. బాలలు అభ్యసం చేసేందుకు వీలుగా వర్గీకరికలు రూపొందించారు. ఇవి బాలలు తరగతిగదిలో నేర్చుకున్న అంశాలను పునశ్శరణ చేసుకునేందుకు దోహదపడతాయి. పారశాలలో అమలపతున్న సూతన బోధనాభ్యసన వ్యూపలను అవగతం చేసుకునేందుకు తల్లిదండ్రుల కోసం కూడా ఒక కరదీపిక రూపొందించారు. విద్యా సంవత్సరం ప్రారంభంలో మొదటి రెండు నెలల పాటు బాలలను పారశాలకు సంస్కరణ చేసే కార్యక్రమాలను రూపొందించి అమలు చేయడం జరుగుతుంది. ఇది వారు బిడికి, అభ్యసన వాతావరణానికి అలవాటుపదేలా చేస్తుంది. పార్శ్వపుస్తకంలో భావనలకు అదనంగా నేర్చుకోవడం కోసం ప్రతి పారంలో క్యా.ఆర్. కోడ్లు జతచేయబడ్డాయి.

ఈ విద్యా సంవత్సరం నుండి 1-5 తరగతులలో సెమిస్టరు విధానాన్ని ప్రవేశ పెడుతున్నాం. పరిసరాల విజ్ఞానం పార్శ్వ పుస్తకాలలో ద్విభాషా విధానంలో ముద్రిస్తున్నాం. ఈ పార్శ్వపుస్తకంలో 11 పాల్యాంశాలు కుటుంబం, మొక్కలు - జంతువులు, ఆహారం - నీరు, నివాసం, సమాచారం - రవాణా, మన సంస్కృతి - సంప్రదాయాలు, విశ్వం మొదలైన ఇతి వృత్తాల ఆధారంగా తయారుచేయబడ్డాయి. భావనలను బలోపేతం చేయడానికి, శాస్త్రీయ దృక్పథాన్ని పెంపొందించడానికి వీలుగా ప్రాజెక్టులు, కృత్యాలు ఇవ్వబడ్డాయి. విషయ అవగాహనను పునశ్శరణ చేసుకోవటానికి, ప్రాజెక్టు పనులు చేయడం, బొమ్మలు గీయడం, నమూనాల తయారీకి అవసరమైన సామర్థ్యాలను సాధించడానికి ప్రతి పారం చివర ప్రత్యుహ ఇవ్వబడ్డాయి. పిల్లలను అభ్యసన ప్రక్రియలో చురుకుగా పాల్యాంశాల చేయుటకు ప్రతి పారంలో ఆకర్షణీయమైన చిత్రాలు ఉన్నాయి. కీలక భావనలను “కీలక పదాలు” అనే శీర్షిక కింద, ముఖ్యమైన భావనలను “మనం ఏం నేర్చుకున్నాం” అనే శీర్షిక కింద పునఃశ్శరణ చేయుటకు వీలుగా ఇవ్వబడ్డాయి. శాస్త్రీయ భావనలను నిజజీవిత సంఘటనలతో కలిపి నేర్చుకోవడానికి, శాస్త్రీయ దృక్పథాన్ని అభివృద్ధి చేయడానికి ఈ పార్శ్వపుస్తకాలు దోహదపడతాయి.

పారశాల విద్యలో సంస్కరణలు చేపట్టేందుకు నిరంతరం స్వార్థినిస్తూ ముందుకు నడిపించిన గౌరవనీయ ముఖ్యమంత్రి వర్యులు శ్రీ వై.యస్. జగన్ మౌహన్ రెడ్డి గారికి హృదయపూర్వక ధన్యవాదాలు. గుణాత్మక విద్యను అందించేందుకు నిరంతరం కృషి చేస్తున్న మాన్య మంత్రివర్యులు శ్రీ బొత్తు సత్యునారాయణ గారికి సమస్కృతులు. తమ అమూల్యమైన సూచనలు, సలహాలతో పార్శ్వపుస్తక రూపకల్పనలో దిశానీర్దేశం చేసిన శ్రీ బుద్ధితి రాజశేఖర్ �IAS పారశాల విద్య ప్రత్యేక ప్రధాన కార్యదర్శి గారికి, పారశాల విద్య కమీషనర్ & స్టేట్ ప్రాజెక్ట్ డెరెక్టర్ సమగ్ర శిక్ష, శ్రీ ఎన్. సురేష్కుమార్, ఐ.ఎ.ఎన్.గారికి, ఆంగ్ మాధ్యమ ప్రత్యేక అధికారిణి, పారశాల విద్య కె. వెట్రీసెల్వీ, ఐ.ఎ.ఎన్.గారికి, ధన్యవాదాలు.

అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో కూడిన పాల్యాంశాలు రూపొందించేందుకు సింగపూర్ నుండి చికాగో వరకు విద్యా ప్రణాళికలను అధ్యయనం చేసిన పార్శ్వపుస్తక రచయితలకు ధన్యవాదాలు. తమ అమూల్యమైన సలహాలిచ్చిన దా॥ మాయా గుణవర్ధన, కాన్బిరా యూనివర్సిటీ, ఆస్ట్రేలియా వారికి ప్రత్యేక కృతజ్ఞతలు. కేరళ, తమిళనాడు, కర్ణాటక, మహారాష్ట్ర, రాజస్థాన్, హరియాలా, ఛత్రీన్ఫుడ్ రాష్ట్రాల విద్య పరిశేధన కేంద్రాలకు ధన్యవాదాలు. పార్శ్వపుస్తక రూపకల్పనలో విశేష కృషి చేసిన రచయితలు, సంపాదకులు, చిత్రకారులు, డి.టి.పి. లే-అవుట్ డిజైనింగ్ వారందరికి ప్రత్యేక ధన్యవాదాలు. ఈ పార్శ్వపుస్తకంపై ఉపాధ్యాయులు, తల్లిదండ్రుల నుండి నిర్మాణాత్మక సూచనలు, సలహాలు స్వాగతిస్తున్నాం.

డా. బి. ప్రతాప్ రెడ్డి

సంచాలకులు

రాష్ట్ర విద్య పరిశేధన శిక్షణ సంస్థ,
అంధ్రప్రదేశ్

Instructions to the Teachers

- Children should understand, observe, explore and love their environment. Hence, the text book on Environmental studies at primary level is given the title ‘Our World’.
- The syllabus and lessons are written according to the context of our Andhra Pradesh State and the themes based on the learning outcomes of the National Council For Educational Research And Training (NCERT).
- The contents of the lessons are prepared on the themes family, plants and animals, food and water, where do we live, communication and transport, our traditions and cultures and our universe.
- There are eleven lessons under seven themes. Each lesson is enriched with colourful pictures to make children understand the concepts better.
- Every lesson starts with either a real life situation or child experiences. It give opportunity to hands on experience.
- Children are encouraged to talk about the concepts and their experiences in the classroom.
- Activities are designed in such a way that the children observe and explore their surroundings, discuss with their friends, family members, elders and collect the information, tabulate the data, do experiments, participate in activities and projects.
- This textbook focuses mainly on the processing skills. Hence whole classroom, groups or individual activities, logos and Q.R codes are also given to specify the different activities . The cat logo poses a question for children to observe their surroundings and the practices to be followed. The bird logo comes up with certain suggestions and practices children can do.
- Exercises are given not only to know what children have learnt, but also to exhibit and express their creativity, experiences and thoughts. So all children should be given a chance to participate in the activities.
- In each lesson there is an activity ‘Let us do’, to give scope for children to explore. Children should do these activities either individually or in a group.
- There is another activity by the title ‘Think and Discuss.’ A scope is provided for the children to think and discuss them with teachers or elders. Children should identify them independently.
- ‘Key words’ are given at the end of each lesson. These are the important concepts of the lesson. Children’s conceptual understanding should be evaluated with the key words. Salient features of the lesson are given by the title ‘What we have learnt’. Children should be made to read these features. These are given to review the concept.
- In each and every lesson, the activities are incorporated keeping in view the Continuous and Comprehensive Evaluation (C.C.E).
- Teacher should note down the progress of children based on the competencies achieved.
- If 80% of the children can do this, then only the next lesson should be taken up and remedial coaching should be conducted for those children lagging behind.

ఉపాధ్యాయులకు సూచనలు

- పిల్లలు వారు నివసించే పరిసరాల గురించి అర్థం చేసుకోవాలి, పరిశీలించాలి, అన్యేషించాలి మరియు ప్రేమించాలి. కాబట్టి ఈ పార్యపుస్తకానికి “మన ప్రపంచం” అను శీర్షిక ఇవ్వబడింది.
- మన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర పరిస్థితులను అనుసరించి, జాతీయ విద్యా పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ ప్రతిపాదించిన ఇతివృత్తాలు, అభ్యసన ఫలితాల ఆధారంగా సిలబన్, పాత్యాంశాలు రూపొందాయి.
- పాత్యాంశ విషయాలు కుటుంబం, మొక్కలు - జంతువులు, ఆహారం - నీరు, నివాసం, సమాచారం - రవాణా, మన సంస్కృతి - సంప్రదాయాలు, విశ్వం మొదలైన ఇతివృత్తాల ఆధారంగా తయారు చేయబడ్డాయి.
- ఇందులో 7 ఇతివృత్తాలలో 11 పాత్యాంశాలు తయారు చేయబడ్డాయి. విద్యార్థులు భావనలను బాగా అర్థం చేసుకొనుటకు ప్రతిపారం రంగురంగుల చిత్రాలతో రూపొందింది.
- ప్రతి పారం నిజజీవిత పరిస్థితులు, పిల్లల అనుభవాలతో ప్రారంభమవుతుంది. ఇది ప్రత్యక్ష అనుభవాన్ని కలిగించడానికి అవకాశం కల్పిస్తుంది.
- తరగతిగదిలో పిల్లలు తమ భావాలను, అనుభవాలను గురించి మాట్లాడడానికి ప్రోత్సహించాలి.
- పిల్లలు వారి పరిసరాలను గమనించి, అన్యేషించడానికి, వారి స్నేహితులు, కుటుంబ సభ్యులు, పెద్దలతో చర్చించి సమాచారాన్ని సేకరించడం, దత్తాంశాన్ని పట్టిక రూపంలో రాయట, ప్రయోగాలు చేయట, కృత్యాలు మరియు ప్రాజెక్టులలో పాల్గొనడం వంటి కృత్యాలు ఉన్నాయి.
- ఈ పార్యపుస్తకం ప్రధానంగా ప్రక్రియ నైపుణ్యాలపై దృష్టి పెడుతుంది కాబట్టి పూర్తి తరగతి, జట్టు మరియు వ్యక్తిగత కృత్యాలు రూపొందించబడ్డాయి. లోగోలు మరియు సంకేతాలు విభిన్న కృత్యాలను సూచిస్తాయి. సరైన బోధనాభ్యసన సామగ్రిని ఉపయోగించి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియను చేపట్టాలి, కాబట్టి ఉపాధ్యాయుడు అవసరమైన టి.ఎల్.ఎం.ను సిద్ధం చేసుకోవాలి. వర్షపర్చ, డిజిటల్ తరగతులను సమర్థవంతంగా ఉపయోగించుకోవాలి.
- పిల్లలు ఎంత వరకు నేర్చుకున్నారో తెలుసుకోవడమే కాకుండా వారి స్నేహితులను, అనుభవాలను, ఆలోచనలను ప్రదర్శించడానికి, వ్యక్తికరించడానికి వీలుగా కృత్యాలను నిర్వహించాలి. కాబట్టి పిల్లలందరు కృత్యాలలో పాల్గొనుటకు అవకాశం కల్పించాలి.
- ప్రతి పారంలో ఇవ్వబడిన “ఇలా చేద్దాం” అనే శీర్షికలోని కృత్యాలు చేస్తూ నేర్చుకోవాలి అవకాశం కల్పిస్తాయి. పిల్లలు ఈ కృత్యాలను వ్యక్తిగతంగా గాని, జట్టుగా గాని చేయాలి.
- “ఆలోచించండి-చర్చించండి” అనే కృత్యం పిల్లలు తమ సహచరులు, ఉపాధ్యాయులు, పెద్దలతో ఆలోచించి చర్చించేందుకు వీలుగా రూపొందాయి. పిల్లలు వాటిని సాంతగా నిర్వహించాలి.
- “కీలక భావనలు” పారం చివర ఇవ్వబడ్డాయి. ఇవి పారంలోని ముఖ్యభావనలు. పిల్లలు విషయాన్ని ఎంత వరకు అవగాహన చేసుకున్నారో తెలుసుకోవడానికి వీటి గురించి పిల్లలతో మాట్లాడించాలి.
- పారంలోని ముఖ్య భావనలు “మనం ఏం నేర్చుకున్నాం” అనే శీర్షిక కింద ఇవ్వబడ్డాయి. వీటిని పిల్లలు చదివేలా ప్రోత్సహించాలి.
- నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం చేయడానికి వీలుగా ప్రతి పారంలోని “అభ్యసనం మెరుగుపరచుకోండి” శీర్షికలో ప్రశ్నలు ఇవ్వబడ్డాయి. వీటిని పిల్లలతో సాధన చేయించాలి.
- 80% మంది పిల్లలు తరగతికి నిర్దేశించిన సామర్థ్యాలను సాధించారని నిర్ధారించుకున్న తరువాత మాత్రమే తరువాత పారానికి వెళ్ళాలి. వెనుక బడిన పిల్లలకు సంసిద్ధతా కార్యక్రమాల్ని చేపట్టాలి. విద్యార్థి సాధించిన సామర్థ్యాలను ఉపాధ్యాయుడు రిజిష్టరులో నమోదు చేయాలి.

Our National Anthem | జాతీయ గీతం

Jana-gana-mana-adhinayaka jaya he
 Bharata-bhagya-vidhata
 Panjaba-Sindhu-Gujarata-Maratha
 Dravida-Utkala-Banga
 Vindhya-Himachala-Yamuna-Ganga
 uchchala-jaladhi-taranga
 Tava Subha name jage,
 tave subha asisa mage,
 gahe tava jaya-gatha.
 Jana-gana-mangala-dayaka jaya he
 Bharata-bhagya-vidhata.
 Jaya he, Jaya he, Jaya he,
 jaya jaya jaya jaya he.

జనగణమన అధినాయక జయహే!
 భారత భాగ్యవిధాతా!
 పంజాబ, సింధు, గుజరాత, మరాతా,
 ద్రావిడ, ఉత్కల, వంగా!
 వింధ్య, హిమాచల, యమునా, గంగా!
 ఉచ్చల జలధి తరంగా!
 తప శుభనామే జాగే!
 తప శుభ ఆశిష మాంగే
 గాహే తప జయగాథా!
 జనగణ మంగళదాయక జయహే!
 భారత భాగ్య విధాతా!
 జయహే! జయహే! జయహే!
 జయ జయ జయ జయహే!!

- Rabindranath Tagore

- రాబింద్రనాథ్ టాగూర్

Pledge | ప్రతిజ్ఞ

India is my country. All Indians are my brothers and sisters.
 I love my country and I am proud of its rich and varied heritage.

I shall always strive to be worthy of it.

I shall give my parents, teachers and all elders respect,
and treat everyone with courtesy. I shall be kind to animals.

To my country and my people, I pledge my devotion.
In their well-being and prosperity alone lies my happiness.

- Pydimarri Venkata Subba Rao

భారతదేశం నా మాతృభూమి. భారతీయులందరూ నా సహోదరులు.
 నేను నా దేశాన్ని ప్రేమిస్తున్నాను. సుసంపన్ముఖైన, బహువిధమైన నా దేశ వారసత్వం సంపద నాకు గర్వకారణం.
 దీనికి అర్పిత పొందడానికి సర్వదా నేను కృషి చేస్తాను.
 నా తల్లిదండ్రుల్ని, ఉపాధ్యాయుల్ని, పెద్దలందర్నీ గౌరవిస్తాను. ప్రతివారితోను మర్యాదగా నడుచుకొంటాను.
 జంతువులపట్ల దయతో ఉంటాను.
 నా దేశంపట్ల, నా ప్రజలపట్ల సేవానిరతితో ఉంటానని ప్రతిజ్ఞ చేస్తున్నాను.
 వారి శ్రేయాభివృద్ధులే నా ఆనందానికి మూలం.

- వైదిమిరి వెంకట సుబ్బారావు

Learning Outcomes - Academic Standards

The Learning outcomes - academic standards to be achieved through the Class - 3 Text book 'Our World' have been given below. These should be achieved by the end of the academic year. The Teaching-Learning process should be carried out with the inclusion of these standards. The following processing skills should be developed among the children.

- 1) **Conceptual Understanding :** Children should understand the different concepts given in the 11 lessons of this text book. They should compare these with their real life experiences. They should be able to give examples, say similarities and differences, classify, explain and tell the reasons.
- 2) **Questioning and Hypothesis:** Children should be able to question about the surroundings, situations and incidents they have seen and observed.
- 3) **Doing and Explaining:** Children should be able to do smaller and simpler experiments and explain the concepts. They should be able to tell the sequence of the steps of the experiment and the things that are used.
- 4) **Information Skills - Projects :** Children should grasp, note, tabulate and analyze the things by observation, reading and discussing with others. They should be able to infer the analysis and do the generalization. They should participate actively in the projects. Projects should be exhibited and explained by them in the class.
- 5) **Drawing and Model Making:** Children should be able to explain the concepts by drawing and colouring the pictures and by making models.
- 6) **Appreciation:** Good attitudes should be developed among the children. They should recognize and appreciate the greatness of animals, birds, plants and people of their society. The values like kindness, co-operation, working together etc., should be inculcated. They should be able to identify and appreciate the diversities of the surroundings and society. They should be able to appreciate different food habits, life styles, cultures and traditions. Personal hygiene, good food habits, doing the personal work by themselves, helping the elders and children with special needs should be encouraged.

విద్యా ప్రమాణాలు - అభ్యసన ఫలితాలు

3వ తరగతి పార్శ్వపుస్తకం “మన ప్రపంచం” ద్వారా సాధించాల్సిన విద్యా ప్రమాణాలు కింద ఇష్టబడ్డాయి. విద్యా సంవత్సరం పూర్తయ్యే సరికి విద్యార్థులు ఏటిని సాధించాలి. ఈ విద్యా ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు చేపట్టాలి. ఈ కింద ఇష్టబడిన నైపుణ్యాలు పిల్లలలో అభివృద్ధి చేయాలి.

- 1) విషయావగాహన :** పిల్లలు పార్శ్వపుస్తకంలోని వివిధ భావనలను అర్థంచేసుకొని, నిజజీవిత సంఘటనలతో పోలుస్తారు. వారు నేర్చుకున్న భావనలకు ఉదాహరణలు ఇవ్వడం, పోలికలు బ్యాలు చెప్పడం, వర్గీకరించడం, కారణాలను వివరించడం చేస్తారు.
- 2) ప్రశ్నించడం-పరికల్పనలు చేయడం :** పిల్లలు తాము పరిశీలించిన పరిసరాలలోని పరిస్థితులను, సంఘటనలను గురించి ప్రశ్నిస్తారు, ఏమి జరుగుతుందో ఉపాయిస్తారు.
- 3) ప్రయోగాలు చేయడం :** పిల్లలు సరళమైన ప్రయోగాలుచేసి వాటి ద్వారా భావనలను అవగాహన చేసుకుంటారు, వివరిస్తారు. ప్రయోగం చేయుటకు ఉపయోగించిన పరికరాలను, విధానాన్ని వివరిస్తారు, జాగ్రత్తలు పాటిస్తారు.
- 4) సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టు పనులు :** పిల్లలు పరిశీలించడం, చదవడం, చర్చించడం ద్వారా సమాచారాన్ని సేకరించడం, నమోదుచేయడం, పట్టిక రూపంలోకి మార్చడం, విశేషించడం చేస్తారు. హేతుబద్ధంగా విశేషించి సాధారణీకరిస్తారు. ప్రాజెక్టు పనులలో చురుకుగా పాల్గొంటారు. వారు చేసిన ప్రాజెక్టులను తరగతిగదిలో ప్రదర్శించి వివరిస్తారు.
- 5) బొమ్మలు గీయడం - నమూనాలు చేయడం :** పిల్లలు వారు నేర్చుకున్న భావనలకు చిత్రాలను గేసి రంగులు వేయుట ద్వారా వివరిస్తారు. వివిధ రకాల సామగ్రిని ఉపయోగించి నమూనాలు తయారుచేస్తారు. పిల్లలు వారి తరగతిగది, పారశాల, వారు నివసించే వీధి, గ్రామం మొదలైన పటాలు గీయ గలరు. వారు పటాలలోని చివ్వీల ద్వారా సమాచారాన్ని గ్రహిస్తారు, వివరిస్తారు.
- 6) ప్రశంస :** పిల్లలలో మంచి వైఖరులు అభివృద్ధి చేయాలి. వారు తమ చుట్టూ ఉన్న జంతువులు, పక్కలు, మొక్కలు, సంఘంలోని మనుషుల యొక్క గొప్పతనాన్ని గుర్తించి ప్రశంసిస్తారు. దయ, సహకారం, కలిసి పని చేయటం వంటి విలువలను పొందుతారు. సంఘం, పరిసరాలలోని భిన్నత్వాలను గుర్తించి ప్రశంసిస్తారు. రకరకాల ఆహారపు అలవాట్లు, జీవన విధానాలు, సంస్కృతి-సంప్రదాయాలను ప్రశంసిస్తారు. వ్యక్తిగత పరిశుద్ధత, మంచి ఆహారపు అలవాట్లు తమ పనులను తామే స్వయంగా చేసుకోవడం, పెద్దలకు, ప్రత్యేక అవసరాలు కలిగిన వ్యక్తులకు సహాయం చేయడం వంటి గుణాలు అలవాటు చేసుకుంటారు.

ENVIRONMENTAL STUDIES

పరిసరాల విజ్ఞానం

Class (తరగతి) - 3

Semester (సమిష్టర్) - 2

Lesson No.	Lesson Name	No. of Periods	Month	Pages
పాఠం సంఖ్య	పాఠం పేరు	పీరియడ్లు	నెల	పేజీలు
7.	Shelter For All మన ఇల్లు	9	November నవంబర్	2-31
8.	Let's Travel Together డ్యూరికి పోదాం	9	December డిసెంబర్	32-53
9.	Together with everyone మాట్లాడుకుండాం	9	January జనవరి	54-65
10.	Games and Recreation ఆటలు - వినోదం	9	February ఫిబ్రవరి	66-85
11.	This is the Way దిక్కులు - మూలలు	9	February ఫిబ్రవరి	86-105
	Revision పునఃశ్చరణ		March, April మార్చి, ఏప్రిల్	

Teacher corner

Student corner

Lesson 7

Shelter For All

Learning Outcomes

Pupils will be able to:

- speak about the importance of shelters, identify the places of living in their neighbourhood and infer that shelter is a primary need to all living things.
- identify different types of houses and find reasons for poor living conditions. Find out the diversity of shelters depending on climate. understand that birds, animals and insects too need a shelter.

Why do we need houses ?

We all need a house to live in. A house protects us from heat, cold, rain, dust, wild animals etc.

One day, Raju and his grandfather were passing through a street. They found a new house being built in the place of an old one.

Grandfather : Oh! A new house is being built.

Raju : Ah Thatha, it's so big.

Grandfather : But there was a hut, and a dhobhi used to live here.

Raju : Thatha, what about our house, was it rebuilt?

Grandfather : Yes, when your father was young, we lived in a tiled house.

Raju : Oh! Now we live in a pucca house. So there are different types of houses, aren't they thatha?

Grandfather : Yes dear, early man lived in caves. But now, man lives in different types of houses.

Raju : In caves? That's a wonder!

అజ్ఞసన ఘలితాలు

విద్యార్థులకు సిద్ధించే సామర్థ్యాలు:

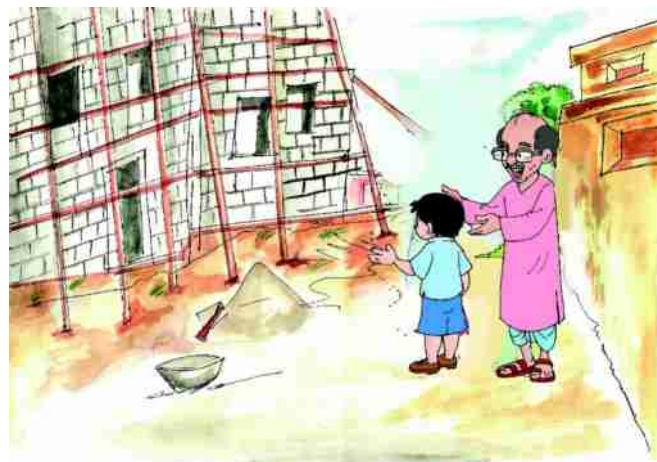
- నివాసాల ప్రాముఖ్యత, పొరుగు వారు నివసించే ప్రదేశాలు గుర్తింపు, అన్ని జీవరాసులకు నివాసం అనేది ప్రాథమిక అవసరం అని చెప్పగలరు.
- తన ఇరుగు పొరుగు వారి నివాసాలను గుర్తిస్తారు. నివాసం అన్ని జీవుల ప్రాథమిక అవసరమని కనుగోంటారు.
- వివిధ రకాల ఇండ్రును గుర్తిస్తారు, పేదల నివాస స్థితిగతులకు కారణాలు కనుగోంటారు.
- ఆవాసాలలో భిన్నత్వం అన్నది వాతావరణ పరిస్థితులపై ఆధారపడి ఉంటుందని తెలుసుకుంటారు.
- పట్లలు, జంతువులు, కీటకాలకు కూడా ఆవాసం అవసరమని అర్థం చేసుకుంటారు.

మనకు ఇల్లు ఎందుకు అవసరం ?

మనం నివసించడానికి ఇల్లు అవసరం. మనకు ఎండ, వాన, చలి, దుమ్ము, క్రూరమ్మగాల నుండి ఇల్లు రక్షణను ఇస్తుంది. ఒక రోజు రాజు వాళ్ళ తాతయ్య వీధిగుండా వెళ్తున్నారు. పాత నివాసం స్థానంలో కొత్త ఇల్లు కట్టడం వారు గమనించారు.

తాతయ్య : ఓహ్! కొత్త ఇల్లు కడుతున్నారు.

రాజు : అవును తాతయ్య, చాలా పెద్దదిగా ఉంది.

తాతయ్య : కానీ ఇక్కడ ఒక గుడిసె ఉండేది అందులో ఒక చాకలి ఉందేవాడు.

రాజు : తాత! మన ఇల్లు గురించి ఏంటి? మన ఇల్లు మళ్ళీ కట్టారా?

తాతయ్య : అవును మీ నాన్న చిన్నప్పుడు పెంకుటింట్లో ఉందేవాళ్లం.

రాజు : ఓహ్! ప్రస్తుతం మనం పక్క ఇంట్లో ఉంటున్నాం. కాబట్టి, ఇండ్రులో చాలా రకాలు ఉన్నాయి. అవునా తాతయ్య!

తాతయ్య : అవును, ఆదిమానవుడు గుహల్లో నివసించేవాడు. కానీ ప్రస్తుతం మనములు రకరకాల ఇండ్రులో నివసిస్తున్నారు.

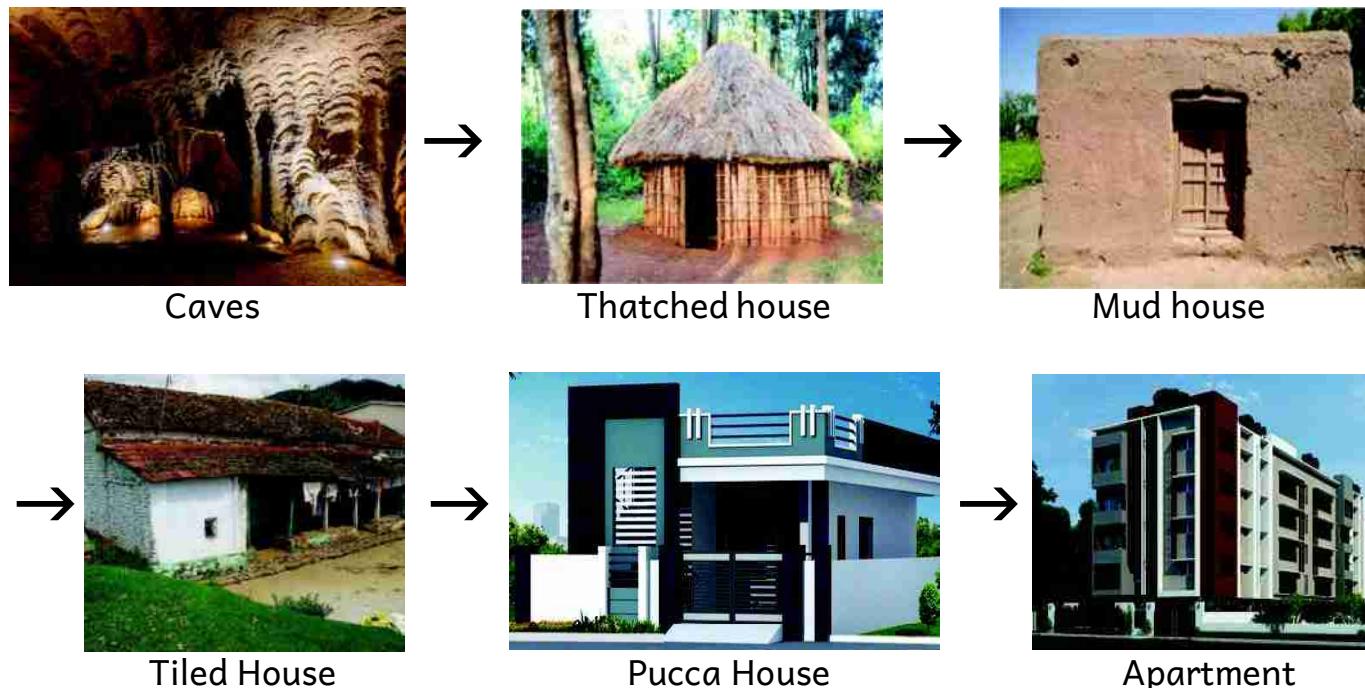
రాజు : గుహల్లోనా! చాలా ఆశ్చర్యంగా ఉందే!

Grandfather : After we reach home, I will give you a book. It is about the different types of houses. You can read and get to know about them.

Evolution of houses

Let us learn about how people lived many years ago.

Observe the flowchart given below which shows the evolution of houses.

Elders talk

Talk to your grandparents and find out the kind of houses they lived in.

Different types of houses

We have learnt about the evolution of houses.

Now, let us know how people make their homes in our surroundings.

People build houses depending on

- climate
- materials available
- economic condition
- land availability

Let's get to know about some people and types of houses they live in.

తాత్యు

: మనం ఇంటికి వెళ్లిన తర్వాత నీకు ఒక పుస్తకం ఇస్తాను. అందులో రకరకాల ఇండ్ర గురించి వివరించారు.
నీవు ఆ పుస్తకాన్ని చదివి వాటి గురించి తెలుకోవచ్చు.

నివాసాల పరిణామక్రమం

చాలా కాలం కిందట మనిషి ఎలా నివసించేవాడో తెలుసుకుండాం.

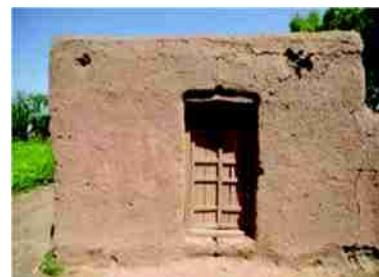
కింద ఇవ్వబడిన చిత్రాలను ఇళ్ళ పరిణామక్రమాన్ని తెలియజేస్తున్నాయి, గమనించండి.

గుహలు

పూరిల్లు

మట్టి ఇల్లు

పెంకుటిల్లు

డాబాఇల్లు

బహుళ అంతస్థల భవనం

పెద్దల మాట

మీ పెద్దలను అడిగి వారు ఎటువంటి ఇండ్రులో ఉండేవారో తెలుసుకోండి.

వివిధ రకాల ఇండ్రు

మనం ఇండ్ర పరిణామక్రమాన్ని గురించి తెలుసుకున్నాం.

ఇప్పుడు, మన చుట్టూ ఉన్న ప్రజలు వారి ఇండ్రు ఎలా కట్టుకుంటారో తెలుసుకుండాం.

ప్రజలు ఇండ్రును కట్టుకోవడానికి ఆధారపడిన అంశాలు

- వాతావరణం
- లభ్యమయ్యే సామగ్రి
- ఆర్థిక పరిస్థితి
- స్థలం లభ్యత

మనం వివిధ రకాల వ్యక్తులు నివసించే వివిధ రకాల ఇండ్రును గురించి తెలుసుకుండాం.

I am Chenchayya. I live in the deep Nallamala forest. This is my house. There are many animals and birds around us. My parents collect different types of fruits, tubers, honey, tamarind and soapnuts in the forest. They sell them in the market (santha) and buy rice, vegetables, soaps, provisions necessary for us.

Observe Chenchayya's house.

How is the house?

Is it different from your house?
If yes, how is it different?

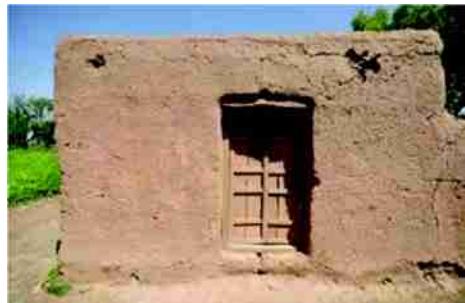
I'm Raju. We live in a hut. The walls are made of bamboo. The roof is covered with straw or leaves of coconut or palm.

I'm Mary. We live in a tiled house. The walls are made of brick and cement. The roof is covered with tiles. We have a neem tree and a small garden.

I'm Vijay. We live in a house made of mud. Mud is made into blocks and dried in the sun. The walls and roof are built with these blocks. My house is cool during summer.

నా పేరు చెంచయ్య. నేను నల్లమల అడవిలో నివసిస్తుంటాను. ఇది మా ఇల్లు. చాలా పక్కలు, జంతువులు మా చుట్టూ ఉంటాయి. మా అమ్మ, నాన్న రకరకాల పండ్లు, దుంపలు, తేనె, చింతపండు, కుంకుదు కాయలు అడవి నుండి సేకరిస్తారు. వాటిని సంతలో అమ్మ బియ్యం, కూరగాయలు, సబ్బలు, మాకు కావలసిన సరుకులు తెస్తారు.

చెంచయ్య ఇంటీని గమనించండి

ఇల్లు ఎలా ఉంది ?

మీ ఇంటికి, ఆ ఇంటికి తేడా ఉందా ?

అవును అయితే ఏ విధంగా తేడాగా ఉంది ?

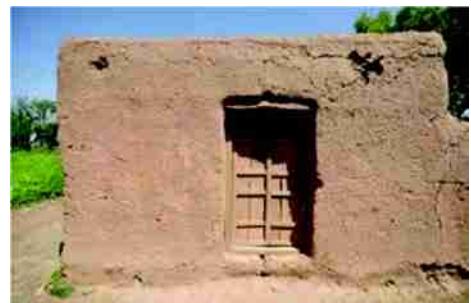
నా పేరు రాజు. మేం గుడిసెలో నివసిస్తాం.
గోడలన్నీ వెదురుతో నిర్మించబడి ఉంటాయి.
పైకప్ప గడ్డి కొబ్బరి లేదా తాటి ఆకులతో
కప్పబడి ఉంటుంది.

నా పేరు మేరి. మేం పెంకుటిల్లులో నివసిస్తాం. గోడలు ఇటుక, సిమెంటుతో తయారై ఉంటాయి. పైకప్ప పెంకులతో కప్పబడి ఉంటుంది. మాకు వేప చెట్టు చిన్న తోట ఉన్నాయి.

నా పేరు విజయ. మేం మట్టితో తయారైన ఇంటిలో ఉంటాం. మట్టిని దిమ్మెలుగా మార్చి ఎండబెడతారు. ఈ దిమ్మెలతో గోడలు, పైకప్ప నిర్మిస్తారు. మా ఇల్లు వేసవిలో చల్లగా ఉంటుంది.

I'm Joseph. We live in a stone house. The walls and roof are made of stones. This type of house is found in Rayalaseema districts.

I'm Rajiya. We live in the third floor of Star apartments. The walls are made of bricks, cement and wood. The roof is made of concrete. It is built on pillars.

I am Rasool. We live in a pucca house (villa). The walls are made of bricks and cement. There are four rooms in our house. The floors are laid with marble. There is a beautiful garden and car parking area.

I'm Sailu. We live in a tent. Tents are made of canvas cloth. Bamboo poles are used as a support. We move from place to place in search of living.

We also find construction workers putting up tents at building sites. Military soldiers put up tents at their work place. People working in the circus too set up tents because they move from one place to another.

నా పేరు జోనఫ్. మేం రాతితో కట్టిన ఇంట్లో ఉంటాం. ఇంటి గోడలు, పైకప్పు రాతితో కట్టబడి ఉంటాయి. ఈ రకమైన ఇల్లు రాయలనీమ జిల్లాల్లో కనబడతాయి.

నా పేరు రజియా. మేం బహుళ అంతస్థుల భవనంలో 3వ అంతస్థులో ఉంటున్నాం. గది గోడలు ఇటుకలు, సిమెంటు, చెక్కతో నిర్మించబడి ఉంటాయి. పైకప్పు కాంక్రీటుతో చేయబడింది. ఇది స్థంబాలపై నిర్మించబడి ఉంది.

నా పేరు రసూల్. మేం పక్క ఇంటి (విల్లా)లో ఉంటున్నాం. గది గోడలు ఇటుకలు, సిమెంట్తో నిర్మించబడి ఉంటాయి. మా ఇంట్లో 4 గదులున్నాయి. ఇంటి నేల చలువరాయతో పరచబడి ఉంటుంది. మాకు కారును నిలుపుకునేందుకు స్థలం, అందమైన తోట ఉంది.

నా పేరు శైలు. మేము గుడారంలో నివసిస్తాం. గుడారాలు కాన్స్యాన్ గుడ్డతో తయారై ఉంటాయి. వెదురు బొంగులను వీటికి ఆధారంగా ఉపయోగిస్తారు. మేం ఒకచోటు నుండి ఇంకో చోటికి బతుకు తెరువు కోసం వెళ్లా ఉంటాం.

ఈ రకమైన గుడారాలు మనకు నిర్మాణాలు జరిగే చోట, భవనాలు నిర్మించే స్థలంలో కనబడతాయి. మిలిటరీ సైనికులు వారు పనిచేసే చోట గుడారాలు వేసుకుంటారు. అలాగే సర్కార్ లో పనిచేసేవారు కూడా గుడారాలు వేసుకుంటారు. ఎందుకంటే వారు ఒక ప్రాంతం నుండి ఇంకో ప్రాంతానికి వెళ్లారు.

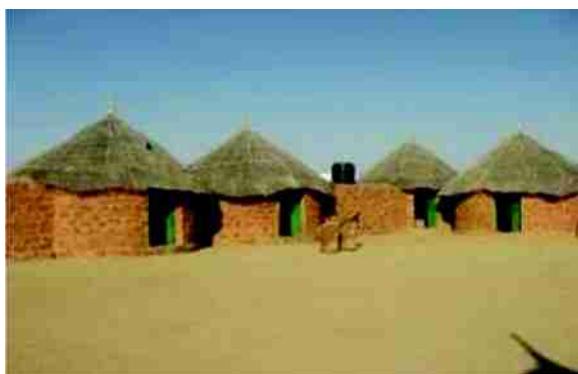
Caravan : It is a house on wheels. It can be driven from place to place.

- What kind of house do you live in?

Houses that keep changing locations and can be moved to other locations are called temporary houses. Houses that cannot be moved or taken to different locations are called permanent houses.

Kutcha and Pucca houses

We have learnt about different types of houses. Houses are divided into two categories. They are Kutcha houses and Pucca houses.

The houses made of mud and straw are called Kutcha houses. All huts are Kutcha houses.

The houses made of bricks, sand and iron are called Pucca houses.
They are very strong.

Think and Discuss

- Why are houses so different from one another?
- Some families cannot settle at a permanent place. They move from place to place. Why is it so? What are the problems they are likely to face?

కారవాన్ : ఇది చక్రాలతో నిర్మించబడి ఉంటుంది. ఒక ప్రాంతం నుండి ఇంకో ప్రాంతానికి సడపడానికి వీలుగా ఉంటుంది.

- మీరు ఏ రకమైన ఇంట్లో ఉంటున్నారు ?

ఏ ఇళ్ళయితే ఒకవోటి నుండి ఇంకోవోటికి మార్చటానికి వీలుగా ఉంటాయో వాటిని “తాత్కాలిక నివాసాలు” అంటారు. అలా మార్చటానికి వీలుకాని ఇళ్లను “శాశ్వత నివాసాలు” అంటారు.

కచ్చా ఇళ్లు, పక్కా ఇళ్లు

మనం వివిధ రకాల ఇళ్ల గురించి నేర్చుకున్నాం. ఇళ్ల 2 రకాలుగా విభజించబడి ఉన్నాయి. అవి కచ్చా ఇల్లు, పక్కా ఇల్లు.

మట్టి, గడ్డిచే నిర్మించబడిన ఇల్లును కచ్చా ఇల్లు అంటారు.
అన్ని గుడిసెలు కచ్చా ఇళ్లే.

ఇటుకలు, ఇసుక, ఇనుముతో నిర్మించబడిన ఇళ్లన్నింటినీ
“పక్కాఇల్లు” అంటారు. ఈ రకమైన ఇల్లు చాలా దృఢంగా
ఉంటాయి.

అలోచించండి - చర్చించండి

- ఇళ్లు ఒక దానితో ఇంకొకటి తేడాగా ఎందుకు ఉంటాయి?
- కొన్ని కుటుంబాలు శాశ్వతంగా ఒకే ప్రదేశంలో ఉండరు. ఒక ప్రదేశం నుండి ఇంకో ప్రదేశానికి వెళ్తూ ఉంటారు.
ఎందుకు ఇలా జరుగుతుంది ? వారు ఎటువంటి సమస్యలను ఎదుర్కొంటారు ?

Activity

Identify and name the houses given below:

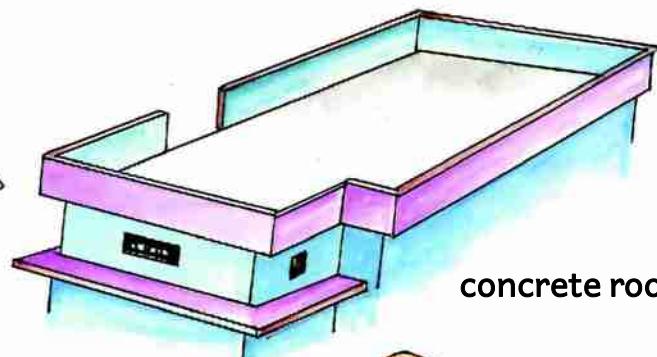
Different types of roofs

The top portion of a house is called the roof.

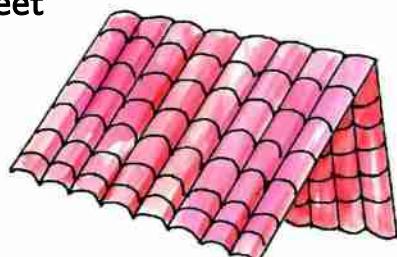
Observe the picture of various types of roofs given below.

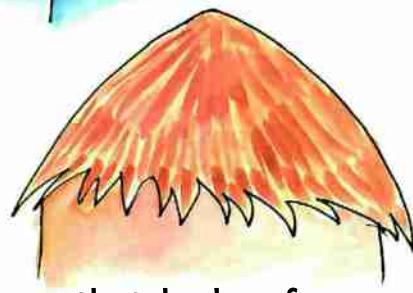
metal roofing sheet

concrete roof

tiled roof

thatched roof

You noticed that the roofs of all the houses are not alike. Some are flat and some have a slope.

Why do houses have sloped roofs?

కృత్యం

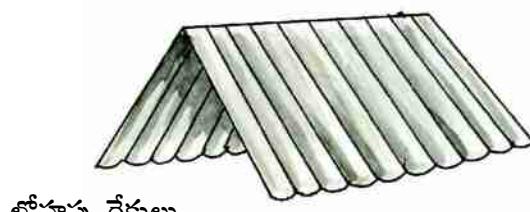
కిందినివ్వబడిన ఇళ్ళను గుర్తించి వాటి పేర్లు రాయండి.

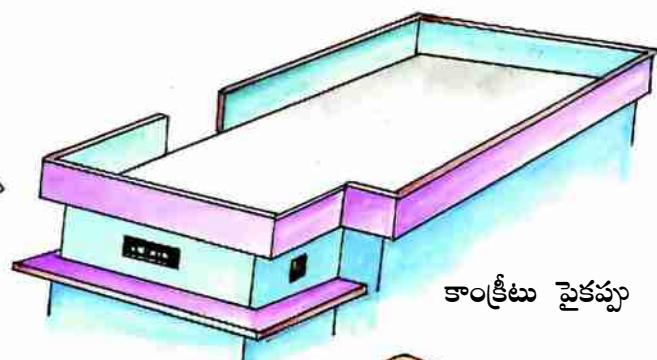
వివిధరకాల పైకప్పలు

ఇంటికి ఉండే పైభాగాన్ని పైకప్పు అంటారు.

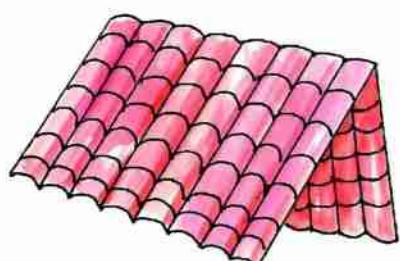
కింది ఇచ్చిన రకరకాల పైకప్పులను పరిశీలించండి?

లోహపు రేకులు

కాంక్రీటు పైకప్పు

పెంకుల పైకప్పు

గడ్డి ఆకులతో కప్పబడిన పైకప్పు

అన్నిరకాల ఇళ్ళ పైకప్పులు ఒకే విధంగా లేవు అన్నది మీరు గుర్తించారు కదా! కొన్ని చదును గాను, కొన్ని ఏటవాలుగాను ఉన్నాయి.

ఇంటి పైకప్పు ఏటవాలుగా నిర్మించబడి ఉంటుంది ఎందుకు ?

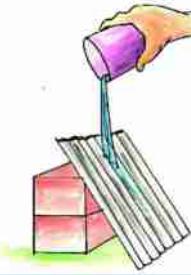
Let us Do

1. Sheet placed on the floor.

2. Sheet placed against a brick.

3. Sheet placed against two bricks.

In which of the above sheets does water flow down quickly? Why?

What will happen if the thatched house roof is flat like a building?

Facilities in a House

Anusha lives with her parents and two brothers in a house which has two rooms. They cook and eat in one room, watch TV or study or sleep in the other room.

Preethi's family lives in a house with a single room. Imagine how do they live there. How is your house?

What facilities are there in your house?

Activity

Draw a house that you like.

మనం చేడ్వాం

1. నేలపై ఉంచబడిన రేకు

2. ఇటుకెపై ఏటవాలుగా
ఉంచబడిన రేకు

3. రెండు ఇటుకలపై ఏటవాలుగా
ఉంచిన రేకు

పై చిత్రాలలోని 3 రేకులలో ఏ రేకుపై నుండి నీరు త్వరగా కిందికి ప్రవహిస్తుంది? ఎందుకు?

భవనాల మాదిరిగా పూరిల్లు పైకప్పు చదువుగా ఉంటే ఏం జరుగుతుంది?

ఇంటిలోని సౌకర్యాలు

అనూష తన తల్లిదండ్రులు, అన్నదమ్ములతో కలిసి 2 గదులున్న ఇంట్లో నివసిస్తుంది. వారు ఒక గదిలో వంట చేయడం, తినటానికి, రెండవ గది పెలివిజన్ చూడటానికి, చదువుకోడానికి, నిద్రపోవడానికి ఉపయోగిస్తున్నారు.

ప్రీతి కుటుంబ సభ్యులతో కలిసి కేవలం ఒక గది ఉన్న ఇంట్లో నివసిస్తుంది. వారు అక్కడ
ఎలా నివసిస్తారో ఊహించండి? మీ ఇల్లు ఎలా ఉంది?
మీ ఇంట్లో ఏయే సౌకర్యాలు ఉన్నాయి.

కృత్యం

మీకిష్టమైన ఇల్లు బొమ్మ గీయండి

Visit your neighbour's house and observe the facilities they have?

A list of facilities is given in the table below. Put a tick mark (☒)

S.No.	Facilities available in the house	Yes	No
1.	Living room (Hall)		
2.	Bedroom		
3.	Kitchen		
4.	Toilet		
5.	Garden		
6.	Water facility		
7.	Electricity		
8.	Doors		
9.	Windows		

Neat and tidy

A house may or may not have all the facilities, but still it is important to keep our house neat and clean.

Do you keep your house clean?

Where do you keep your books, pens and pencils after studying?

What would you do if you don't have a dustbin at home?

Some houses look clean. When we look at such houses, we feel that the things are arranged well. Some houses look ugly. Whatever the type a house might be, a hut, a tiled house or a pucca house, if we keep things in order, it will look neat and tidy. A clean house keeps us healthy.

మీ పొరుగింటికి వెళ్లి ఏయే సాకర్యాలున్నాయో గమనించండి?

కింది పద్ధికలో కొన్ని వసతులు ఇవ్వబడ్డాయి. వాటికెదురుగా (✓) మార్కు పెట్టండి.

వ.సం.	ఇంటిలో ఉన్న సాకర్యం	అవును	కాదు
1.	హోలు		
2.	పడకగది		
3.	వంటగది		
4.	మరుగుదొడ్డి		
5.	తోట		
6.	సీటి సాకర్యం		
7.	విద్యుత్తు		
8.	తలుపులు		
9.	కిలీకీలు		

శుభ్రత - పరిశుభ్రత

ఒక ఇంట్లో అన్ని సాకర్యాలు ఉండొచ్చు, లేకపోవచ్చు కాని ఇల్లని శుభ్రంగా ఉంచుకోవడం చాలా ముఖ్యం..

మీ ఇంటిని శుభ్రంగా ఉంచుకుంటారా?

నీ పుస్తకాలు, పెన్నలు, పెన్నిశ్శు చదివిన తర్వాత ఎక్కడ ఉంచుతావు?

ఒక వేళ మీ ఇంట్లో చెత్తకుండి లేకపోతే ఏం చేస్తావు?

కొన్ని ఇల్లు చూడడానికి శుభ్రంగా ఉంటాయి. అటువంటి ఇళ్లను చూసినపుడు అన్ని వస్తువులు చాలా పొందికగా అమర్చారు అనిపిస్తుంది. కొన్ని ఇళ్లు అందంగా ఉండవు. ఇల్లు ఎలాంటిదైనా అది గుడిసైనా, పెంకుటిల్లయినా, పక్కాఇల్లు అయినా మనం వస్తువులు పొందికగా అమర్చితే అది శుభ్రంగా కనిపిస్తుంది. శుభ్రమైన ఇల్లు మనల్ని ఆరోగ్యంగా ఉంచుతుంది.

What happens if you leave garbage around your house?

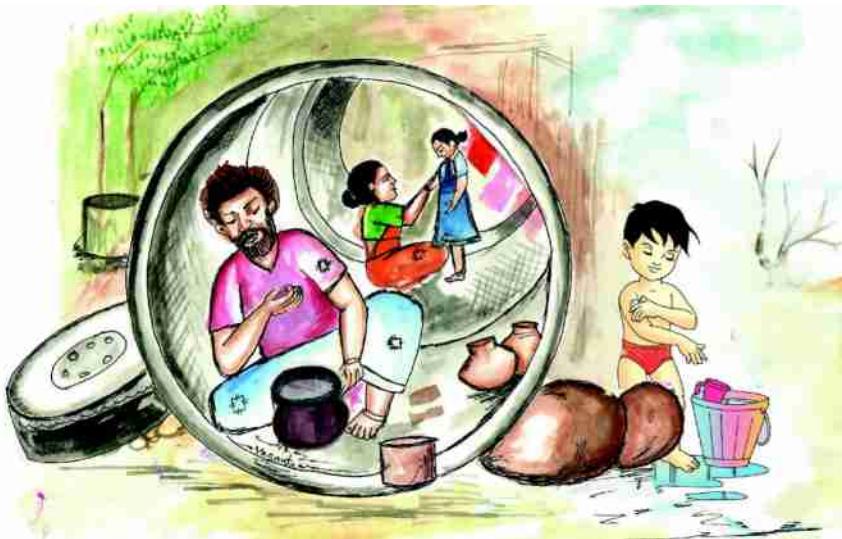
When you leave garbage all around without cleaning, foul smell comes out and mosquitoes and flies breed. We should always throw garbage and dirt away from our house. Hence, a house should be cleaned from time to time.

Homeless People

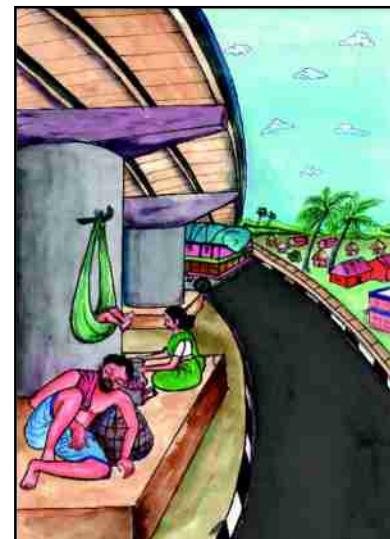
Lakshman has migrated to Visakhapatnam from his village. He is in search of a job. His family had to stay for a few days at the railway station. They did not find a place to live in. So, they moved under a flyover bridge.

Have you noticed people living under flyover bridges or in pipes?

People living in pipes

People living on platforms

What are the reasons for them to live like that?

- How do they protect themselves from rain, cold, winds etc.?
- Have you seen people living in pipes?
- Why don't some people have homes?
- What problems do they face?
- How do you feel when you see homeless people?

మీ ఇంటి చుట్టూ చెత్త అలాగే వదిలేస్తే ఏమవుతుంది ?

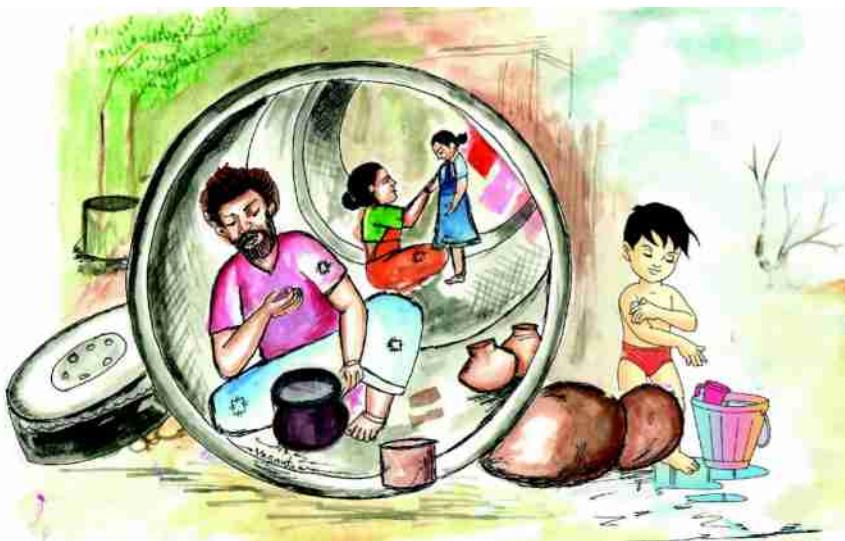
చుట్టూ శుభ్రం చేయకుండా చెత్తను నీవు విడిచి పెట్టినప్పుడు దుర్మాసన వస్తుంది, దోషులు, ఈగలు వృద్ధి చెందుతాయి. మనం ఎప్పుడూ చెత్తను మన ఇంటికి దూరంగా పడేయాలి. మన ఇల్లు ఎప్పటికప్పుడు శుభ్రంగా ఉంచుకోవాలి.

ఇల్లు లేని ప్రజలు

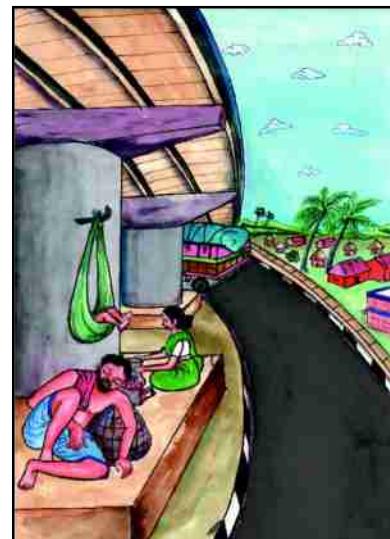
లక్ష్మీ వాళ్ళ ఊరి నుండి విశాఖపట్టానికి వలన వచ్చాడు. ఉద్యోగం కోసం వెతికే ప్రయత్నంలో ఉన్నాడు. అతని కుటుంబం కొద్ది రోజుల పాటు రైల్స్-స్టేషన్లో ఉండవలసి వచ్చింది. వారికి నివసించడానికి స్థలం దొరకనందున వారు ఫైఫర్ బ్రిడ్జీ కింద నివాసమన్నారు.

నీవు ఎప్పుడైనా ఫైఫర్ బ్రిడ్జీ కింద లేక పెద్ద పెద్ద పైపులలో నివసించేవారిని చూశావా?

పైపుల్లో నివసిస్తున్న ప్రజలు

ఫైఫర్ బ్రిడ్జీ కింద నివసిస్తున్న ప్రజలు

వారు అలా నివసించడానికి కారణాలు ఏమిటి?

- వారు వర్షం, చలి, గాలి నుండి తమను తాము ఏ విధంగా రక్కించుకుంటారు?
- పైపుల్లో నివసిస్తున్న ప్రజలను చూసారా?
- కొంతమంది ప్రజలకు ఇళ్ళు ఉండవు. ఎందుకు?
- వారు ఎటువంటి సమస్యలను ఎదుర్కొంటారు?
- ఇల్లు లేని వారిని చూసినప్పుడు నీకేమనిపిస్తుంది?

Homes of Animals

We have seen where people live. Have you ever thought of animal homes?

Look at the given picture.

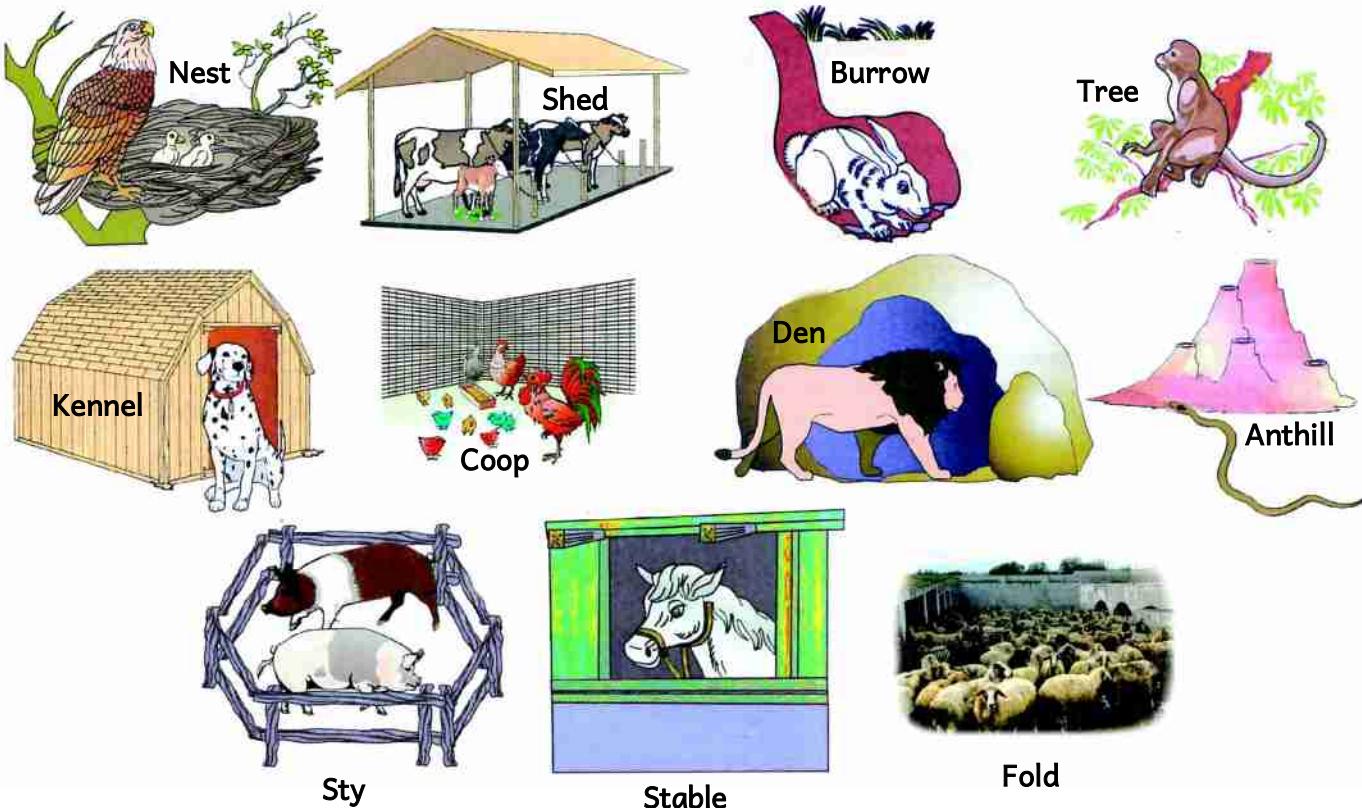

Why do animals need homes?

Animals also need homes to live in. Homes keep animals safe from heat, cold, rain and enemies. They live in different types of shelter. Some animals live in the wild. Some live with us. A few animals build homes on their own.

For example, wild animals such as lions and bears live in caves in the forest, rabbits and squirrels live in burrows and birds build nests.

Observe the picture of the homes of some animals.

జంతువుల ఇల్లు / నివాసాలు

ప్రజలు ఎక్కడ నివసిస్తారో మనం చూశాం. జంతువుల నివాసాల గురించి ఎప్పుడైనా ఆలోచించావా?

కింది ఇచ్చిన చిత్రాల్ని చూడండి.

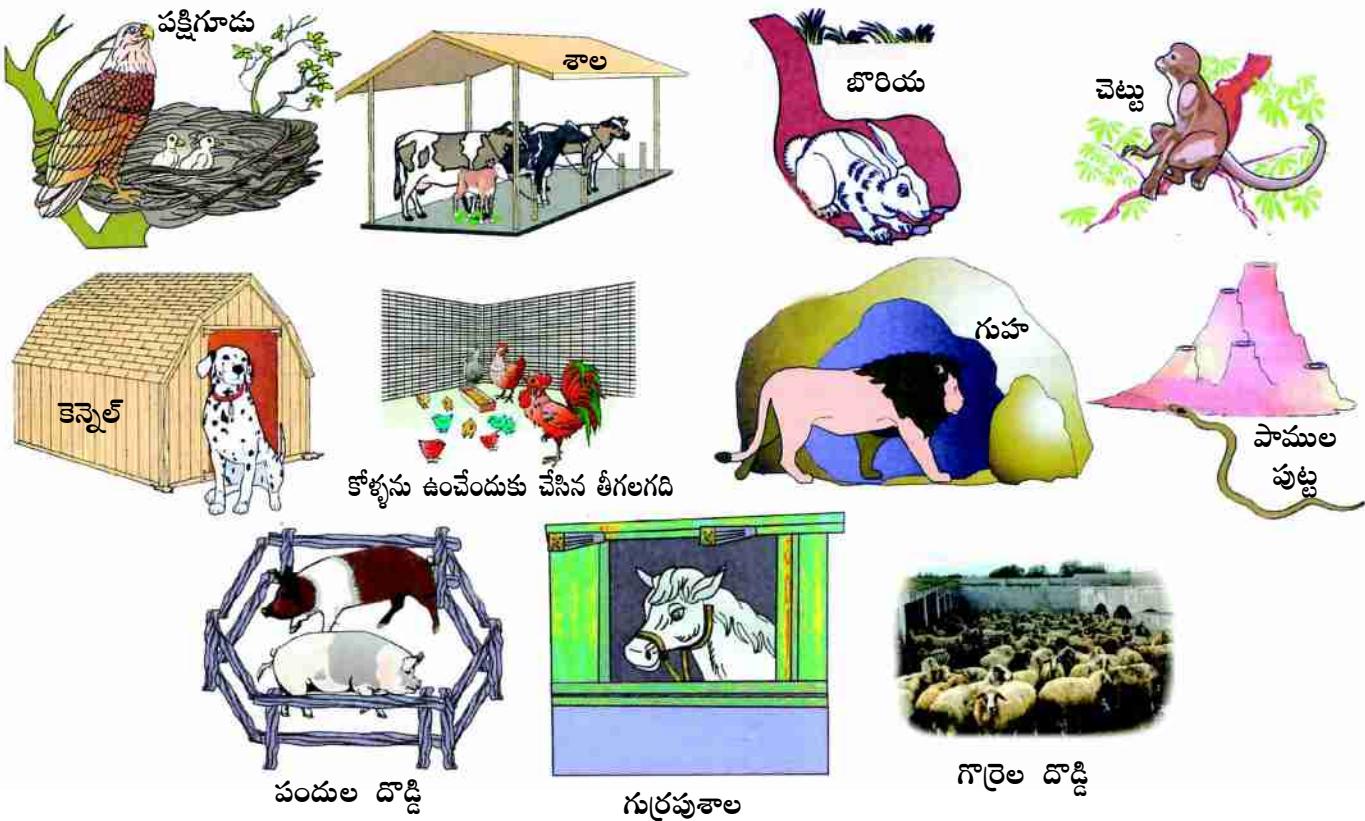

జంతువులకు నివాసాలు ఎందుకు అవసరం?

జంతువులకు కూడా నివాసాలు అవసరం. నివాసాలు జంతువులను ఎండ, చలి, వాన, శత్రువుల నుండి రక్షిస్తాయి. అవి వివిధ రకాలైన నివాసాలలో నివసిస్తాయి. కొన్ని అడవులలో నివసిస్తాయి. కొన్ని మనతో పాటుగా నివసిస్తాయి. కొన్ని జంతువులు తమ నివాసాలు తామే నిర్మించుకుంటాయి.

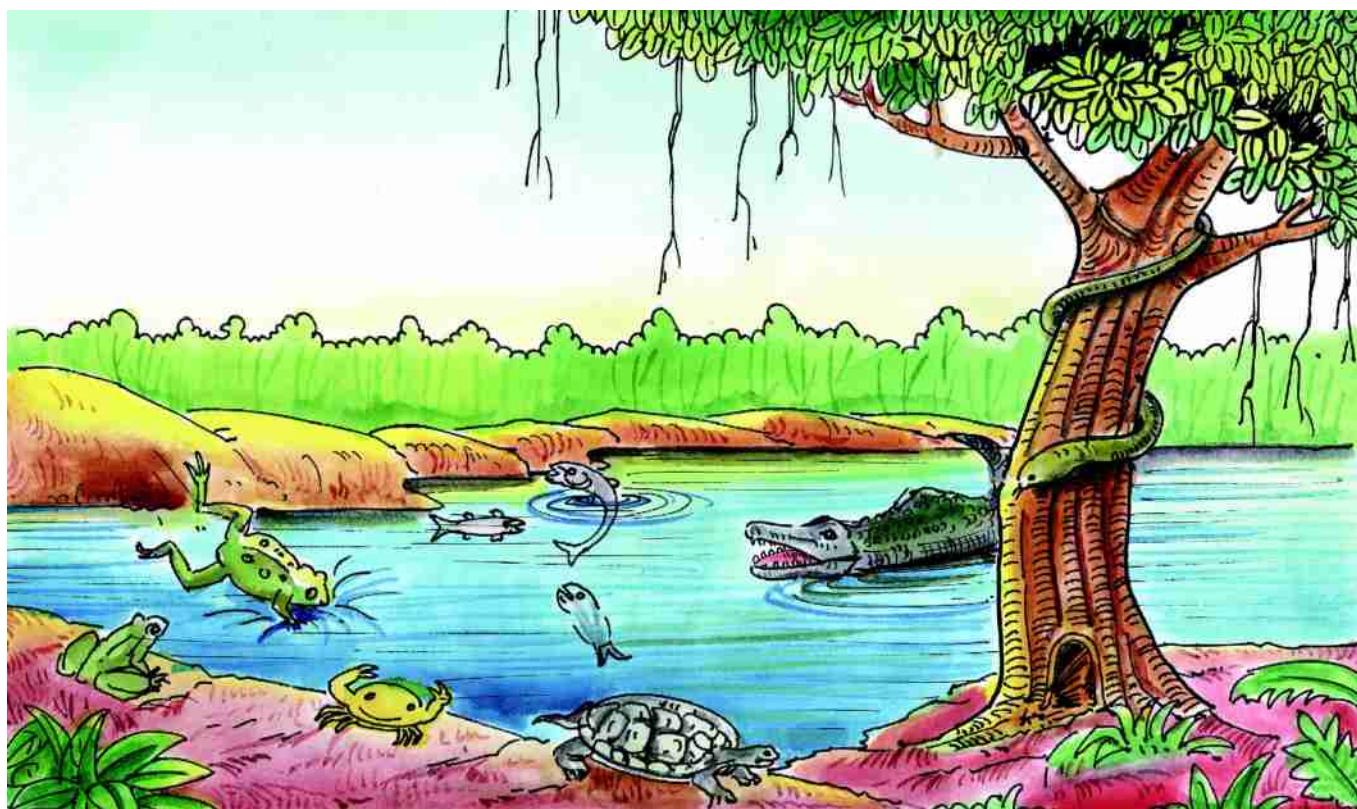
ఉదాహరణకు క్రూరమ్మగాలైన సింహం, ఎలుగుబంటి అడవులలోని గుహల్లో నివసిస్తాయి, కుందేలు, ఉడుతలు బౌరియల్లోను, పక్కలు గూళ్ళలోను నివసిస్తాయి.

కొన్ని జంతువుల నివాసాల చిత్రాలను గమనించండి.

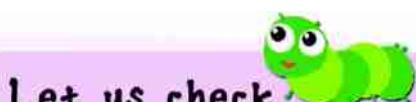
Animals like fish and whales live in water.

Animals such as frog and crocodile live both on land and in water.

Do you know that some animals are homeless?

Animals like monkeys and elephants always wander in the forest. They have no specific homes.

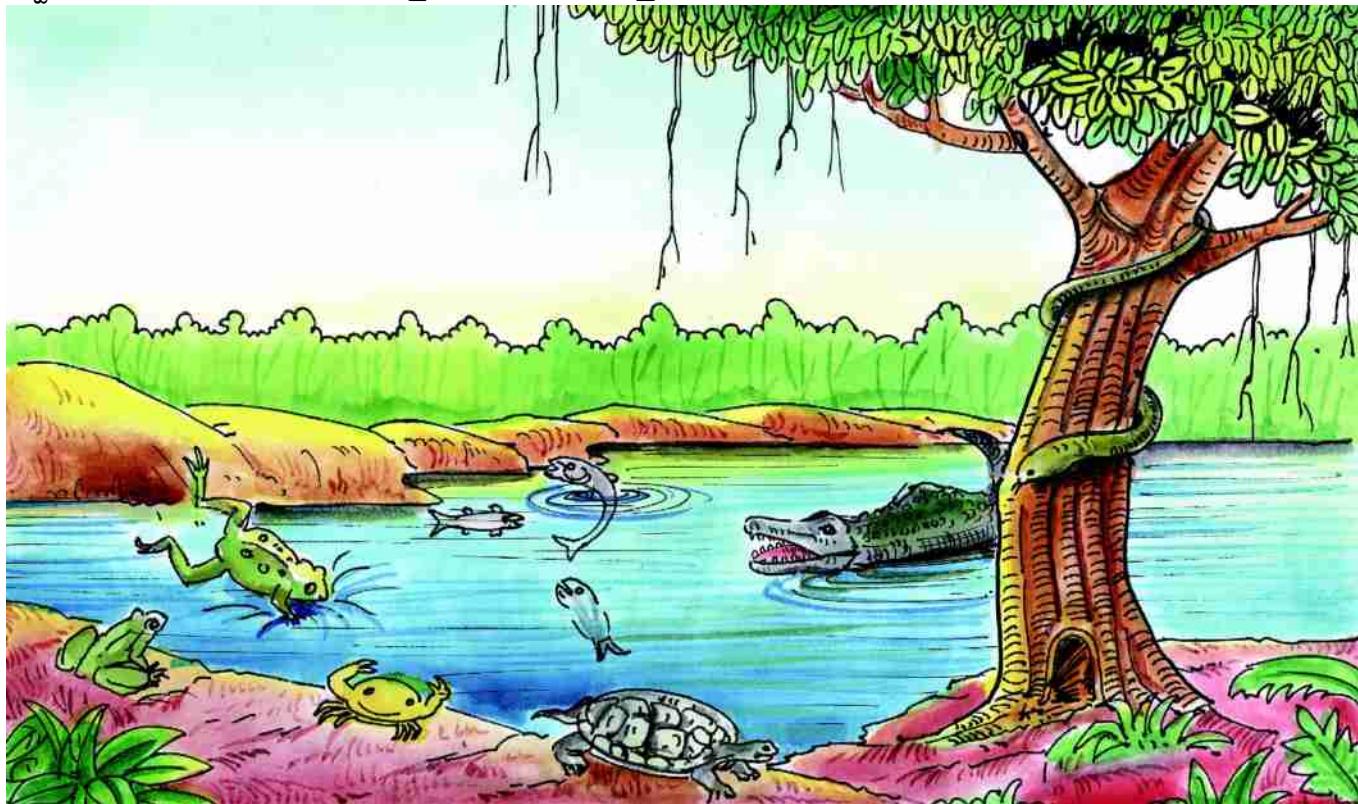

Say whether the given statements are true or false. Mark in the brackets provided.

1. A horse is kept in a shed. ()
2. A tiger lives in a cave. ()
3. A fish lives on a tree. ()
4. A turtle lives both in water and on land. ()
5. An elephant and a giraffe lives in water. ()

నీటిలో చేపలు, తిమింగలాలు వంటి జీవులు నివసిస్తాయి.

కప్ప, మొసలి వంటి జంతువులు నేల పైన/ నీటిలోను నివసిస్తాయి.

నివాసం లేని జంతువులు కొన్ని ఉన్నాయని మీకు తెలుసా?

కోతులు, ఏనుగుల వంటి జంతువులు అడవిలో తిరుగుతూ ఉంటాయి. వాటికి ప్రత్యేకంగా నివాసాలు లేవు.

కింది ఇచ్చిన వాక్యాలు తప్ప / ఒప్ప లను ఎదురుగా ఉన్న బ్రాకెట్లలో గుర్తించండి.

1. గుర్తాన్ని గుర్తపు శాలలో ఉంచుతారు. ()
2. పులి గుహలో నివసిస్తుంది. ()
3. చేప చెట్టుపై నివసిస్తుంది. ()
4. తాబేలు నేలపైన, నీటిలో నివసిస్తుంది. ()
5. ఏనుగు, జిరాఫీ నీటిలో నివశిస్తాయి. ()

Nests of Birds

A bird's home is called a nest. Birds build nests to lay eggs and raise their young ones. They use twigs, straws, leaves or cotton to build their nests.

Hey! Look at this bird! Can you tell what it is doing? It is feeding its young ones.

Observe these pictures

It is a sparrow. It makes its nest on trees or on wooden beams of tiled houses. It uses straws, grass, leaves and cotton to make its nest.

Woodpeckers make big holes in the trunk of the trees to make their homes.

Weaver birds use grass and twigs to make their nest. There is an opening at the lower end to enter the nest.

We learnt that birds and animals make homes. There are many insects too in our surroundings.

Do insects also have a shelter?

పక్కల గూళ్ళు

పక్కల నివాసాన్ని “గూడు” అంటారు. పక్కలు గుడ్లు పెట్టడానికి తమ పిల్లలను సంరక్షించడానికి గూళ్ళు కట్టుకుంటాయి. పుల్లలు, గడ్డి పరకలు, ఆకులు, పత్తి, ఉపయోగించి తమ గూళ్ళను కట్టుకుంటాయి.

హో! ఈ పక్కిని చూడండి. అది ఏమి చేస్తుందో చెప్పగలరా?
అది తన పిల్లలకు ఆహారాన్ని తినిపిస్తుంది.

ఇది ఒక పిచ్చుక. అది తన గూళ్ళను చెట్లపైన, పెంకుటింటి దూలాల పైన కట్టుకుంటుంది. అది పుల్లలు, గడ్డి, ఆకులు, పత్తిని గూడు కట్టడానికి ఉపయోగిస్తుంది.

వడ్రంగి పిట్ట చెట్ల కాండానికి పెద్ద తొర్లు
చేసి తన నివాసాన్ని నిర్మించుకుంటుంది.

గిజిగాడు పక్కి గడ్డి, కర్రపుల్లలను ఉపయోగించి తన గూళ్ళను కట్టుకుంటుంది. అది గూడు కింద నుండి ప్రవేశించడానికి ఒక ద్వారాన్ని ఏర్పరచుకుంటుంది.

మనం పక్కలు, జంతువులు వాటి నివాసాలను కట్టుకుంటాయని తెలుసుకున్నాం. మన చుట్టూ పరిసరాలలో చాలా రకాల కీటకాలు కూడా ఉన్నాయి.

కీటకాలకు కూడా నివాసాలున్నాయా ?

Insects also have shelters

Bee hive

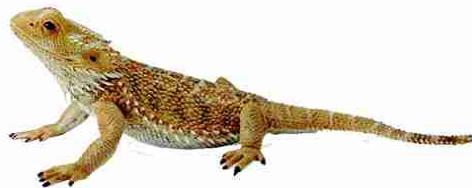

Spider web

Silk moth

Some animals and birds live with us

Hi kids! I'm Kitty the cat

I live with Sumanth and his family. I'm waiting for Jerry, the rat. He lives with us but in a hole. Bunty, the dog is sleeping in his kennel. The cows, sheep and goats also live with us but they live outside our house.

Come with me to the kitchen. Sometimes we find houseflies and cockroaches there. In our backyard, crows, parrots and squirrels make their homes.

Hey I forgot! The lizards and garden lizards too are there.

We all share this place. Sumanth gives me food and water before going to school.

Do you have any pet animal in your house?

Do you give food and water to them?

కీటకాలకు కూడా నివాసాలు ఉన్నాయి

తేనె పట్టు

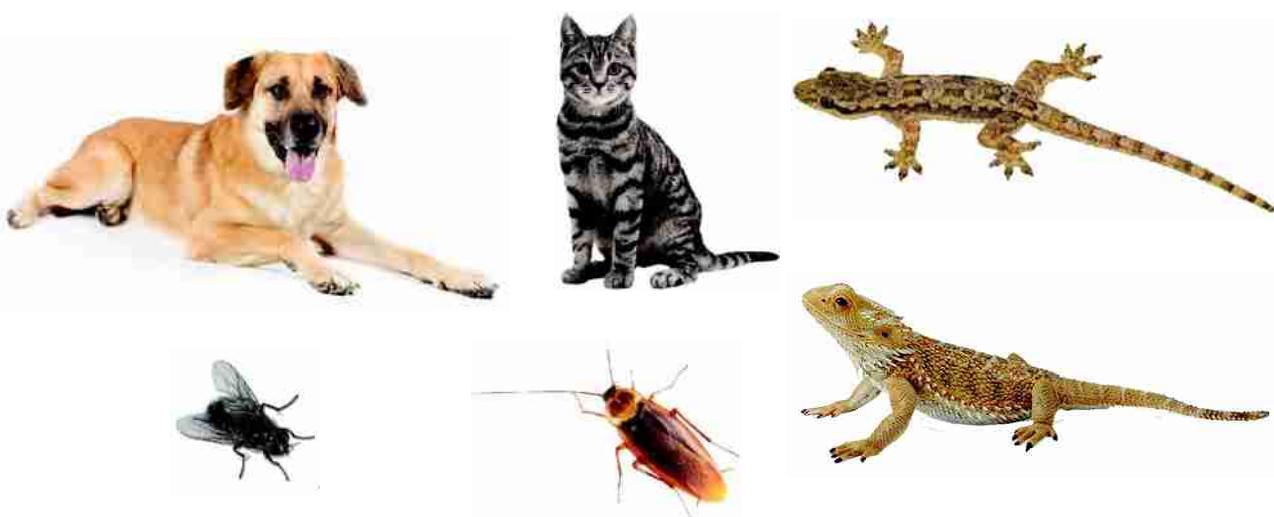

సాలెగూడు

పట్టు పురుగు

కొన్ని జంతువులు, పక్షులు మనతో పాటు నివసిస్తాయి

పాయ్! పిల్లలూ ! నేను కిట్టి లనే పిల్లిని

నేను సుమంత్ కుటుంబ సభ్యులతో పాటు నివసిస్తాను. నేను బ్యారి అనే ఎలుక కొరకు ఎదురు చూస్తున్నాను. అది కూడా మాతోపాటే ఉన్నా, కలుగులో నివసిస్తుంది. బంటి అనే కుక్క తన కెన్నెల్లో నిద్రిస్తుంది. ఆవులు, గౌరైలు, మేకలు మాతో పాటే నివసిస్తాయి. అయితే అవి మా ఇంటికి వెలుపల నివసిస్తాయి.

నాతో పాటుగా మా వంట గదికి రండి. కొన్నిసార్లు ఈగలు, బొడ్డింకలను అక్కడ చూస్తాం, మా పెరటిలో కాకులు, చిలుకలు, ఉడుతలు తమ నివాసాలను ఏర్పరచుకొంటాయి. హే! అన్నట్టు మరచిపోయాను. బల్లులు, తొండలు కూడా అక్కడే ఉన్నాయి.

మేమందరం ఈ స్థలాన్ని పంచుకున్నాం. సుమంత్ పొరశాలకు వెళ్ళేముందు ఆహారం, నీరు నాకు ఇస్తాడు.

మీ ఇంట్లో ఏదైనా పెంపుడు జంతువు ఉందా ?

దానికి నీవు ఆహారం, నీళ్ళు ఇస్తావా ?

Concern for animals and birds

How do you feel when you observe the above pictures?

Just like you and me, birds and animals too want to live freely and enjoy their natural life, don't they?

My Concern

Last Monday, on my way to school, we found a bird's nest fallen from the tree. I picked it up and saw that it was full of eggs. Raju wanted to break the eggs. I objected and told him that it was bad to harm them and how the mother would cry for them. And just then we saw the mother crow cawed for its nest. Raju climbed up the tree and placed it back safely.

Raju and Amala put up slogans "Do not harm animals."

Key words

- | Shelter, Caravan, Homeless people, Kutch house, Pucca house, Apartment, Boat house, Permanent house, Temporary house

What we have learnt

- A house gives us shelter and protection.
- We find different types of houses in our surroundings.
- Temporary houses are set up at the time of floods and cyclones.
- People who migrate live in tents.
- Birds and animals too have homes to live.

పక్కలు, జంతువుల పట్ల దయ

పై చిత్రాలను గమనించినప్పుడు నీకే మనిషిస్తుంది?

మనలాగే పక్కలు, జంతువులు కూడా స్వేచ్ఛగా తమ జీవితాన్ని సహజంగా గడపాలని అనుకుంటాయి, కాదా?

జంతువుల పట్ల దయ

గత సోమవారం మేము పారశాలకు వెళ్ళి దారిలో పక్కి గూడు చెట్టుపై నుండి కింద పడి ఉండటం గమనించాం. దానిని నేను పైకి తీసినప్పుడు గూడు నిండా గుడ్లు ఉన్నాయి. రాజు ఆ గుడ్లను పగలగొట్టాలని అనుకొన్నాడు. నేను అతనిని అడ్డుకొని, వాటికి హని చేయకూడదని చెప్పాను. వాటి కొరకు తల్లి ఎంతగా ఏడుస్తుందో అని వారించాను. అంతలోనే తల్లికాకి గూడు కోసం అరవడం గమనించాం. రాజు చెట్టెక్కి పక్కి గూడును క్షేమంగా కొమ్ముపై ఉంచాడు.

రాజు, అమల “జంతువులకు హని చేయవద్దు” అని నినాదాలు ఇచ్చారు.

కీలక పదాలు

నివాసం, కారవాన్, ఇల్లులేని వారు, కచ్చి ఇల్లు, పక్కా ఇల్లు, బహుళ అంతస్థల భవనం, పడవ ఇల్లు, శాశ్వత నివాసం, తాత్కాలిక నివాసం.

మనం ఏమి సేర్కుక్కన్నాం

- ఇల్లు మనకు వసతి, రక్షణ ఇస్తుంది.
- మనం మన చుట్టు పక్కల వివిధ రకాల ఇళ్ళు గమనిస్తాం.
- వరదలు, తఫానులు వచ్చినప్పుడు తాత్కాలిక నివాసాలు నిర్మిస్తారు.
- వలస వెళ్ళి ప్రజలు గుడారాలలో నివసిస్తారు.
- పక్కలు, జంతువులకు కూడా నివసించడానికి ఇళ్ళున్నాయి.

Improve Your Learning

I. Conceptual Understanding.

Answer the following questions.

1. What is the difference between a Kutcha and a Pucca house?
2. Why do we need a house?
3. What help can be given to the people who live in tents and pipes?

II. Questioning

4. Deepthi observed a beehive on a tree. She wants to know about the beehive. What question would she ask her teacher?

III. Experiments and field observations.

5. Observe the different shelters of animals, birds and insects and name them.

IV. Information skills - Project work.

6. Observe the roofs of houses in your surroundings and fill in the given table:

S.No.	Type of the house	Roof of the house	
		Flat	Slant

V. Drawing pictures and model making.

7. Make a model of a hut with ice cream sticks or matchsticks.

VI. Appreciation.

8. If you have a bird or a cat or a dog as a pet, how would you take care of it?

అభ్యసనం మేరుగుపరుచుకోండి

I. విషయావగాహన.

ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాయండి.

1. కచ్చ ఇంటికి, పక్క ఇంటికి గల తేదాలేవి?
2. మనకు ఇల్లు ఎందుకు అవసరం?
3. గుడారాలు మరియు పైపులలో నివసించే ప్రజలకు ఏమి సహాయం చేయవచ్చు?

II. ప్రశ్నించడం.

4. దీప్తి చెట్టుపైన ఉన్న తేనెపట్టును గమనించింది. ఆమె తేనెపట్టు గురించి తెలుసుకోవాలని అనుకోంది. ఆమె ఉపాధ్యాయుని ఏయే ప్రశ్నలు అడుగుతుంది.

III. ప్రయోగాలు - క్షేత్ర పరిశీలనలు.

5. వివిధ రకాల జంతువుల, పక్కల, కీటకాల నివాసాలను గమనించి వాటి పేర్లను తెల్పండి.

IV. సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టులు.

6. మీ చుట్టు ప్రక్కల ఇళ్ళ పైకప్పులను గమనించి కింది పట్టికను ఫూరించండి.

వ.సం.	ఇంటి రకం	ఇంటి పైకప్పు	
		చదువు	ఏటవాలు

V. బొమ్మలు గీయడం - నమూనాలు తయారుచేయడం.

7. ఐస్ట్రీం పుల్లలు, అగ్గిపుల్లలతో ఒక గుడిసె నమూనాను తయారు చేయండి.

VI. ప్రశంసన.

8. నీకు పక్కి/ పిల్లి/ కుక్క వంటి పెంపుడు ప్రాణి ఉన్నట్లయితే దానిని నీవు ఎలా సంరక్షిస్తావు ?

Lesson 8

Let's Travel Together

Learning Outcomes

Pupils will be able to:

- speak about travel and communication.
- identify objects, signs and signboards used for transport and means of communication.
- identify places associated with transport like bus stand, railway station, petrol pump etc.
- differentiate between modes of travel in the present and in the past.
- record observations experiences, information on objects/ activities/ places visited in different ways.

Let us sing this song

The wheels on the bus go round and round

Round and round

Round and round

All through the town.

The wipers on the bus go swish, swish,
swish

Swish, swish, swish

All through the town.

The horn on the bus goes beep, beep, beep
beep, beep, beep

All through the town.

The doors on the bus go open and shut,
open and shut

All through the town

The wheels on the bus go round and round

Round and round

Round and round

అభ్యసన ఫలితాలు

విద్యార్థులకు సిద్ధించే సామర్థ్యాలు:

- రవాణా సాధనాలు, భావవ్యక్తి కరణల గురించి మాట్లాడుతాం.
- రవాణాకు ఉపయోగించే వస్తువులు, గుర్తులు సూచికలు, సూచికలు తెలిపే బోర్డులను, రవాణా సాధనాలు భావ వ్యక్తి కరణల గురించి మాట్లాడతారు, భావ ప్రసార మార్గాలను గుర్తిస్తారు.
- రవాణాకు అనుసంధానమైన ప్రదేశాలు బస్సుస్టాండ్, రైల్వేస్టేషన్, పెట్రోల్ పంపు మొదలైన వాటిని గుర్తిస్తారు.
- గతంలో, వర్తమానంలో వాడుతున్న రవాణా సాధనాల మధ్య తేడాలను గమనిస్తారు.
- వివిధ రవాణా సాధనాలను ఉపయోగించి ప్రయాణించిన వివిధ ప్రదేశాలు, కృత్యాలు, వస్తువులను గూర్చి ఇంకా వారి అనుభవాలను నమోదు చేయగలుగుతారు

ఈ పాటను పాటుదాం !

ద వీల్న ఆన్ ద బన్గో రొండ్ ఎండ్ రొండ్
రొండ్ ఎండ్ రొండ్
రొండ్ ఎండ్ రొండ్
ఆల్త్రూ ద టొన్
ద వైపర్న్ ఆన్ ద బన్ గో స్వీష్, స్వీష్, స్వీష్
స్వీష్, స్వీష్, స్వీష్
ఆల్ త్రూ ద టొన్
ద హోర్న్ ఆన్ ద బన్ గోన్ బీవ్ బీవ్ బీవ్
బీవ్ బీవ్ బీవ్
ఆల్ త్రూ ద టొన్
ద డోర్న్ ఆన్ ద బన్ గో ఓపెన్ ఎండ్ షట్
ఓపెన్ ఎండ్ షట్
ఆల్త్రూ ద టొన్
దవీల్న ఆన్ద బన్ గోరొండ్ ఎండ్ రొండ్
రొండ్ ఎండ్ రొండ్
రొండ్ ఎండ్ రొండ్

Think and Discuss

1. What is the rhyme about?
2. Have you ever travelled by bus? When?

Manu, David, Saleem, Bhavana are very happy. They are planning to participate in a Science Exhibition in Kurnool. They are the students of MPP School, Panchalingala of Kurnool district. All of them started discussing about the trip.

My name is Saleem.
My father and mother are working at a construction site in Kurnool. They regularly go to work by boat, crossing the river Thungabhadra. I will come with my parents.

I am Manu. My father is an auto driver. I will come in my father's auto.

I am Bhavana. My father is a doctor. I will come with my father in his car.

I am David. My brother is studying at Kurnool. He regularly goes to the college by bike. I will come with my brother on his bike.

I am Pushpa working as a science teacher. Tomorrow, I am going to visit the Science Exhibition along with my students by bus.

ఆలోచించండి - ఉభించండి

- ఈ గేయం దేనిగురించి?
- నీవు ఎప్పుడైనా బస్టులో ప్రయాణించావా? ఎప్పుడు?

మను, దేవిడ్, సలీమ్, భావనలు చాలా సంతోషంగా ఉన్నారు. కర్బూలులో జరిగే సైన్సు ఎగ్గిబిషన్లో పాల్గొనడానికి వెళ్లాలని అనుకుంటున్నారు. ఏరు కర్బూలు జిల్లాలో గల మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల పంచలింగాల ప్రాంతానికి చెందిన విద్యార్థులు. అందరు వాళ్ళ ప్రయాణం గురించి చర్చించుకుంటున్నారు.

నా పేరు సలీమ్.

మా నాన్న, అమ్మ కర్బూలులో భవన నిర్మాణ కార్పుకులు. వారు రోజు తుంగభద్ర నదిని దాటడానికి పడవపై ప్రయాణించి, వారు పనిచేస్తున్న ప్రాంతానికి చేరతారు. నేను మా తల్లిదండ్రులతో వస్తాను.

నేను మను. మా నాన్న ఆటోడ్రెవర్. నేను మా నాన్నతో కలిసి ఆటోలో వస్తాను.

నేను భావన. మా నాన్న వైద్యుడు. నేను మా నాన్నతో కలిసి కారులో వస్తాను.

నేను దేవిడ్. మా అస్సుయ్ కర్బూలులో చదువుతున్నాడు. ప్రతిరోజు మోటారు సైకిల్పై కాలేజీకి వెళతాడు. నేనూ మా అస్సుయ్తో కలిసి మోటారు సైకిల్పై వస్తాను.

నేను పుప్ప. సైన్సు ఉపాధ్యాయినిగా పనిచేస్తున్నాను.
రేపు నేను సైన్సు ప్రదర్శనశాలకు, మా విద్యార్థులతో కలిసి బస్టులో వెళతున్నాను.

Let us check

- List out the name of the vehicles in the story. Extend your list.
 - Give the names of the vehicles you have travelled by.
- Let children speak about the picture of a bus-stand.

Bus Stand

The place where all the buses halt is called a bus-stand.

Buses from different places halt at a bus-stand. There is a platform to board or alight a bus for the passengers.

What other things do you see in a bus stand?

Is there a bus service to your village? If not, how do you travel?

Activity

Look at the following pictures. Write the names of the vehicles.

సం చెడ్డం!

- ఇప్పటి వరకు విన్న వివరణలలో వచ్చిన వాహనాల జాబితా రాయండి?
 - మీరు ప్రయాణించిన వాహనాల పేర్లు తెలియజేయండి.
- బస్టాండ్ విత్తం గురించి పిల్లలవే మాట్లాడించండి.

బస్ స్టాండు

బస్సులు నిలుపు స్థలాన్ని “బస్ స్టాండ్” అంటాం.

వివిధ ప్రాంతాల నుండి వచ్చిన బస్సులన్నీ బస్ స్టాండులో నిలుపుతారు. అక్కడ ప్రయాణికులు బస్సుకోసం వేచి ఉండటానికి, కూర్చోవడానికి అనువైన స్థలం(ప్లాట్‌ఫారం) ఉంటుంది.

బస్ స్టాండులో నీకు ఏమేమి కనిపిస్తాయి?

మీ ఊరుకు ప్రయాణించడానికి బస్సులు ఉన్నాయా? లేకపోతే నీవు ఎలా ప్రయాణిస్తావు?

కృత్యం

ఈ కింది చిత్రాలను చూడండి. ఈ వాహనాల పేర్లు రాయండి.

Let us Do

Activity

Classify the vehicles based on the number of wheels they have:

Two wheels	Three wheels	Four wheels	More than four wheels	No wheels

ఇలా చేస్తాం !

కృత్యం

ప్రయాణ సాధనాలకు గల చక్కాల సంఖ్య ఆధారంగా వాటిని విభజించి ఈ కింది పట్టికలో నమోదు చేయండి:

రెండు చక్కాలు	మూడు చక్కాలు	నాలుగు చక్కాలు	నాలుగు కన్నా ఎక్కువ చక్కాలు గలవి	చక్కాలు లేనివి

Do you know the following means of transport?
Are these kinds of transport in use now?

Transport system

Look at the following pictures:

Where do these vehicles move?

Bus

Aeroplane

Boat

Vehicles like car, bike and auto run on the roads. Boats and ships sail on water. Aeroplanes and helicopters fly in the air.

Road ways

Roads are the main mode of transport. Based on the material used to form the roads, they are divided into six types:

Earthen road

Gravel road

Murrum road

ఈ కింది ప్రయాణసాధనాలు నీకు తెలుసా?

ప్రస్తుతం ఇవి ఉపయోగంలో ఉన్నాయా?

రవాణా వ్యవస్థ

ఈ కింది చిత్రాలను చూడండి

ఈ వాహనాలు ఎక్కుడ ప్రయాణిస్తాయి?

బస్స

విమానం

పదవ

కార్లు, బైకులు, అటోలు మొంచినవి రోడ్సు మీద నడుస్తాయి. పదవలు, ఓడలు నీటి మీద ప్రయాణిస్తాయి. విమానాలు, పెలికాష్టర్లు గాలిలో ప్రయాణిస్తాయి.

రోడ్సు మార్గాలు

రవాణా విధానంలో ముఖ్యమైనవి రోడ్లు. రోడ్లు తయారీకి వాడే పదార్థాలను బట్టి రోడ్లను '6' రకాలుగా విభజించవచ్చు

మట్టి రోడ్సు

గ్రావెల్ రోడ్సు

ఎరుమట్టి రోడ్సు

Granite road

Tar road

Concrete road

What type of road do you have in your village?

I am Anil. I live at Muchalapuri of Kurnool district. We have gravel roads in our village. If one wants to go to Hyderabad from our village, one has to travel by different types of roads. First, one has to go to the nearby town, Sanjamala, on an earthen road, and then reach Kurnool, on a concrete road, to catch the bus to Hyderabad on the tar road.

Have you ever seen such milestones?
What do they indicate?

Roads also have names

You know that some roads have been referred by names. Some roads are named after certain public offices - for example Hospital road, Panchayath office road. Some roads are named after famous personalities like Patel road, Gandhi road etc.

Activity

Manu and her friends observed the following sign boards in Kurnool city. They asked their teacher about the signs and statements written below them. "They are traffic signs. To avoid traffic disturbance and accidents everyone must follow these traffic rules, note down some traffic signs" said their teacher.

గ్రానైట్ రోడ్సు

తారు రోడ్సు

కాంక్రీట్ రోడ్సు

మీ ఊరిలో ఏ విధమైన రోడ్సు ఉన్నాయి?

నేను అనిలీ! నేను కర్బూలు జిల్లాలోని ‘మచ్చలవూరి’లో నివసిస్తాను. మా ఊరిలో కంకర రోడ్సు ఉన్నాయి. మా ఊరి నుండి ఎవరైనా హైదరాబాద్ వెళ్లాలనుకుంటే, విభిన్న రోడ్ల ద్వారా ప్రయాణించాలి. ముందుగా, మట్టిరోడ్లపై దగ్గరలో ఉన్న ‘సంజామల’ అనే పట్టణానికి చేరాలి. అక్కడి నుండి కాంక్రీటోడ్లపై కర్బూలు చేరాలి. అక్కడ తార్ రోడ్లపై హైదరాబాద్ వెళ్్ళే బస్సులో హైదరాబాద్ వెళ్్ళవచ్చు.

నీవు ఎప్పుడైనా మైలు రాళ్ళను చూసావా?

అవి దేనిని సూచిస్తాయి?

రోడ్లకు కూడా పేర్లు ఉంటాయి

మీకు తెలుసు కదా! కొన్ని రోడ్లను మనం పేర్లతో పిలుస్తాం. కొన్ని రోడ్లు అక్కడ ఉన్న ప్రభుత్వ కార్యాలయాల పేర్లతో కలిపి పిలవబడతాయి - ఉదాహరణకు ఆసుపత్రి రోడ్, పంచాయితీ కార్యాలయం రోడ్. కొన్ని రోడ్లు ప్రముఖ వ్యక్తుల పేర్లతో పిలవబడతాయి. ఉదాహరణకు పటీల్ రోడ్, గాంధీ రోడ్ మొమ్మా.

కృత్యం

మను, ఆమె స్నేహితులు కర్బూలులోని వివిధ సూచికను తెలిపే బోర్డులను గమనించారు. వాటిమై రాసి ఉన్న సంజ్ఞలు, వాక్యాలను గురించి టీచర్సు అడిగారు. అవి ట్రాఫిక్ సంకేతాలు. ట్రాఫిక్ అవాంతరాలు, ప్రమాదాలను నివారించడానికి ప్రతి ఒక్కరు అప్రమత్తతో ఈ ట్రాఫిక్ నియమాలను అనుసరించాలి. కొన్ని ట్రాఫిక్ గుర్తులు రాసుకోండి. అని టీచరు చెప్పారు.

Do you know what the following signs indicate?

School Zone

Zebra Crossing

No overtaking

Let's know something about this!

Manu and her friends were walking along the road. All the vehicles stopped at the red signal. When the green signal was shown, the vehicles started moving. They observed certain other signals and slogans related to the safety measures on the sign boards.

Do you know what the colours of a traffic signal indicate?

Activity

Complete the table, writing the name of the person who rides the following vehicles.

Name of the vehicle	Name used to call the driver
Bus	
Boat	
Aeroplane	
Local train	

How do you go to school?

ఈ కింది గుర్తులు దేనిని సూచిస్తాయో తెలుసా !

పారశాల ప్రాంతం

జీబా క్రాసింగ్

వాహనాన్ని అదిగమించవద్దు

ఇంకా మరిన్ని తెలుసుకుండాం !

మను, ఆమె స్నేహితురాలు కలసి రోడ్స్‌పై నడుస్తున్నారు. అన్ని వాహనాలు 'ఎరువురంగు సిగ్నల్', పడినప్పుడు ఆగినవి. తిరిగి పచ్చరంగు సిగ్నల్ పడినప్పుడు వాహనాలు కదిలి ముందుకు పోయినవి. ఇంకా మరిన్ని సిగ్నల్స్‌ను, నినాదాలను కూడా వారు గమనించారు.

ట్రాఫిక్ సిగ్నల్స్‌లో ఉండే రంగులు వేటిని తెలియజేస్తాయో మీకు తెలుసా?

కృత్యం

పద్ధీకను పూరించండి, ఈ వాహనాలను నడిపే వ్యక్తులను ఏమని పిలుస్తారో రాయండి.

వాహనం పేరు	వాహనాలను నడిపే వ్యక్తి పేరు
బస్సు	
పడవ	
విమానం	
రైలు	

నీవు పారశాలకు ఎలా వెళతావు?

Activity

My Bicycle

Manu is very excited. It is his birthday. His father has given him a bicycle as a gift. This is the cycle he has got. Manu wants to know the parts of the cycle. Can you help him? Write the numbers on the parts.

1. Pedal
2. Seat
3. Handle
4. Chain
5. Wheel

Food for vehicles

Manu asked his father, "Daddy! Why are you going to market by cycle?" Father said, "There is no fuel in my bike. Yesterday there was a strike and so, no petrol bunks were open."

What does a vehicle need to move?

What is a petrol bunk?

Is there any petrol bunk near your house?

Vehicles need fuel to run. There are many types of fuels that are used to run vehicles.

Think and Discuss

The government of India is promoting the use of electric and CNG vehicles. Why?

కృత్యం

నా సైకిలు

'మను' చాలా ఉత్సవతలో ఉన్నాడు. ఈ రోజు అతని పుట్టినరోజు. తనకిష్టమైన సైకిలును వాళ్ళ నాన్న బహుమతిగా ఇచ్చాడు. ఇది అతను బహుమతిగా పొందిన సైకిలు. మను ఆ సైకిల్లోని భాగాలను తెలుసుకోవాలని అనుకొన్నాడు. మీరు అతనికి సహాయం చేయగలరా? కింద ఇచ్చిన భాగాల పేర్లను వాటి సంఖ్యల ఆధారంగా కింద ఇవ్వబడిన చిత్రంలోని భాగాలపై ఆ సంఖ్యలను రాయండి.

1. పెడల్
2. సీట్
3. హ్యాండిల్
4. షైను
5. చక్రం

వాహనాలకు ఆహారం

మను వాళ్ళ నాన్నతో, "నాన్న! నీవు బజారుకి సైకిలు మీద ఎందుకు వెళుతున్నావు?" అని అడిగాడు, అందుకు వాళ్ళ నాన్న "నా బైక్లో ఇంధనం లేదు. నిన్న జరిగిన బంద్ కారణంగా ఊరిలో వున్న పెట్రోల్ బంకులన్నీ మూసివేశారు."

వాహనం నడపాలంటే ఏమి కావాలి?

పెట్రోలు బంకు అంటే ఏమిటి?

మీ ఇంటికి దగ్గరలో పెట్రోల్ బంకు ఏదైనా ఉండా?

వాహనాలు నడపాలంటే ఇంధనాలు అవసరం. వాహనాలు నడపడానికి రకరకాల ఇంధనాలు ఉపయోగపడతాయా.

ఆలోచించండి - చర్చించండి

భారత ప్రభుత్వం విద్యుత్, CNG ఇంధనాలతో నడిచే వాహనాలను ఉపయోగించమని ప్రచారం చేస్తుంది. ఎందుకు?

Read and respond

David observed the sign board at a petrol pump.

You too read the signboard and answer the question.

Write two Dont's that you must remember at a petrol pump.

1. _____

2. _____

Vehicles other than transport

So far we have learnt about the different kinds of transport. The purpose of using some vehicles is not for travelling from one place to another. Some vehicles are not useful for transportation. They are used for different purposes. Let us see how these vehicles are useful in our daily lives.

Look at these vehicles. Do you know about them?

Ambulance

Road roller

Fire Engine

Excavator

చదవండి - ప్రతిస్పందించండి

దేవిడ్ పెట్రోల్ బంక్ వద్ద గల సూచన బోర్డును గమనించాడు.

మీరు కూడా ప్రక్కన ఇచ్చిన బోర్డును చదివి కింది ప్రశ్నకు సమాధానం రాయండి.

పెట్రోల్ బంక్ వద్ద చేయకూడని రెండు పనులను రాయండి.

1. _____

2. _____

ప్రయాణీతర సాకర్యాలకు ఉపయోగించే వాహనాలు

ఇప్పటి వరకు మనం రకరకాలైన ప్రయాణ సాధనాలను గురించి తెలుసుకున్నాం. కొన్ని వాహనాలు ప్రయాణానికి ఉపయోగించరు. కొన్ని వాహనాలు రవాణాకు ఉపయోగించరు. వాటిని రకరకాల అవసరాల కోసం ఉపయోగిస్తారు. కింది వాహనాలు నిజజీవితంలో ఏ విధంగా ఉపయోగపడుతున్నాయో చూద్దాం. ఇప్పుడు ఇతర అవసరాలకు ఉపయోగించే వివిధ రకాల వాహనాలను గురించి తెలుసుకుండాం.

కింది వాహనాలను చూడండి. ఈ వాహనాల గురించి మీకు ఏమి తెలుసు?

అంబులెన్స్

రోడ్ రోలర్

ఫైర్ ఇంజన్ (అగ్నిమాపక వాహనం)

ప్రోక్టెక్యూన్

Key words

travel, transport, traffic signals, sign board, slogan, driver, sailor, pilot, wheel, petrol pump, fuels, CNG, ambulance, map

Life Skills

- We should select proper vehicles to travel different distances.
- We should use traffic signals and follow different traffic rules while travelling.
- We should use services like 100, 104, 108 in case of emergency.

What we have learnt

- We use transport to move from one place to another.
- Road ways, airways, waterways are the main means of transport.
- Different materials are used to construct roads.
- We have to follow the traffic rules to avoid accidents.
- Vehicles need fuel to move.

Improve Your Learning

I. Conceptual Understanding (Tell and write).

Answer the following questions.

1. Which vehicles have you travelled by?
2. Name the animals that are used for transportation.
3. Which vehicle moves without wheels?
4. Give some examples of three wheelers.

II. Questioning.

5. Guess what will happen if there is no transport facility to your village.

కీలక పదాలు

ప్రయాణం, రవాణా, ట్రాఫిక్ సిగ్నల్స్, సూచిక బోర్డు, నినాదం, డ్రైవర్, నావికుడు, పైలెట్, చక్కం, పెట్రోల్ పంపు, ఇంధనాలు, CNG, అంబులెన్స్, పటం

జీవన నైపుణ్యాలు:

- వివిధ దూరాలను ప్రయాణించడానికి సరియైన వాహనాన్ని ఎంచుకోవాలి.
- ప్రయాణించేటప్పుడు తప్పకుండా ట్రాఫిక్ సిగ్నల్స్ మరియు ట్రాఫిక్ నిబంధనలను పాటించాలి.
- అత్యవసర పరిస్థితులలో 100, 104, 108 సేవలను వినియోగించుకోవాలి.

మనం ఏమి నేర్చుకున్నాం ?

- మనం ఒక చోటు నుండి మరో చోటుకి ప్రయాణించడానికి సరైన రవాణా సాధనాలను ఉపయోగించాలి.
- రోడ్డు మార్గాలు, వాయు మార్గాలు, జలమార్గాలలో ముఖ్యమైన రవాణా విధానాలు.
- రోడ్డు తయారీలో విభిన్న పదార్థాలను ఉపయోగిస్తారు.
- రోడ్డు నియమాలను పాటించినట్లయితే ప్రమాదాలను అరికట్టవచ్చును.
- వాహనాలు నడవాలంటే ఇంధనం అవసరం.

అభ్యసం మొరుగుపరుచుకోండి

I. విషయావగాహన. (చెప్పండి, రాయండి)

ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాయండి.

1. మీరు ఏమే వాహనాలలో ప్రయాణించారు?
2. రవాణాకు ఉపయోగించే జంతువులు ఏవి?
3. చక్కాలు లేకుండా కదిలే వాహనాలు ఏవి?
4. మూడు చక్కాల వాహనాలకు కొన్ని ఉదాహరణలు ఇవ్వండి.

II. ప్రశ్నించడం.

5. మీ గ్రామానికి రవాణా సదుపాయాలు లేకపోతే ఏం జరుగుతుందో ఉపాయాలను రాయండి.

III. Experiments and field observations.

6. Write the uses of various vehicles you observe in your surroundings.

IV. Information skills – Project work.

7. Observe the vehicles that move in your street on any Sunday.

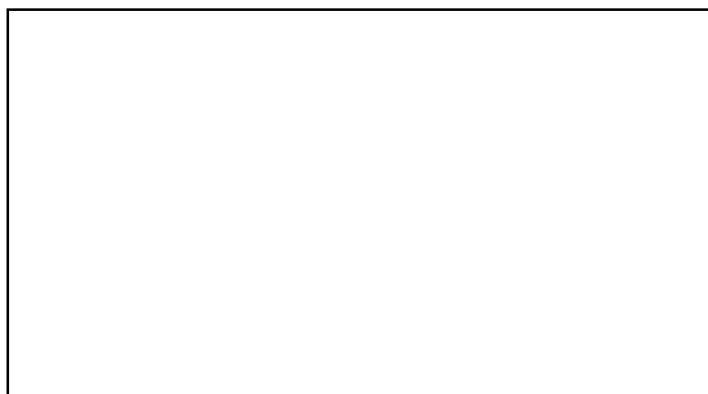
Fill the table with particulars.

Name of the vehicle	No. of vehicles

Which vehicles are seen the most of times? Which vehicles are seen the least of times?

V. Drawing pictures and model making.

8. Draw the picture of a boat and colour it.

VI. Appreciation.

9. We use animals for travel. How should be our attitude towards animals?
10. Do you like to travel by aeroplane? If so, what should you do?

III. ప్రయాగాలు - క్లేత్ పరిశీలనలు.

6. మన చుట్టూ ఉండే వివిధ వాహనాల వలన ప్రయోజనాలు ఏమిటో వివరించండి.

IV. సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టులు.

7. మీ వీధిలో ప్రయాణించే వివిధ రవాణా సాధనాలు ఏమిటో ఏదో ఒక ఆదివారం గమనించి ఈ కింది పట్టికలో నమోదు చేయండి.

ప్రయాణ సాధనం పేరు	వాహనాల సంఖ్య

ఎక్కువగా కనిపించే వాహనాలు ఏవి? తక్కువగా కనిపించిన వాహనాలు ఏవి?

V. బొమ్మలు గీయడం - నమూనాలు తయారుచేయడం.

8. వడవ చిత్రాన్ని గీసి, రంగులు వేయండి.

VI. ప్రశంస.

9. ప్రయాణ సాధనాలుగా మనం వివిధ జంతువులను ఉపయోగిస్తాం. వాటి పట్ల నీవు ఏవిధంగా ప్రవర్తిస్తావు?
10. నీకు విమానంలో ప్రయాణించడం ఇష్టమేనా? అలా ప్రయాణించాలంటే నీవు ఏమి చేయాలి?

Lesson 9

Together with Everyone

Learning Outcomes

Pupils will be able to:

- understand and speak on togetherness.
- identify different means and objects of communication.
- differentiate between modes of communication in the past and present.
- understand different types of communication both in human and animals.
- understand the different feelings and their gestures.

Anuradha resides in Kondapuram with her grandparents. Her mother and father work in Palamaneru. Her mother made a phone call to Anuradha.

Mother : Hello! Anuradha, how are you?

Anuradha : I am fine Amma.

Mother : How is your health, How are you studying?

Anuradha : I am fine, studying well Amma, Now, I am eating all the vegetables as you said. How about Naana and Akka?

Mother : They are doing well. Good news Anu. Today your Pinni has given birth to a baby girl.

- What are they doing ?
- How did they talk with each other ?

Communication

Expressing ideas and exchange of thoughts and feelings to others is called communication. We communicate our feelings by using body language like looking, nodding head, waving hands and legs etc. Speaking is the main means of communication in Humans.

- How can you say “I do not know” without speaking? (in action or a gesture)
Are there any other means of communication?

మాట్లాడుకుండా

విద్యార్థులకు సిద్ధించే సామర్థ్యాలు:

- కలిసి మాట్లాడటం అర్థం చేసుకుంటారు.
- సమాచార ప్రసారానికి ఉపయోగించే వివిధ రకాల పద్ధతులు, వస్తువులను గుర్తిస్తారు.
- ఆధునిక, ప్రాచీన సమాచార ప్రసార పద్ధతుల మధ్య జేధాలను తెలుసుకుంటారు.
- మనుషులు, జంతువులలో అనుసరించే వివిధ రకాల సమాచార ప్రసార పద్ధతులను అర్థం చేసుకుంటారు.
- వివిధ రకాల భావాలను, భావవ్యక్తికరణలను అవగాహన చేసుకుంటారు.

అనురాధ తాత, నాయనమ్మలతో కొండాపురంలో నివాసముంటుంది. ఆమె అమ్మ, నాన్న పలమనేరులో పని చేస్తున్నారు. అనురాధకి వాళ్ళ అమ్మ ఫోన్ చేసింది.

అమ్మ: హలో! అనురాధా! ఎలా ఉన్నావు?

అనురాధ: నేను బాగున్నాను అమ్మ.

అమ్మ: నీ ఆరోగ్యం ఎలా ఉంది. ఎలా చదువుతున్నావు?

అనురాధ: నేను బాగున్నాను, బాగా చదువుతున్నాను. నువ్వు చెప్పినట్టు అన్ని కూరగాయలు తింటున్నాను. నాన్న, అక్క ఎలా ఉన్నారు?

అమ్మ: వాళ్ళు బాగానే ఉన్నారు. అనురాధ! నీకొక శుభవార్త. ఈ రోజు మీ పిన్నికి పాప పుట్టింది.

- వాళ్ళు ఏమి చేస్తున్నారు?
- వారిద్దరు ఎలా మాట్లాడుకుంటున్నారు?

భావవ్యక్తికరణ (కమ్యూనికేషన్)

ఇతరులకు మన భావాలను, ఆలోచనలు తెలియ పరిచే విధానాన్ని భావవ్యక్తికరణ అంటారు. చూడడం, తల ఊపడం, కాళ్ళు, చేతులు కదపడం మొదలైన శరీరక సంజ్ఞల ద్వారా మన భావాలను ఇతరులకు తెలియజేస్తాం. ఇవి కూడ కమ్యూనికేషన్ విధానాలే.

- “నాకు తెలియదు” అని మాట్లాడుకుండా నీవు ఎలా చెప్పగలవు (సంజ్ఞల ద్వారా) భావవ్యక్తికరణకు ఇంకా ఏమైనా సాధనాలు ఉన్నాయా?

Look at the following pictures

Picture-1

Picture-2

What are the children in picture -1 doing?
How are they communicating with each other?
What are the people in picture- 2 doing ?
How are they communicating with each other?

Do You Know

- Dancers, mime artists use different forms of sign language.
- Dancers use mudras to express feelings and emotions.

How do we communicate?

The purpose of communication is to share our feelings and ideas with others. One can communicate with each other in two different ways. **1. Verbal communication 2. Non-verbal communication.** In verbal communication, people communicate with each other by talking directly or over a phone. In non-verbal communication, one expresses his/her feelings through gestures, or expressions and others understand those feelings.

Activity

Observe the given expressions in the pictures. These are called Emojis.

Communication can happen in two ways. 1) Direct Communication. 2) Indirect Communication.

Direct Communication

Talking with your friends, teachers, parents is Direct Communication. Here people can share their feelings with body gestures. Shaking hands is Direct Communication.

కింది చిత్రాలను పరిశీలించండి

పటం -1

పటం -2

పటం -1 లో పిల్లలు ఏం చేస్తున్నారు?

వారు ఒకరితో ఒకరు ఏవిధంగా మాట్లాడుకుంటున్నారు?

పటం - 2 లో వారు ఎలా మాట్లాడుకుంటున్నారు?

వారు ఏ ఏవిధంగా ఒకరితో ఒకరు మాట్లాడుకుంటున్నారు?

మీకు తెలుసా !

- సృత్య కళాకారులు, మైమ్ కళాకారులు ఏవిధ రకాల సంజ్ఞల భాషను ఉపయోగిస్తారు.
- సృత్య కళాకారులు భావాలను వ్యక్తికరించుటకు ముద్రలను ఉపయోగిస్తారు.

మనం భావవ్యక్తికరణ ఎలా చేస్తాం?

కమ్ముయినికేషన్ ముఖ్య ఉద్దేశం మన భావాలు, ఆలోచనలు ఇతరులతో పంచుకోవటం. ఒకరితో ఒకరు రెండు రకాలుగా తమ భావాలను వ్యక్తికరించవచ్చు. 1. హొఫిక సంభాషణ 2. శబ్ద సంభాషణ. హొఫిక సంభాషణలో వ్యక్తులు ఒకరినొకరు ఫోన్ ద్వారా కానీ, పరస్పరం కానీ మాట్లాడుకుంటారు. శబ్ద సంభాషణలో వ్యక్తి తన భావాలను, ఆలోచనలను హోవభావాల ద్వారా వ్యక్తపరిస్తే, ఇతరులు అధిం చేసుకోగలుగుతారు.

కృత్యం

పటంలో వ్యక్తపరచిన హోవభావాలను గమనించండి. వీటిని “ఎమోజీలు” అంటారు. భావవ్యక్తికరణ రెండు విధాలుగా జరుగుతుంది.

1. ప్రత్యక్ష భావవ్యక్తికరణ 2. పరోక్ష భావవ్యక్తికరణ.

ప్రత్యక్ష భావవ్యక్తికరణ

స్నేహితులతో, ఉపాధ్యాయులతో, తల్లిదండ్రులతో మాట్లాడటం ప్రత్యక్ష భావవ్యక్తికరణం. ఇక్కడ వ్యక్తుల భావాలను, ఆలోచనలను, వారి శరీర కదలికల ద్వారా వ్యక్తపరుస్తారు. కరచాలనం అనేది ప్రత్యక్ష భావవ్యక్తికరణ.

Indirect Communication

We get information when we watch television. This is called indirect communication.

We use different means to communicate indirectly like postcards, phone call, mail, text message etc.

Elders Talk

Talk to your elders about how they used to communicate with others who lived far away.

History of communication-Primitive to digital

Look at the following picture. These were the methods of communication in ancient times.

In ancient days, people communicated with people who are far away by way of drumming, giving signals through a smoke, sending letters with birds like pigeons, human runners or with horse riders, from one village to another.

Now-a-days we communicate with people far away through e-mails, text messages, through messenger apps etc..

Do you know how the hearing-impaired communicate?

Look at the given signs

Communicating through signs is called sign language. Deaf and dumb people use sign language to communicate with others.

పరోక్ష భావ వ్యక్తికరణ

మనం దూరదర్శిని చూడటం ద్వారా సమాచారం తెలుసుకోగలుగుతాం. దీనిని పరోక్ష భావవ్యక్తికరణ అంటారు.

మనం పోస్ట్‌కార్డులు, ఫోన్ కాల్, మెయిల్, మేసేజ్లు మొదలైన వాటిని పరోక్ష భావవ్యక్తికరణకు ఉపయోగిస్తాం.

పెద్దల మాట

మించి పెద్దవారు దూరంగా ఉన్న వారి బంధువులతో ఎలా మాట్లాడేవారో అడిగి తెలుసుకోండి.

భావవ్యక్తికరణ చరిత్ర ప్రాచీనం నుండి డిజిటల్కు

కింది చిత్రాలను పరిశీలించండి. ఇవి అన్ని పురాతన కాలంలో మనుషులు సమాచారాన్ని తెలుపడానికి ఉపయోగించేవారు.

పురాతన కాలంలో ప్రజలు దూరంగా ఉన్నవారికి వారు చెప్పురలచుకున్నది ధంకాధ్వని ద్వారా, పొగ ద్వారా సంకేతాలు ఇవ్వటం, పావురాలు ద్వారా లేఖలు పంపటం, మనుషుల ద్వారా లేదా గుర్రపు స్వారీ చేసే వారి ద్వారా ఒక ప్రాంతం నుండి వేరొక ప్రాంతానికి వర్తమానాలు పంపేవారు.

ఈరోజుల్లో దూరంగా ఉన్న వారికి మెయిల్, మేసేజ్స్, మెసెంజర్ ద్వారా మన భావాలను వ్యక్త పరుస్తున్నాం.

వినికింది లోపం వున్న వ్యక్తులు తమ భావాలను ఎలా వ్యక్తపరుస్తారో మీకు తెలుసా?

కింద ఇచ్చిన సంకేతాలను (సంజ్ఞలను) చూడండి

భావాలను సంకేతాల ద్వారా వ్యక్తపరుచుటను సంకేత భాష అంటారు. చెవిలీ, మూగ(దివ్యాంగ)

వ్యక్తులు తమ భావాలను వ్యక్తపరుచుటకు సంకేత భాషను ఉపయోగిస్తారు.

Why communication?

Think and Discuss

- Have you seen a scare-crow (Dishti bomma)?
- Why do farmers put scare-crows in the fields?

Look at the picture

Farmers put up scare-crows to keep away birds from pecking the grains. Birds assume them to be human beings on guard. This is also a kind of communication.

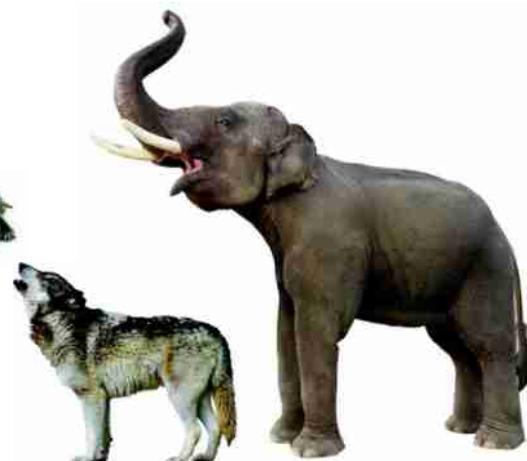
Have you ever seen ants communicating with each other? How do ants communicate? They touch their legs and head to communicate with each other.

Can animals and birds communicate with each other?
Do you know how animals communicate?

Birds and animals express their anger, affection, fear through different ways.
Different animals communicate in different ways.

i) Visual communication

- Tortoises and snails retract their head, whenever they feel threatened.
- Dogs wave their tail when they feel happy.

ii) Auditory communication

- Elephants trumpet to talk to other herds over long distances.
- Wolves howl to call other wolves in the pack.

Have you ever experienced your pet dog licking you? What does this mean?

iii) Communication through touch (Tactile)

- Dogs and cats lick their pups and kittens to show affection and clean their bodies and stimulate.
- Monkeys and baboons groom each other to show love.

భావ వ్యక్తికరణ అవసరం ఏమిటి?

ఆలోచించండి - చర్చించండి

- మిారు ఎప్పుడైనా దిష్టిబోమ్మను చూసారా?
- రైతులు పొలంలో ఎందుకు దిష్టిబోమ్మను పెడతారు?

చిత్రాన్ని పరిశీలించండి

పక్కలు పొలంలోని ధాన్యపు గింజలను తినకుండా ఉండటానికి రైతులు దిష్టిబోమ్మలను పెడతారు. పక్కలు దిష్టిబోమ్మను చూసి కాపలా మనిషిగా ఊహించుకుంటాయి. ఇది కూడా ఒక రకమైన భావవ్యక్తికరణే.

మిారు ఎప్పుడైనా చీమలు మాట్లాడుకోవడం చూసారా? చీమలు తమ భావాలను ఎలా వ్యక్తపరుస్తాయి? చీమలు వాటి కాళ్ళు, తల ద్వారా ఒకదానితో మరొకటి తమ భావాలను వ్యక్తపరుస్తాయి.

పక్కలు, జంతువులు వాటి భావాలను ఒకదానితో మరొకటి వ్యక్తపరచగలవా?

జంతువులు ఎలా భావవ్యక్తికరణ చేస్తాయో మిాకు తెలుసా?

పక్కలు, జంతువులు వాటికి కలిగే కోపం, ప్రేమ, భయం వంటి భావాలను రకరకాల పద్ధతుల ద్వారా వ్యక్తపరుస్తాయి. వివిధ జంతువులు వివిధ పద్ధతుల ద్వారా భావాన్ని వ్యక్తపరుస్తాయి.

i) ర్థశ్వ భావ వ్యక్తికరణ

- తాబేలు, నత్తలు బెదిరింపులకు గురైనపుడల్లా రకణ కోసం వాటి తలను ముదుచుకుంటాయి.
- కుక్కలు సంతోషంగా ఉన్నప్పుడు వాటి తోకను ఊపుతాయి.

ii) శ్రవణ భావ వ్యక్తికరణ

- ఏనుగులు ఫీంకారం ద్వారా దూరంగా ఉన్న ఇతర గుంపులతో మాట్లాడతాయి.
- గుంపులో ఇతర తోడేళ్ళను పిలవడానికి తోడేళ్ళ ఊళ పెడతాయి.

మీ పెంపుడు జంతువైన కుక్క మిమ్మల్ని నాకడం మీరెప్పుడైనా గమనించారా? కుక్క అలా ఎందుకు చేస్తుంది?

iii) స్వర్ణ ద్వారా భావ వ్యక్తికరణ

- కుక్కలు, పిల్లలు తమ పిల్లలను నాకడం ద్వారా తమ ప్రేమను వ్యక్తపరుస్తాయి. అలా నాకడం ద్వారా వాటి పిల్లలను శుభ్రం చేస్తాయి, ఉద్దీపనం చేస్తాయి.
- కోతులు, బబూన్లు ప్రేమను కనపరచడానికి ఒకదానిని ఒకటి దువ్వుకుంటాయి.

Do You Know

- A waggle dance is a type of visual communication in bees. The worker bees communicate about food mainly through a dance language.

iv) Chemical communication

- Cats rub against objects to mark their scent.
- Snakes and dogs use their sense of smell to identify enemies.

Key words

communication, sign language, verbal communication, non-verbal communication, telephone, mobilephones, visual communications, auditory communications, waggle dance

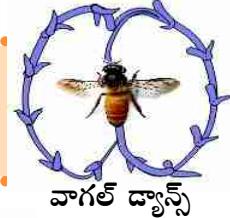

What we have learnt

- Communication is the transfer of information from one to another.
- Communication is of two types 1. Direct communication 2. Indirect communication.
- We use post cards, cell phones, internet to communicate indirectly.
- In verbal communication, people communicate with each other by talking directly or over a phone.
- In non-verbal communication, one expresses his/her feelings and gestures and the other understands those feelings and gestures.
- Animals also communicate with each other by visual, auditory, touch and chemical means.
- Use appropriate devices to communicate in different situations.
- Show love and affection towards the animals.

ముక్ తెలుసా !

- వాగల్ ద్యాన్ అనేది తేనెటీగలలో ఒక రకమైన దృశ్య భావ వ్యక్తికరణ. కూలి తేనెటీగలు ఆహారం యొక్క సమాచారాన్ని నాట్యం ద్వారా తెలియపరుస్తాయి.

iv) రసాయనిక భావ వ్యక్తికరణ

- పిల్లలు తమ వాసనను గుర్తించడానికి వస్తువులపై రుద్దుతాయి.
- పాములు, కుక్కలు శత్రువులను గుర్తించడానికి వాటి వాసన జ్ఞానాన్ని ఉపయోగిస్తాయి.

కీలక పదాలు

భావవ్యక్తికరణ, సంకేత భాష, మౌఖిక సంభాషణ, శబ్ద సంభాషణ, ఫోను, సెల్ ఫోను, దృశ్య భావవ్యక్తికరణ, శ్రవణ భావవ్యక్తికరణ, వాగల్ ద్యాన్.

మనం ఏమి నేర్చుకున్నాం ?

- సమాచారాన్ని ఒకరి నుండి ఇంకొకరికి చేరవేయడాన్ని భావవ్యక్తికరణ అంటారు.
- భావ వ్యక్తికరణ రెండు రకాలు 1. ప్రత్యేక భావవ్యక్తికరణ 2. పరోక్ష భావవ్యక్తికరణ.
- పరోక్షంగా మాట్లాడటానికి మనం పోస్ట్కార్డులు, సెల్ఫోనులు, ఇంటర్ నెట్ వాడతాం.
- మౌఖిక సంభాషణలో వ్యక్తులు ఒకరితో ఒకరు నేరుగా కానీ ఫోనులో కానీ మాట్లాడతారు.
- శబ్ద సంభాషణలో ఒకరు తన ఆలోచనలను హాహావాలతో పంచుకుంటారు.
- జంతువులు కూడా తమ భావాలను వ్యక్తపరుస్తాయి. దృశ్య, శ్రవణ, స్పర్శ, రసాయనిక చర్యల ద్వారా జంతువులు తమ భావాలను వ్యక్తపరుస్తాయి.
- సరైన సమయంలో సరైన పరికరాలను సంభాషించడానికి వాడాలి.
- జంతువుల పట్ల ప్రేమను కనబరచాలి.

Improve Your Learning

I. Conceptual Understanding (Tell and write).

Answer the following questions.

1. What is communication? How do you communicate with the people who are far away?
2. Give some examples for indirect communication.
3. Write different ways of non verbal communication.
4. Mention the ways of communication used in the past.

II. Questioning.

5. What questions will you ask your teacher about sign language?

III. Experiments and field observations.

6. Observe pet animals in your surroundings and write how do they communicate.

IV. Information skills – Project work.

7. Collect information about Indirect communication tools.

V. Drawing pictures and model making.

8. Draw the picture of four smilies, used in non-verbal communication.

VI. Appreciation.

9. What excites you when you observe the hearing impaired children communicating with each other?

అభ్యసం మెరుగుపరుచుకోండి

I. విషయావగాహన.

ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాయండి.

1. భావవ్యక్తికరణ అనగానేమి? దూరంగా ఉన్న వారితో మిరు ఎలా సంభాషిస్తారు?
2. పరోక్ష భావవ్యక్తికరణకు రెండు ఉదాహరణలు రాయండి.
3. వివిధ రకాల శబ్దాల సంభాషణల గురించి రాయండి.
4. పూర్వ కాలంలో సంభాషించడానికి వాడిన పద్ధతుల గురించి రాయండి.

II. ప్రశ్నించడం - పరికల్పనలు చేయడం.

5. సంకేత భాష గురించి తెలుసుకోవడానికి మీ టీచరు గారిని ఏయ్ ప్రశ్నలు వేస్తావు?

III. ప్రయోగాలు - క్షేత్ర పరిశీలనలు.

6. మీ పరిసరాలలోని పెంపుడు జంతువుల ఎలా వాటి భావాలను వ్యక్తపరుస్తాయో గమనించి రాయండి.

IV. సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టులు.

7. పరోక్ష భావవ్యక్తికరణకు వాడే సాధనాల గురించి సమాచారాన్ని సేకరించి రాయండి.

V. బొమ్మలు గీయడం - నమూనాలు తయారుచేయడం.

8. పరోక్ష భావవ్యక్తికరణకు వాడే నాలుగు ఎమోజీలను గీయండి.

VI. ప్రశంసన.

9. చెవిటి వారు సంకేత భాషలో మాట్లాడుకోవడం సువ్యు గమనించినప్పుడు ఎలా ప్రతిస్పందిస్తావు?

Lesson 10

Games and Recreation

Learning Outcomes

Pupils will be able to:

- speak about games and recreation
- understand and develop habit of playing everyday
- classify indoor games and Outdoor games
- follow the game spirit and game rules

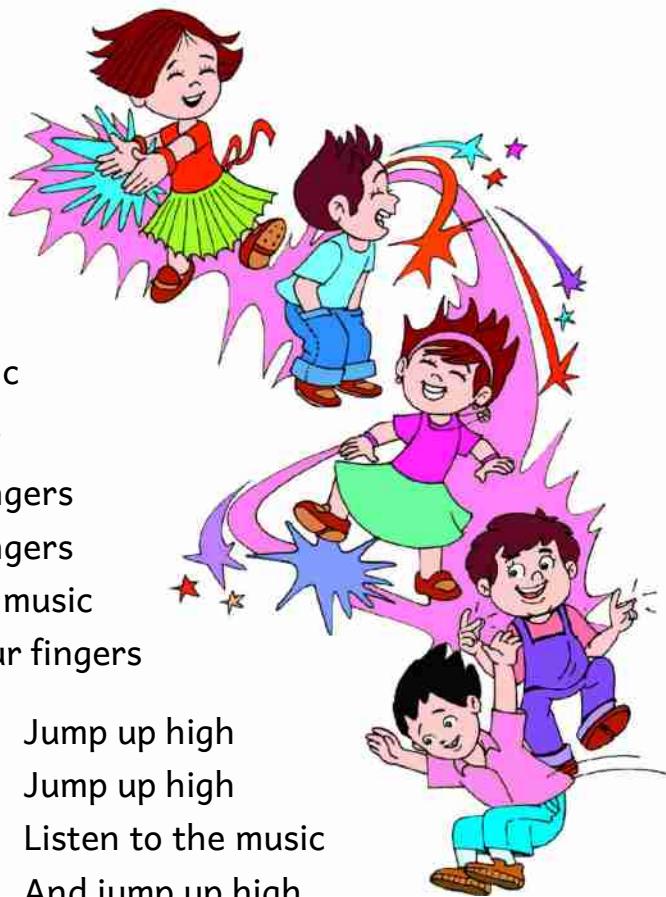
It was evening time. Phani, Sundar and Charitha went to the play-ground. There were many children playing. They were singing....

Clap your hands
Clap your hands
Listen to the music
And clap your hands

Tap your feet
Tap your feet
Listen to the music
And tap your feet

Snap your fingers
Snap your fingers
Listen to the music
And snap your fingers

Jump up high
Jump up high
Listen to the music
And jump up high

ఆటలు - వినోదం

విద్యార్థులకు సిద్ధించే సామర్థ్యాలు:

- ఆటలు, వినోదం కోసం మాటల్చడుతారు.
- ప్రతిరోజు ఆటలు ఆడే అలవాటుని అభివృద్ధి చేసుకుంటారు.
- ఇండోర్గేమ్స్, బైట్రోర్ గేమ్స్‌ను వర్ణికరిస్తారు.
- క్రీడా స్టూర్టి, క్రీడల విధి విధానాలు అనుసరిస్తారు.

అది ఒక సాయంత్ర సమయం. ఘణి, సుందర్, చరిత ఆటస్టలానికి వెళ్ళారు. అక్కడ చాలామంది పిల్లలు ఆడుకుంటున్నారు. వారు పాడుతున్నారు.

చప్పట్లు చప్పట్లు
చేతులు కొట్టి చప్పట్లు
పాటలు వింటూ చప్పట్లు

అడుగులు వేయ్
అడుగులు వేయ్
పాదం కొట్టి అడుగులు వేయ్
పాటలు వింటూ అడుగులు

వేయ్
చిట్టికెల్ వేయ్
చిట్టికెల్ వేయ్
వేళ్ళను కలిపి చిట్టికెలు వేయ్

పాటలు వింటూ చిట్టికెలు వేయ్
గంతులు వేయ్
గంతులు వేయ్
ఎగిరి ఎగిరి గంతులు వేయ్
పాటలు వింటూ గంతులు వేయ్

They were playing games.

Children study hard and always engage in learning activities. Sometimes pupils feel bored with repeated work as it is monotonous. Working all the time makes us dull and boring. It is also important to relax and have fun. So, we need some recreation. It makes us happy.

Play is a way of recreation. So, children love to play.
Playing games keep them fit.

Some activities are mentioned below. Tick (☒) the ones that make you happy.

swimming	☐	watching television	☐	going to function	☐
playing games	☐	going to school	☐	writing exams	☐
domestic work	☐	drawing pictures	☐	dancing	☐
reading stories	☐	cycling	☐	doing homework	☐

Some children play different games. Shall we see what games they are?

Skipping

Hide and Seek

Sack Race

Do you also play the above games? Mention any other games you play.

వాళ్లు ఆటలు ఆడుతున్నారు. పిల్లలు కష్టపడి చదువుతూ అభ్యసనకృత్యాలలో ఎల్లప్పుడూ నిమగ్నమై ఉంటారు. పిల్లలు ఏదైనా ఒకేపనిని మరలా మరలా చేయడం వల్ల విసుగుచెందుతారు. ఎప్పుడూ పనిచేయడం వల్ల తొందరగా అలసిపోయి విసుగు చెందుతారు. అప్పుడప్పుడు కొంత విరామం, వినోదం వీరికి చాలా అవసరం. కావున మనకు కొంత వినోదం అవసరం. ఇది మనకు సంతోషాన్నిస్తుంది.

ఆటలు అనేవి వినోదాత్మకం, కావునా పిల్లలు ఆటలు ఆడటాన్ని ఇష్టపడతారు. ఆటలు ఆడటం వారిని ఆరోగ్యంగా ఉంచుతుంది.

ఈ కింది కొన్ని కృత్యాలు పేర్కొనబడినవి. మిమ్మల్ని ఆనందంగా ఉంచే వాటికి టిక్ (✓) గుర్తు పెట్టండి.

ఈత కొట్టడం	☐	టి.వి చూడడం	☐	ఫంక్షన్కి వెళ్డడం	☐
ఆటలు ఆడటం	☐	బడికి పోవుట	☐	పరీక్షలు రాయడం	☐
ఇంటిపని	☐	బొమ్మలు గీయడం	☐	డాన్స్ చేయడం	☐
కథలు చదవడం	☐	సైకిలు తొక్కుట	☐	హోమ్ వర్క్ చేయడం	☐

కొంత మంచి పిల్లలు వివిధ రకాల ఆటలు ఆడుతుంటారు. వాళ్లు ఏమ ఆటలు ఆడుతున్నారో చూద్దాం.

నీవు కూడా పై ఆటలను ఆడుతావా? మీరు ఆడే ఇతర ఆటలను పేర్కొనండి.

Indoor games

Do you play any of these games?

Games which can be played inside a house are called Indoor games. Ludo, Chinese checker, Table-tennis etc. are indoor games.

Outdoor Games

Kabaddi

Kho-Kho

What do you do for fun?

An activity we do for pleasure or to get our body relaxed is called Recreation. People take up activities which interests them. For example reading, playing, listening to music, dancing, watching movies or television, gardening, travelling etc. Parks and beaches are some of the places of recreation.

Find out from your friends what they like to do in their free time.

ఇండోర్ గేమ్స్

చదరంగం

కేరమ్మబోర్డ్

అష్టా - చమ్మ

వామనగుంతలు

పైఅటలలో ఏపైనా నీవు ఆడతావా?

లోపల ఆడే ఆటలను “ఇండోర్ గేమ్స్” అంటారు. లుడో, వైనీన్ చెక్కర్స్, బేబుల్ పెన్సీన్ మొదలైనవి ఇండోర్ గేమ్స్.

అవుట్డోర్ గేమ్స్

కబ్బడీ

భో - భో

సంతోషం కోసం నీవు ఏమి చేస్తావు?

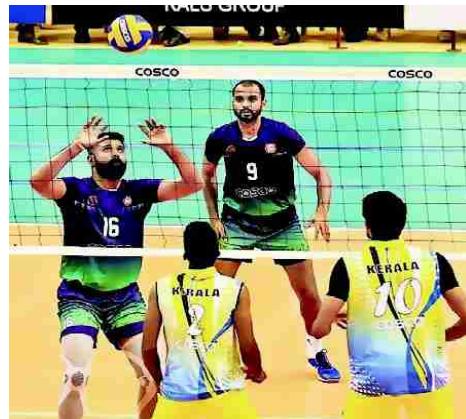
ఆనందం కోసం, మన శరీరం తేలికగా ఉండటం కోసం చేసే క్రియనే వినోదం అంటారు. ఎవరి ఆసక్తి మేరకు వారు వివిధ రకాల క్రియలను చేపడతారు. ఉదాహరణకు చదవడం, ఆటలు, ఆడటం, సంగీతం వినడం, సృత్యం, టీ.వి చూడటం, తోటపని, ప్రయాణించడం మొదలైనవి. పార్కులు, బీచ్లు కొన్ని వినోదం కల్గించే ప్రదేశాలు.

ఖాళీ సమయంలో నీ స్నేహితులు ఏమి ఆసక్తిగా చేస్తున్నారో గుర్తించండి?

Cricket

Volley ball

Think and Discuss

Do you play any of the above games?

What is your favourite game?

Where do we play these games?

Games that are played in the open fields or play grounds are known as outdoor games. For example Football, Basketball, Tennis, Tennikoit etc.

Is skipping an indoor or outdoor game?

Activity

Write the names of the games and where they are played in your village/town.

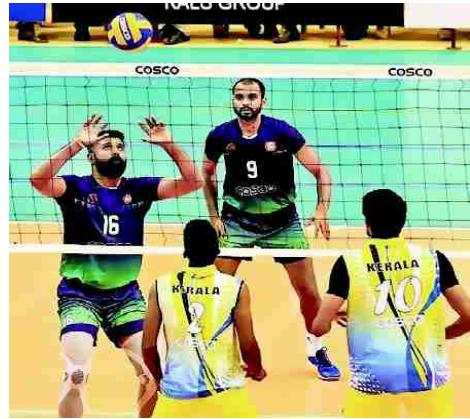
Name of the Game	Indoor	Outdoor

Do you play some games with your family members?

Charitha, her brother and father play games during holidays. Sometimes, they play indoor games and sometimes they play outdoor games. Charitha plays tennicoit and throw ball with her brother in the ground. She plays chess and carroms with her father in the house.

క్రికెట్

వాలీబాల్

ఆరోచించండి - చద్యించండి

- పైన ఆటలలో వేటినెనా ఆడావా?
- నీకు ఇష్టమైన ఆట ఏది?
- ఈ ఆటలను మనమెక్కడ ఆడతాం?

ఖాళీ ప్రదేశాల్లో క్రీడా మైదానంలో ఆడే ఆటలను ‘అవుట్డోర్ గేమ్స్’ అంటారు. ఉదా: ఫుట్బాల్, బాస్కెట్ బాల్, టెన్సి, టెన్నికాయట్ మొదలైనవి.

తాడాట (సిక్కింగ్) ఇండోర్ గేమ్స్? అవుట్డోర్ గేమ్స్?

కృత్యం

మీ ఊరిలో ఆడే ఆటలని పేర్కొనండి అవి ఎక్కడ ఆడతారో రాయండి.

అటపేరు	ఇండోర్	అవుట్డోర్

నీవు ఏవైనా కొన్ని ఆటలను కుటుంబ సభ్యులతో ఆడతావా?

చరిత, ఆమె తమ్ముడు, వాళ్ళ నాన్న సెలవులలో ఆటలు ఆడతారు. కొన్నిసార్లు వాళ్ళ ఇండోర్గేమ్స్ని, మరికొన్నిసార్లు అవుట్డోర్ గేమ్స్ని ఆడతారు. చరిత టెన్నికాయట్ని, త్రో బాల్ను తన తమ్ముడుతో ఆటస్థలంలో ఆడుతుంది. ఆమె చదరంగం, కేరమ్స్ తన తండ్రితో ఇంటిలో ఆడుతుంది.

Fill in the table with above information?

Name of the Game	Family Member

Do You Know

Kabaddi is our State Game.
Hockey is our National Game.

Local Games

In villages, children play different games like *Edupenkulata*, *Kothi kommachi*, *Bongarala aata*, *Puli-Meka*, *Mukku gille aata*, *Tokkudu billa*, *Nela banda*, *Karra Billa* etc.. These are our local games.

Do you know the games given in the above picture?
Have you ever played these local games?
What games do your friends play in your village/ward/town?

What games are frequently played in your area?

What material is required to play these local games?

What is your favourite local game?

పై సమాచారం ఆధారంగా కింది పట్టికను పూరించండి

ఆటపేరు	కుటుంబ సభ్యుడు

మీకు తెలుసా !

కబ్బిడీ మన రాష్ట్ర క్రీడ.
హాకీ మన జాతీయ క్రీడ.

స్థానిక ఆటలు

వల్లెల్లో పిల్లలు వివిధ రకాలైన ఆటలు ఆడతారు. ఉదా: ఏడు పెంకులాట, కోచికొప్పుచ్చి, బొంగరాలాట, పులి-మేక, ముక్కు గిల్లే ఆట, తొక్కుదుబిల్ల, నేల-బండ, కర్రాబిళ్ల మొగా. ఇవి ప్రాంతీయ క్రీడలు.

పై చిత్రంలో ఇవ్వబడ్డ ఆటలు మీకు తెలుసా?
మీరప్పడైనా స్థానిక ఆటలు ఆడారా?
మీ ఊరి/వార్డు/పట్టణములలో మీ స్నేహితులు ఆడే ఆటలు ఏవి?

మీ ప్రాంతంలో తరచుగా ఆడే ఆటలు ఏవి?
ప్రాంతీయ ఆటలను ఆడేందుకు అవసరమయ్యే పరికరాలు ఏవి?
మీకిష్టమైన ప్రాంతీయ ఆట ఏది?

Games and Material

Phani, Charitha and Sundar purchased a ball for playing Throw-ball. Chandu and Tarun brought Karra-billa. Chandu's father made tip-cat (**karra billa**) with local available sticks.

We need material to play games in the same manner. We use ring to play tenni-coit, and a skipping rope to play skipping.

Do you play cricket with your friends? How many players are required to play cricket?

Ball, Bat, Stumps are the things required to play cricket.

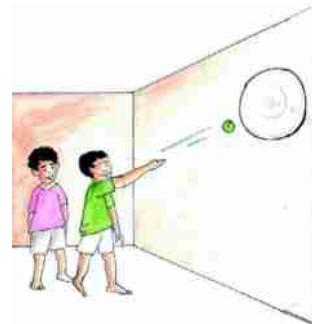
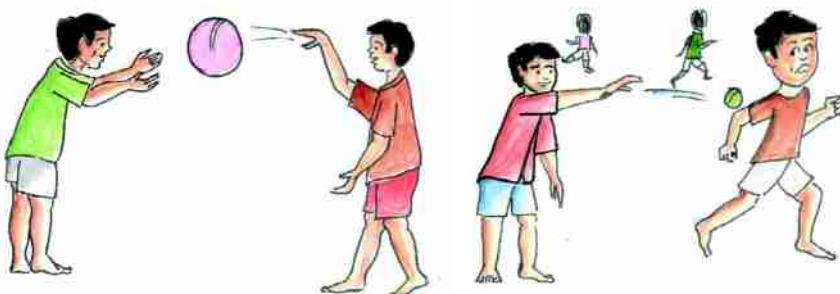

We play Cricket, Tennis, Volley ball, Basketball etc. with a Ball.

Is the ball same for all these games?

Try to list out the games played with a ball.

ఆటలు - ఆటవస్తువులు

ఫణి, చరిత, సుందర్ త్రైబాల్ ఆడటానికి ఒక బంతిని తెచ్చారు. చందు, తరువ్ “క్రాబిళ్ళు” తెచ్చారు. చందూ నాన్న వారి ప్రాంతంలో దొరికే కర్రలతో క్రాబిళ్ళు చేశారు.

మనం ఆటలు ఆడేందుకు కొన్ని పరికరాలు, ఆటసామగ్రి అవసరం. రింగ్సు ఉపయోగించి పేసీ కాయట్టను, తాడును ఉపయోగించి తాడాటను ఆడుతారు.

మనం ఆటలు ఆడటానికి సామగ్రి అవసరం. రింగ్సు పేసీకాయట్టకి, తాడు తాడాటకు అవసరం.

మీరు మీ స్నేహితులతో క్రికెట్ ఆడతారా? క్రికెట్ ఆడేందుకు ఎంతమంది క్రీడాకారులు అవసరం?

మనం క్రికెట్, పేసీన్, వాలీబాల్, బాస్కెట్ బాల్ మొదలైనవి బాల్తో ఆడతాం.

ఈ ఆటలన్నటికీ ఒకే బాల్ వాడతామా?

బాల్తో ఆడే ఆటల జాబితాను రాయడానికి ప్రయత్నించండి.

Activity

Collect information regarding the games given below

S.No.	Name of the Game	No. of Players	Things Needed
1	Chess		
2	Carrom		
3	Kabaddi		
4	Cricket		

Children prefer to watch TV or play video games with electronic gadgets. But, playing with such things affect their eyes, and causes obesity and ill health. Children should play in the ground at least two hours a day. 4 PM to 6 PM is an ideal play time for children.

Sports for all

Everyone enjoys watching and playing sports.

During holidays, who plays in the ground? Boys or Girls? Why girls do not play?

However girls should be encouraged to play sports and games, as playing games makes everyone fit and healthy. Encourage your mother, sister and friends to play.

Boys and girls are equally capable of doing all things in the world.

Why should we play games? Discuss.

కృత్యం

కింద ఆటలకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని నేరించండి.

వ.సం	ఆటపేరు	క్రీడాకారుల సంఖ్య	అవసరమైన క్రీడా వస్తువులు
1	చదరంగం		
2	కేరమ్సు		
3	కబడ్డి		
4	క్రికెట్		

పిల్లలు బి.వి చూడటం కానీ ఎలక్ట్రానిక్ పరికరాలతో వీడియో గేమ్స్ ఆడటాన్ని గాని ప్రాముఖ్యతను ఇస్తారు. కానీ ఇలాంటి ఆటలు ఆడటం ద్వారా వారి ఆరోగ్యం దెబ్బతింటుంది. కళ్ళపై ప్రభావం చూపుతుంది. ఊబకాయం వస్తుంది. పిల్లలు ఆటస్థలంలో రోజుకు కనీసం రెండుగంటలు ఆడాలి. సాయంత్రం 4 నుండి 6 వరకు పిల్లలు ఆడటానికి అనువైన సమయం.

అందరికీ క్రీడలు

ప్రతి ఒక్కరు క్రీడలను మాడటానికి, ఆడటానికి ఇష్టపడతారు.

సెలవులలో ఆటస్థలాల్లో ఎవరు ఎక్కువగా ఆడుకుంటారు? అబ్బాయిలా లేదా అమ్మాయిలా అమ్మాయిలు ఎందుకు ఆడటం లేదు!

అమ్మాయిలను క్రీడలు ఆడటానికి ప్రోత్సహించాలి. ఆటలు ఆరోగ్యాన్నిస్తాయి. మీ అమ్మను, అక్కచెల్లెళ్ళను, స్నేహితులను ఆడమని ప్రోత్సహించండి.

బాలురు, బాలికలు ప్రపంచంలో అన్ని పనులు చేయడానికి సమాన సామర్థ్యం కలిగియున్నారు.

మనం ఆటలు ఎందుకు ఆడాలి చర్చించండి.

Uses of Games

Through games and sports children

- feel happy and gain good health.
- develop noble qualities like cooperation, unity, mutual understanding and leadership qualities.
- will be ready to work with teams.
- develop concentration and patience.
- develop life skills such as accepting failure as well as enjoying success.
- wait for their turn.

In a team, all players play together to win the match. While playing games, sometimes you may win and sometimes you may lose. Do not get disappointed and don't fight when you lose the game. All players have to support and respect one another. This is called team spirit.

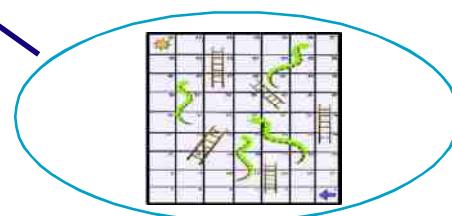
What happens if you don't play a game with team spirit?

Match the riddles with the pictures. One has been done for you

If you land on a snake, do not frown. In this game, you go up and down.

On the board, are squares black and white, There is the king and the queen.

Small and coloured are these glass balls.

To win the game you have to aim at all of them.

It has no wings but it can fly,
High, high up in the sky.

ఆటల వలన ఉపయోగాలు

కీడలు ద్వారా పిల్లలు...

- ఆనందం, ఆరోగ్యం పొందుతారు.
- పరస్పర సహకారం, షక్తి, పరస్పర అవగాహన, నాయకత్వ లక్షణాలు లాంటి ఉన్నత వ్యక్తిత్వ లక్షణాలు అభివృద్ధి చేసుకుంటారు.
- జట్టుతో పని చేయడానికి సంసిద్ధత చూపిస్తారు.
- వికార్గత, సహనం అభివృద్ధి చేసుకుంటారు.
- అపజయాన్ని అంగీకరించడం, విజయాన్ని ఆనందించడం వంటి జీవన నైపుణ్యాలను అలవరుచుకుంటారు.
- తమ వంతు వచ్చేవరకు ఓపికతో ఎదురుచూడటం.

ఒక ఆటలో గెలుపొందాలంటే జట్టులో సభ్యులందరూ కలిసికట్టగా ఆడవలసి ఉంటుంది. అలా ఆటలు ఆదేటప్పుడు కొన్నిసార్లు జయం మరికొన్ని సార్లు అపజయం ఎదురవుతుంది. అపజయం ఎదురయ్యాటప్పాడు, కృంగిపోవడం, ఎదుటి వారితో వివాదాలకు వెళ్ళడం వంటివి చేయరాదు. జట్టులో ఉన్న ఆటగాళ్ళు పరస్పర సహకారంతో ఒకరినొకరు గౌరవించుకోవడం అలవడుతుంది. దీనినే బృందస్థాంత్రి అంటారు. బృందస్థాంత్రితో నీవు జట్టులో ఆడకపోయినట్లయితే ఏమి జరుగుతుంది?

ఈ కింది పాదువు కథలను సరియైన చిత్రాలతో జతపరచండి. ఒకటి మీ కోసం చేయబడింది.

1) నువ్వు పామును చేరుకున్నప్పుడు

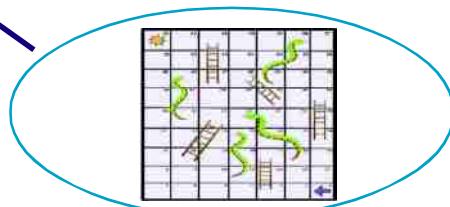
భయపడకు, ఎక్కడం, దిగడం

ఈ ఆటలో అతి సహజం

2) నలుపు తెలుపు గళ్ళు మధ్యన

రాజు రాణి

3) రంగు రంగుల గాజు బంతులు గురి

చూసికొడితే అన్ని నీ సొంతం

4) రెక్కలు లేవు కాని ఎగర గలదు

ఆకాశంలో పైపైకెళుతుంది.

Game rules

All games have rules that must be followed by the players.

We should play the games according to rules. Rules should not be ignored. Games should be played without keeping in mind victory or defeat as participation is important.

Activity

Discuss in your group and write rules for playing kabbadi in your note book.

Do you know the rules for playing kabbadi?

Discuss the rules followed by the team.

Do we always follow rules in a game?

Yes, we have to follow the rules. Wherever we play we must obey the rules.

What do you see in the picture?

How would you appreciate when someone wins the game?

Playing games everyday improves our health and friendship. Recreation refreshes our mind and relaxes our body. Recreation boosts up our mind and gives energy to the body to do further work.

Key words

recreation, indoor games, outdoor games, local games, team spirit, game rules

ఆటలు - నియమాలు

ప్రతి ఆటకు కొన్ని నియమాలు ఉంటాయి. వాటిని ఆటగాళ్ళందరూ తప్పక పాటించాలి.

నియమాల ప్రకారం మనం ఆటలు ఆడాలి. ఎలాంటి పరిస్థితులలో నియమాలను తప్పకూడదు.
జయాపజయాలను గూర్చి ఆలోచించకుండా ఆటలో పాల్గొనడమే ముఖ్యం అనుకోవాలి.

కృత్యం

మీ గ్రాపు వారితో చల్లించి, కబడ్డి ఆడేటప్పుడు పాటించవలసిన నియమాలను మీ నోట్టబుక్‌లో రాయండి.

కబడ్డి ఆట ఆడేటప్పుడు పాటించవలసిన నియమాలు నీకు తెలుసా?

నియమాలు గురించి మీ బృందంలో చర్చించండి.

మనం ఎల్లప్పుడు ఆట నియమాలను పాటిస్తున్నామా?

అవును, మనం ఆటలను ఏ ప్రదేశంలో ఆడినా నియమాలను కచ్చితంగా పాటించాలి.

చిత్రంలో నీవు ఏమి గమనించావు?

ఎవరైనా విజయం సాధించినప్పుడు నీవు ఎలా అభినందిస్తావు?

ప్రతిరోజు ఆటలు ఆడడం వలన మనకు ఆరోగ్యం, స్నేహ భావం మెరుగుపడతాయి. వినోదం వలన మన మనస్సు, శరీరం తేలిక అప్పుతుంది. వినోదం మన మనసు, శరీరం పనిచేయడానికి కావలసిన శక్తినిస్తుంది.

కీలక పదాలు

వినోదం, లోపల ఆడే ఆటలు, ఆరుబియట ఆటలు, స్థానిక ఆటలు, బృందస్వార్థి, ఆటల నియమాలు.

What we have learnt

- Children have to play everyday after school hours.
- Children love to play. Play is a way of recreation.
- Playing games keep them fit and happy.
- Games that can be played inside a house are called indoor games.
- Games played in the open fields or play grounds are known as outdoor games.
- Children may develop concentration, patience and team spirit.

Improve Your Learning

I. Conceptual Understanding (Tell and write).

Answer the following questions.

1. Write five outdoor games you like to play.
2. Write the rules of any game you know.

II. Questioning.

3. Name your friends who play daily at home.

III. Experiments and field observations.

4. Play a local game mentioned in the text book and write your experiences.

IV. Information skills – Project work.

5. Ask your friends about the games they like ? Fill in the table with the details.

Sl.No.	Name	Games he/she like
1.		
2.		
3.		
4.		

V. Drawing pictures and model making.

6. Prepare the play items with clay e.g. ball, bat, tenni-coit, tennis racket, shuttle cock etc. and display in your class room.

VI. Appreciation.

7. Your friend won a prize at the school level games on 15th August. He showed it to you. How do you feel or how would you appreciate him?

మనం పమ నేర్చుకున్నాం ?

- పిల్లలు బడివేళలు ఆయన తరువాత ప్రతిరోజు ఆటలు ఆడాలి.
- పిల్లలకు ఆటలంపే ఇష్టం. ఆటల ద్వారా వినోదం కలుగుతుంది.
- ఆటలు, అడటం వలన ఆరోగ్యంగా ఆనందంగా ఉంటారు.
- గదిలో ఆడే ఆటలను ఇండోర్ గేమ్స్ అంటారు.
- ఖాళీ ప్రదేశాలలో, క్రీడా మైదానాలలో ఆడే ఆటలను అవుట్టస్టోర్ గేమ్స్ అంటారు.
- ఆటలు, వినోదాల వలన పిల్లలలో ఏకాగ్రత, సహానం, క్రీడాస్పార్ట్ అభివృద్ధి చెందుతాయి.

అభ్యసం మేరుగుపరుచుకోండి

I. విషయావగాహన.

ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాయండి.

- నువ్వు ఇష్టపడే ఏవైనా ఐదు జౌట్టస్టర్గేమ్స్ రాయుము.
- ఏదైనా నీకు తెలిసిన ఆట నియమాలు చెప్పు.

II. ప్రశ్నించడం - పరికల్పనలు చేయడం.

- రోజుం ఇంటి వద్ద ఆటలు ఆడే నీ స్నేహితుల పేర్లు చెప్పు.

III. ప్రయోగాలు - క్లేశ్త పరిశీలనలు.

- పార్ట్యుస్టకంలో సూచించిన ఏదైనా ఒక స్థానిక ఆట ఆడి మీ అనుభవాలు చెప్పండి.

IV. సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టులు.

- నీ స్నేహితులని అడిగి వారికి ఇష్టమైన, ఆటల వివరాలు కింద ఇచ్చిన పట్టికలో రాయండి.

క్రమ.సంఖ్య	పేరు	అతడు / ఆమెకు ఇష్టమైన ఆటలు
1.		
2.		
3.		
4.		

V. బొమ్మలు గీయడం - సమాచారాలు తయారుచేయడం.

- మట్టిని ఉపయోగించి ఆట మస్తువులు బాలు, బ్యాట్, టెన్ని కాబిల్, టెన్నిస్ ర్యాకెట్, షట్లీల్ కాక్ మొదలైనవి తయారు చేసి మీ తరగతి గదిలో ప్రదర్శించుట.

VI. ప్రశంసన.

- నీ స్నేహితుడు పారశాలలో జరిగే స్వాతంత్యదినోత్సవ వేదుకలలో బహుమతి గెల్పుకున్నాడు. తన బహుమతిని నీకు చూపించాడు.
నీవు ఏవిధంగా అభినందిస్తావు?

Lesson 11

This is the Way

Learning Outcomes

Pupils will be able to:

- speak about neighbours and neighbourhood
- explain about sides, directions and corners
- become aware about landmarks, symbols and map
- become aware about celestial bodies like sun, moon and stars

Harsha was going to his uncle's house with his mother during Pongal holidays. As they got off the bus, he saw many houses and roads. He remembered 'Find the way' puzzle which he saw in the magazine.

పాఠం
11

దిక్కులు - మూలలు

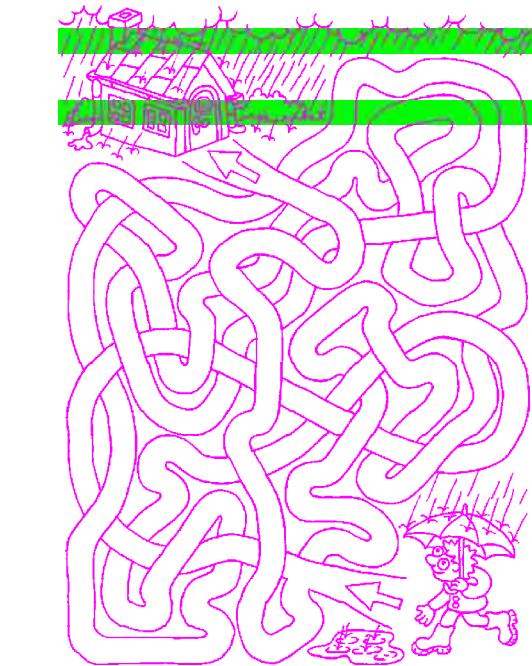

విద్యార్థులకు సిద్ధించే సామర్థ్యాలు:

- ఇరుగు పొరుగు వారి గురించి మాట్లాడతారు.
- పక్కలు, దిక్కులు, మూలలు గురించి వివరిస్తారు.
- గుర్తులు, ప్రదేశాలు, పట్టాల గురించి తెలుసుకుంటారు.
- సూర్యుడు, చంద్రుడు, నక్షత్రాలు వంటి సౌర వ్యవస్థ గురించి తెలుసుకుంటారు.

పార్ష్వ తన అమృతో కలిసి మామయ్య ఇంటికి వెళుతున్నాడు. వారు బస్సు దిగగానే అక్కడ చాలా ఇళ్ళు, రహదారులు (roads) చూశాడు. 'మార్గము కనుకో' అనే పజిల్ అని తాను ఒక ప్రతికలో చూసిన విషయం జ్ఞాపకం వచ్చింది.

- How should I reach my uncle's house?
- Shall I go right or left?
- Shall I go east or west?
- Shall I go north or south?

Observe the picture and find the way.

Harsha asked his mother, "Where is uncle's house? How do we reach there? Do you know the way?"

Mother said, "I know it. Let's go, you can observe the way."

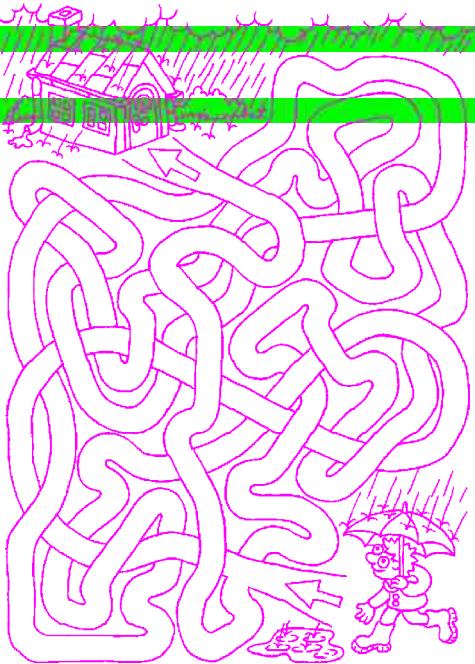

Guess what places would Harsha have seen on his way to his uncle's house?

After reaching his uncle's house, Harsha asked his uncle regarding his confusion in reaching the house. Then his uncle explained that they didn't live alone in a locality. There are many houses and other buildings near their house. People living in these houses are their neighbours. The area around their house is their neighbourhood. Their neighbourhood may have a park, temple, river, field etc.

Every neighbourhood has a few facilities that make our lives more comfortable.

ఈ చిత్రాన్ని పరిశీలించి దారిని కనుక్కోండి.

హర్ష తన తల్లిని ఇలా అడిగాడు, "మామయ్య ఇల్లు ఎక్కడ? మనం అక్కడికి ఎలా వెళ్లాలి? నీకు దారి తెలుసా?"

అందుకు అమ్మ, "నాకు తెలుసు. పద వెళ్లాం.

నీవు దారిని పరిశీలించు."

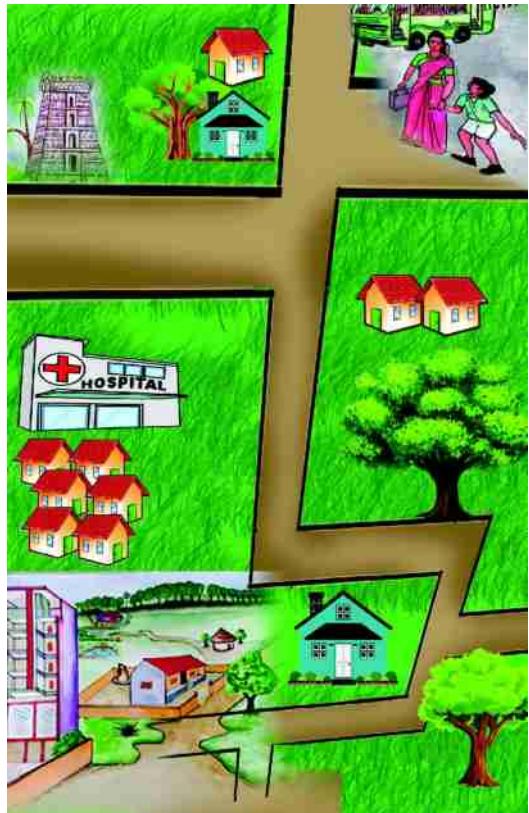
హర్ష తన మామయ్య ఇంటికిళ్ళే దారిలో ఏయే ప్రదేశాలు చూసి ఉంటాడో ఊహించండి?

తన మామయ్య ఇంటికి చేరాక, తాను మావయ్య ఇంటికి చేరడానికి ఏ విధంగా తికమక పడ్డడో తెలిపాడు. అప్పుడు అతని మామయ్య ఆ ప్రాంతంలో తాము మాత్రమే ఒంటరిగా లేమని వివరించాడు. తన ఇంటికి సమీపంగా అనేక ఇళ్ళు, ఇతర భవనాలు ఉన్నాయి. ఈ ఇళ్ళలో నివసించే వారు తమ ఇరుగుపొరుగు వారు. తమ ఇంటి చుట్టూ ఉన్న ప్రాంతాన్ని సమీప ప్రాంతం అంటారు. మన సమీప ప్రాంతంలో పొర్కు దేవాలయం, నది, పొలం మొదలైనవి ఉండవచ్చు.

సమీప ప్రాంతంలో కొన్ని సౌకర్యాలు మన జీవితాలను చాలా సౌకర్యవంతం చేస్తాయి.

- మామయ్య ఇంటికి నేనెలా చేరుకోవాలి?
- నేను కుడివైపుకెళ్ళాలా ? ఎడమవైపుకెళ్ళాలా?
- నేను తూర్పుకెళ్ళాలా ? పదమలీకి వెళ్ళాలా?
- నేను ఉత్తరంకెళ్ళాలా ? దక్కించుకెళ్ళాలా?

Let us check

Activity-1

Tick the facilities available in your neighbourhood.

Activity-2

Write down any facilities that you would like to have in your neighbourhood.

.....
.....

Harsha observed around his uncle's house. He saw a big mango tree in front of the house. There was a well in the backyard of the house. He washed his face there. He saw a big building to the right side and a small hut to the left side of the house.

సం చేడ్చం!

కృత్యం

మీ సమీప ప్రాంతంలో అందుబాటులో ఉన్న శాకర్యాలకు (✓) గుర్తు పెట్టండి.

కృత్యం-2

మీ సమీప ప్రాంతంలో ఏమే శాకర్యాలు ఉండాలని కోరుకుంటున్నావో రాయండి.

.....

.....

హర్ష తన మామయ్య ఇంటి చుట్టూ పరిసరాలను గమనించాడు. ఇంటి ముందు ఒక పెద్ద మామిడి చెట్టును చూశాడు. ఇంటి వెనుక పెరటిలో ఒక బావి ఉంది. అతను అక్కడ ముఖం కడుకొన్నాడు. ఒక పెద్ద భవనం కుడి పక్కన, ఒక చిన్న గుడినె ఎడమ వైపున ఉన్నది.

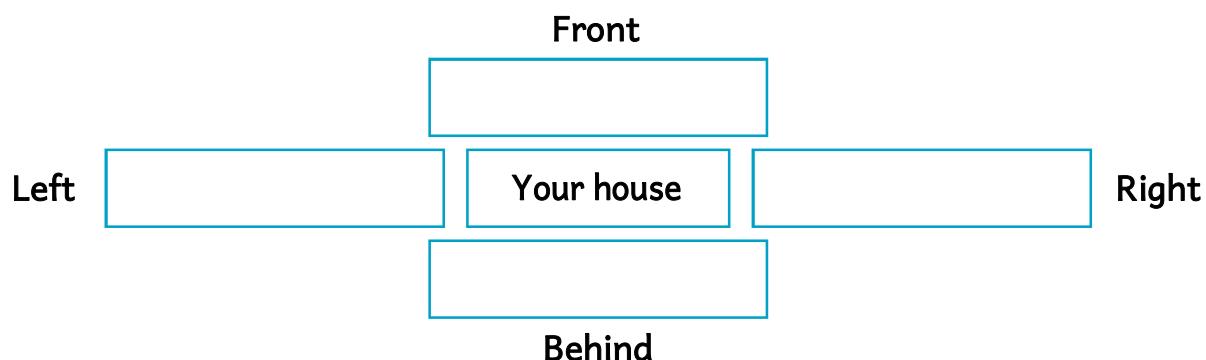

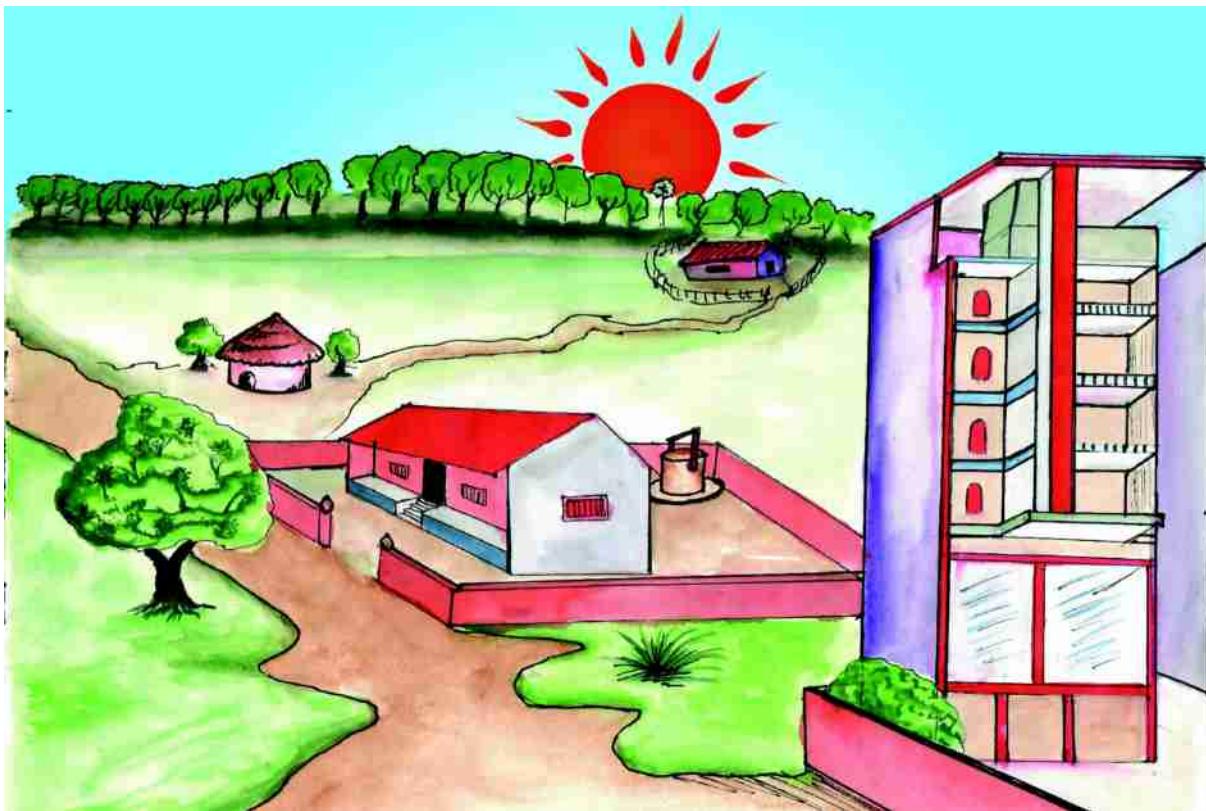
- What is there in front of his uncle's house?
- What do you find behind his uncle's house?
- What do you observe to the right side of his uncle's house?
- What do you see to the left side of his uncle's house?

Front, back, left and right are the sides. They tell us the location and directions of a place or thing.

Let us Do

Fill the boxes given below with appropriate information.

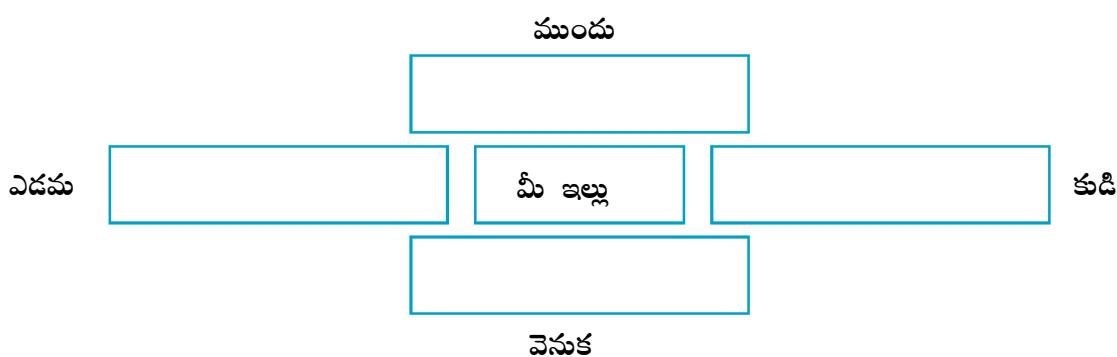

- మామయ్య ఇంటి ముందు ఏమున్నది?
- మామయ్య ఇంటి వెనుక ఏమున్నది?
- మామయ్య ఇంటికి కుడివైపున నీవేమి గుమనించావు?
- మామయ్య ఇంటికి ఎడమవైపున నీవేమి గుమనించావు?

ముందు, వెనుక, కుడి, ఎడమ అనేవి పక్కలు. ఒక ప్రాంతం లేక వస్తువు ఉండే ప్రదేశాన్ని, దిక్కులను ఇవి తెలుపుతాయి.

ఈ కింది గదులను సరైన సమాచారంతో పూరించండి.

Next day when he woke up in the morning, Harsha was surprised, because he could not see the rising sun from the entrance door. He asked his mother why he couldn't see the sun rising there? "In our village, we can see the sun rising in front of our house." Mother replied that his uncle's house was facing to the North direction and showed him the rising sun in the other direction.

Harsha wanted to know about directions. So his uncle explained in detail by taking him to the open field. He said, "If you face the rising sun in the morning, the direction in front of you is the East." The direction exactly behind you is the West. To your left, is the North, and to your right, is the South.

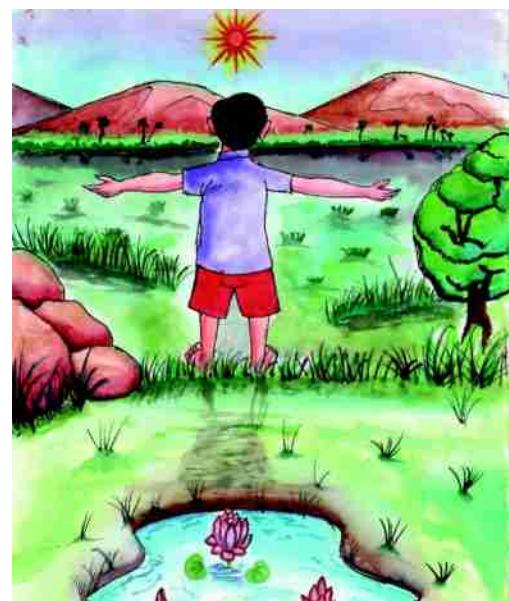
All directions are constant and are usually calculated from the North point.

Look at the picture.

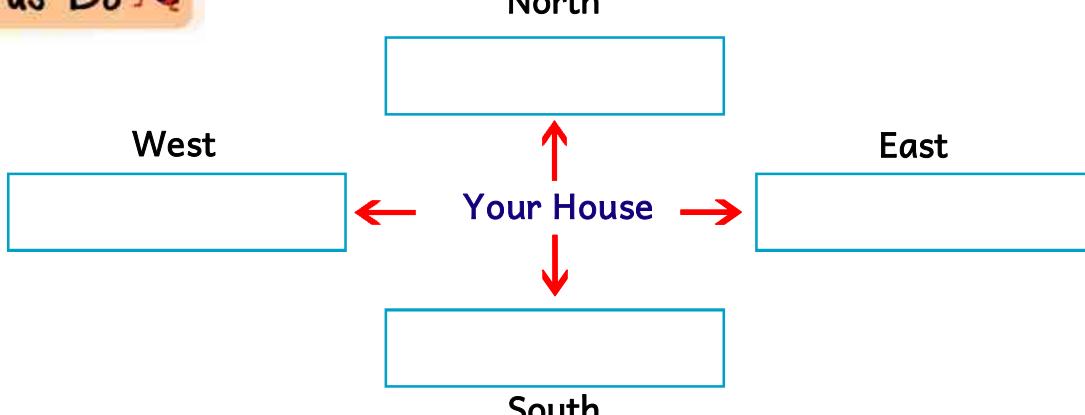
- What is there to the North of Harsha?
- What is there to the South of Harsha.....
- What is there to the East of Harsha?
- What is there to the West of Harsha?

What are there on the four directions of your house?

Let us Do

మరుసటిరోజు ఉదయం, అతను నిదలేచాక, హర్ష ఆశ్చర్యపడ్డాడు. ఎందుకంటే ప్రవేశ ద్వారం నుండి అతను ఉదయంచే సూర్యుని చూడలేక పోయాడు. “సూర్యోదయాన్ని ఎందుకు చూడలేకపోయానని తన తల్లిని అడిగాడు ? మన ఊరిలో మన ఇంటి ముందు సూర్యోదయాన్ని చూడగలం కదా” అన్నాడు. అమ్మ “మామయ్యది ఉత్తరం ముఖం ఇల్ల” అని సూర్యోదయాన్ని మరో దిక్కును చూపించింది.

హర్షకి దిక్కులు గురించి తెలుసుకోవాలనుకున్నాడు. కావున మామయ్య అతన్ని పొలానికి తీసుకెళ్ళి దిక్కుల గురించి వివరించాడు. నీవు ఉదయాన సూర్యుని వైపు తిరిగి నిలబడి నీకు ముందున్నది తూర్పు, నీకు వెనుక ఉన్నది పడమర. నీకు ఎడమవైపున ఉన్నది ఉత్తరం, కుట్టివైపున ఉండేది దక్కిణం.

అన్ని దిక్కులు స్థిరంగా ఉంటాయి. ఉత్తరం నుండి లెక్కించ(గణించ)బడుతాయి.

చిత్రాన్ని చూడండి.

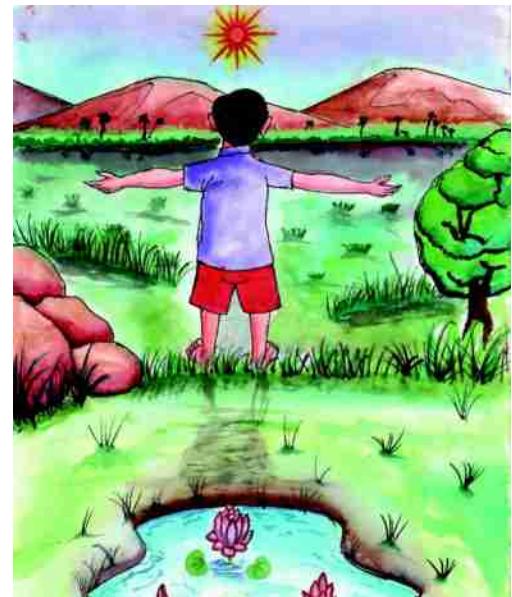
- హర్షకు ఉత్తరాన ఏమి ఉన్నది?.....
- హర్షకు దక్కిణాన ఏమి ఉన్నది?.....
- హర్షకు తూర్పున ఏమి ఉన్నది?.....
- హర్షకు పడమర ఏమి ఉన్నది?.....

మీ ఇంటికి నాలుగు దిక్కులలో ఏమున్నాయి?

ఇలా చేస్తాం !

ఉత్తరం

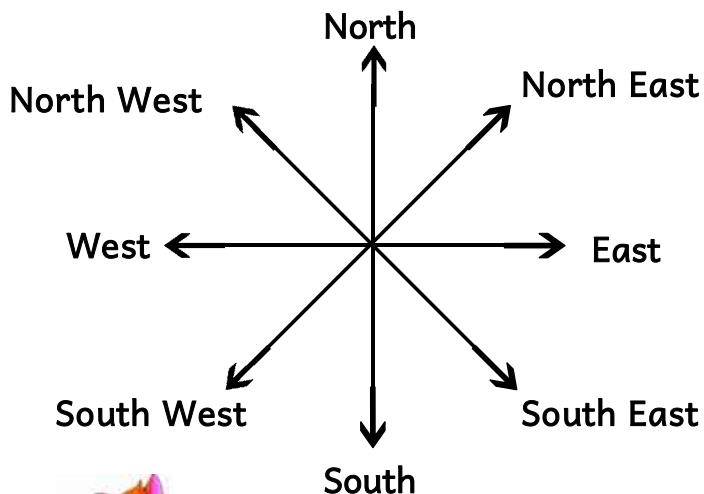
పడమర

తూర్పు

మీ ఇల్లు

దక్కిణం

The limits of any area, building or village are called boundaries. To know the boundaries, we also have to know the corners along with directions. We call the place between any two directions a corner.

How many corners are there?

- Fill the table.

In between	Corner
The East and the North	
The South and the West	
The West and the North	
The North and the East	

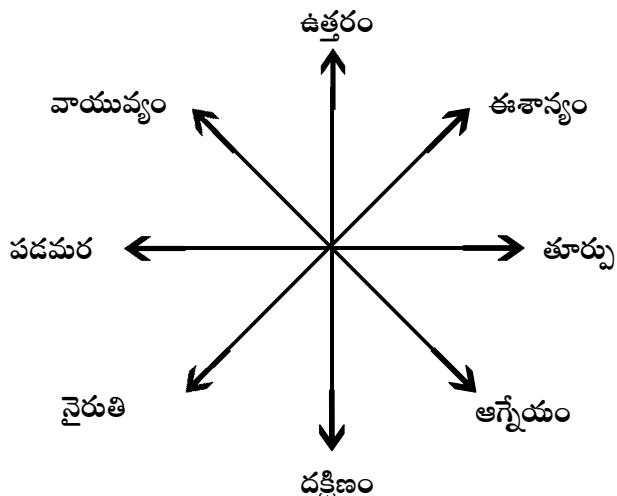

Think and Discuss

Name the things/places that are present in all directions and corners of your village.

North		North East	
South		North West	
East		South East	
West		South West	

ఒక ప్రాంతం, భవనం లేదా ఊరి యొక్క హద్దులను “సరిహద్దులు” అంటారు. ఈ సరిహద్దులను గురించి తెలుసుకోవడానికి దిక్కులతో పాటు మూలలు తెలుసుకోవాలి. రెండు దిక్కుల మధ్య ప్రాంతాన్ని ‘మూల’ అంటాం.

ఈక్కడ ఎన్ని మూలలు ఉన్నవి?

- ఖాళీలను పట్టికలో పూరించండి.

మధ్యలో	మూల
తూర్పు - ఉత్తరం	
దక్షిణం - పడమర	
పడమర - ఉత్తరం	
ఉత్తరం - తూర్పు	

అలోచించండి - చర్చించండి

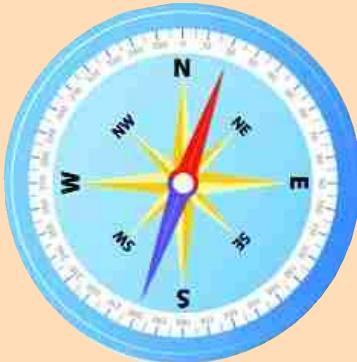
మీ ఊరిలో అన్ని దిక్కులలో ఉండే వస్తువులు / ప్రాంతాలను పేర్కొనండి.

ఉత్తరం		శశాంకం	
దక్షిణం		వాయువ్యం	
తూర్పు		ఆగ్నేయం	
పడమర		సైరుతి	

Do You Know

In the olden days, sailors used to find directions with help of the position of the sun and stars and the movement of the wind. Now-a-days, we use a Compass and GPS (Global positioning system) to find directions.

Harsha expressed his doubt to his uncle that if a relative or a new person wanted to come to his house, how would they recognize the way to his house ? His uncle said that their house was nearer to the Panchayat office.

It is easy to locate the address of the home if there is a well-known place near it. These well-known places are called landmarks.
e.g. school, hospital, Panchayat office etc.

Is there any landmark close to your house?

- Name some well-known places of your village.
- Is any of your friend's house nearer to the above mentioned places?

Harsha's uncle gave him two pictures. The first picture showed the landmarks. In the second picture, there were some landmarks and symbols. These symbols are the representation of the landmarks or objects.

మీకు తెలుస్తా !

పురాతన కాలంలో, నావికులు సూర్యుడు, నక్షత్రాలు పవనాల దిశలను బట్టి దిక్కులను కనుగొనేవారు. నేటి కాలంలో (నేడు) మనం దిక్కుచి, GPS (Global positioning system) లను ఉపయోగించి దిక్కులను కనుగొంటున్నాం.

“ఎవరైనా బంధువు లేక కొత్త వ్యక్తి మీ ఇంటికి వస్తే ఎలా మీ ఇంటికి దారిని గుర్తిస్తారు ?” అని మామతో హర్ష తన అనుమానాన్ని వ్యక్తపరిచాడు.

“మా ఇల్లు పంచాయితీ కార్యాలయం దగ్గర ఉంది” అని అతని మామయ్య చెప్పాడు.

ఏదైనా బాగా తెలిసిన ప్రాంతం సమీపంలోని చిరునామాను సులువుగా కనుక్కోవచ్చు. ఈ తెలిసిన ప్రదేశాలను మైలురాలు అంటారు.

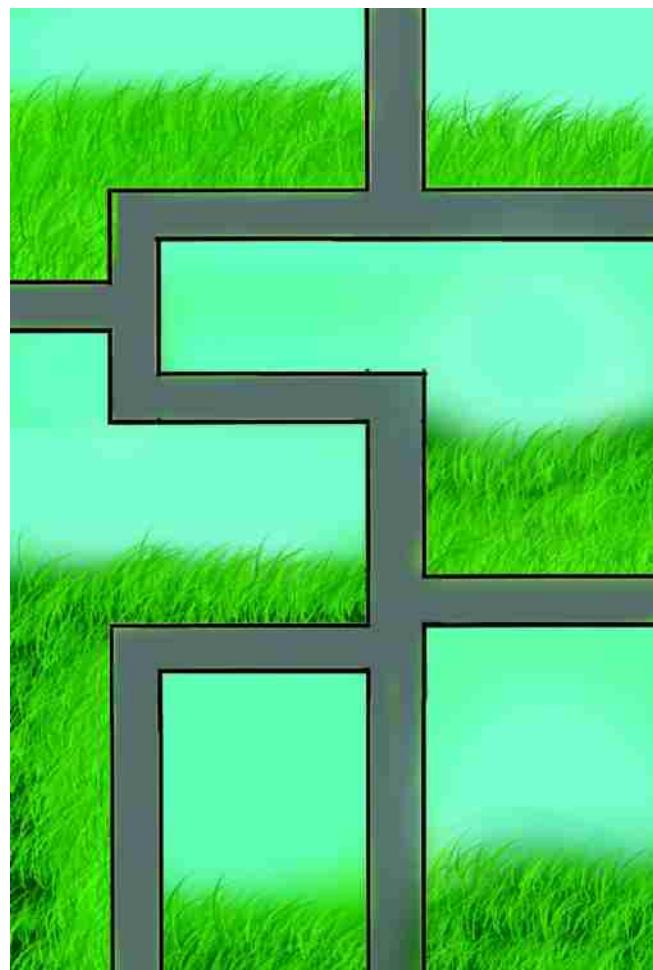
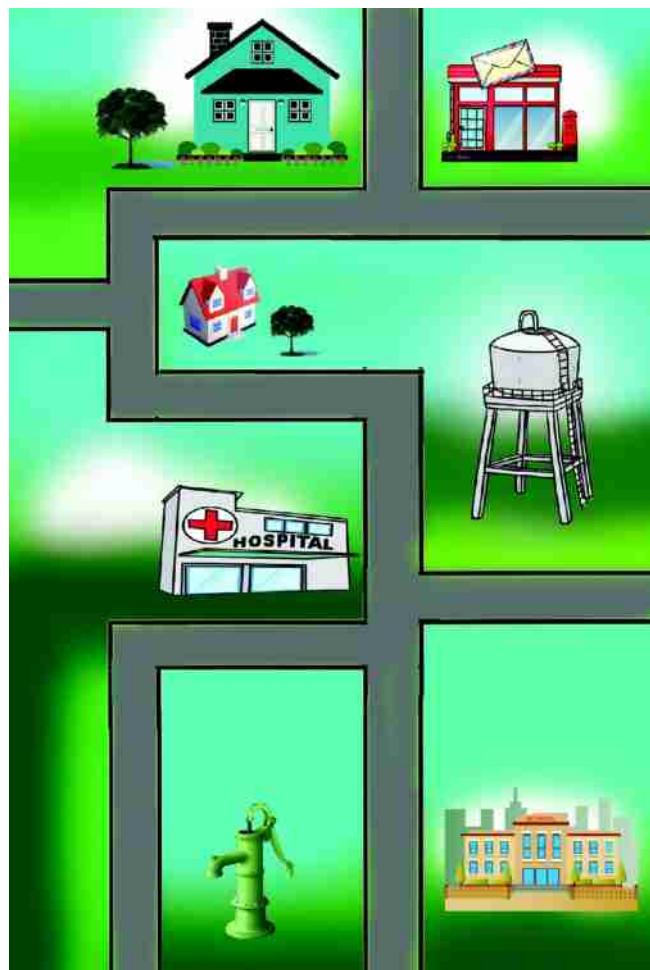
ఉదా : పారశాల, వైద్యశాల, పంచాయితీ కార్యాలయం మొగానవి.

మీ ఇంటికి దగ్గరలో బాగా తెలిసిన ప్రదేశం ఏది?

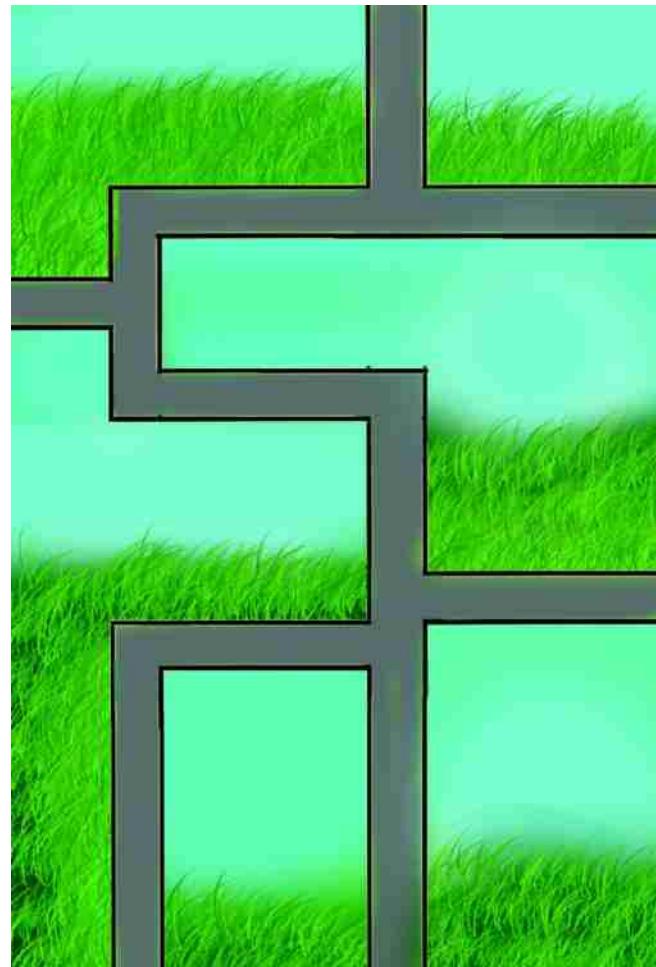
- మీ ఊరిలోని బాగా తెలిసిన ప్రాంతాలను పేర్కొనండి (చెప్పండి).
- పైన పేర్కొన్న ప్రాంతాలలో మీ స్నేహితుల ఇళ్ళు ఉన్నాయా?

హర్ష వాళ్ళ మామ అతనికి రెండు చిత్రాలు ఇచ్చాడు. మొదటి చిత్రం కొన్ని గుర్తింపు చిహ్నాలను చూపుతుంది. రెండవ చిత్రంలో కొన్ని గుర్తింపు చిహ్నాలు, గుర్తులు ఉన్నాయి. ఈ గుర్తులు, మైలురాయి ప్రదేశాన్ని తెలియజేస్తాయి.

His uncle asked Harsha to observe the pictures and mark the symbols in the empty village map given below. The picture with symbols is known as a map. Let's help him.

Land mark						
Symbol						

హర్ష మామయ్ హర్షను పై చిత్రాలను గమనించి, ఖాళీ గ్రామ పటంలో గుర్తులు, గుర్తింపు చిహ్నాలను గుర్తించమని చెప్పాడు. గుర్తులతో కూడిన చిత్రాన్ని పటం (map) అంటారు. మనం అతనికి సాయం చేద్దాం.

పెలిసిన ప్రదేశం						
గుర్తులు						

Harsha completed his supper. He went into the courtyard with his uncle. He lay down on his cot. While looking at the sky, he asked his uncle, "This morning I saw the sun in the sky. Now there are so many stars twinkling in the sky along with the bright moon. How beautiful the moon looks. Uncle, the sky is the most wonderful place. Isn't it?

Key words

neighbour, neighbourhood, sides, directions, corners, landmarks, symbols, map, courtyard

What we have learnt

- People living around our houses are our neighbours.
- The area around our house is our neighbourhood.
- Front, back, left and right are the sides.
- East, West, North and South are the directions.
- The place between any two directions is called corner.
- Symbols are the representation of the landmarks or objects.
- A land mark is a well-known place in a locality.

Improve Your Learning

I. Conceptual Understanding (Tell and write).

Answer the following questions.

1. Name the four directions.
2. What do you see in the four directions of your school?

In the East In the West

In the North In the South

3. What helps us to locate an address in our village or a city?

హర్ష రాత్రి పూట భోజనం చేసిన తర్వాత తన మామయ్యతో కలిసి పెరటిలోనికి వెళ్ళాడు. అక్కడ మంచం పైన పదుకొని ఆకాశం వంక చూస్తూ తన మామయ్యను ఇలా అడిగాడు. “ఈ రోజు ఉదయాన్నే నేను ఆకాశంలో సూర్యుడిని చూశాను. ఇప్పుడు నేను ఆకాశంలో మెరుస్తన్న అనేక నక్షత్రాలను చంద్రుడిని చూస్తున్నాను. చంద్రుడు ఎంత అందంగా ఉన్నాడో కదా! ఆకాశం చాలా అద్భుతంగా ఉంది కదా మామయ్య” అని అడిగాడు.

కీలక పదాలు

పొరుగువారు, సమీప ప్రాంతం, పక్కలు, దిక్కులు, మూలలు, మైలురాళ్ళు, గుర్తులు, పటం, పెరడు.

మనం ఏమి నేర్చుకున్నాం

- మన ఇంటికి చుట్టూ పక్కల నివసించే ప్రజలను “పొరుగువారు” అంటారు.
- మన ఇంటి చుట్టూ ఉండే ప్రదేశాన్ని “సమీప ప్రదేశం” అంటారు.
- ముందు, వెనక, కుడి, ఎడమలను పక్కలు అంటారు.
- తుర్పు, పడమర, ఉత్తరం, దక్కిణం అనేవి “దిక్కులు”.
- రెండు దిక్కుల మధ్య ఉన్న ప్రాంతాన్ని “మూల” అంటారు.
- “గుర్తులు” అనేవి మైలురాళ్ళను తెలియజేస్తాయి.
- “మైలురాయి” అనేది ఒక ప్రాంతంలో బాగా తెలిసిన ప్రదేశం.

అభ్యర్థనం మెరుగుపరుచుకోండి

I. విషయావగాహన

ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాయండి.

- నాలుగు దిక్కుల పేర్లు చెప్పండి.
- మీ పాఠశాల నాలుగు దిక్కులలో నీవేమి చూస్తావు.

తూర్పున పడమరన

ఉత్తరాన దక్కిణాన

- మీ గ్రామం లేదా నగరం చిరునామా తెలుసుకోవడానికి ఉపయోగపడేవి ఏవి?

II. Questioning.

4. What questions would you ask your teacher to draw the map of your village by using symbols?

III. Experiments and field observations.

5. Name some landmarks of your village and write to which side they are to your school.

IV. Information skills - Project work.

6. Visit a nearby house and fill in the table given below with the observations.

Observations	Items to be tabulated		
	House 1	House 2	House 3
To which direction is the main door?			
To which direction is the tap / borewell / well / hand pump / water tank?			
In which direction do you observe an open field? space			
In which direction is the road located?			

V. Drawing pictures and model making.

7. Draw your house. Then colour the North in red, South in blue, East in orange and West in green.

8. Draw your school. Draw the school building and the main rooms in it.

VI. Appreciation.

9. Have you ever helped someone by giving them right directions to reach their destination? How did you feel?

10. How do you feel when you watch the sunrise or sunset?

II. ప్రశ్నంచడం - పరికల్పనలు చేయడం.

4. గుర్తులను ఉపయోగించి మీ గ్రామ పటాన్ని గీయుటకు మీ ఉపాధ్యాయునికి ఏ ప్రశ్నలను నీవు అడుగుతావు?

III. ప్రయోగాలు - క్లేష్ట పరిశీలనలు.

5. మీ పారశాల పక్కన ఉన్న మీ గ్రామంలో తెలిసిన ప్రదేశాలు దర్శించండి.

IV. సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టులు.

6. మీకు దగ్గరలో ఉన్న ఇంటిని సందర్శించి మీరు గమనించిన విషయాలను కింది పట్టికలో పూరించండి.

పరిశీలనలు	అంశాలు		
	ఇల్ల 1	ఇల్ల 2	ఇల్ల 3
ప్రధాన ద్వారం ఉన్న దిక్కు?			
కుళాయి / బోరుబావి / బావి / చేతిపంపు / టాంకు ఉన్న దిక్కు?			
ఖాళీ ప్రదేశం ఉన్న దిక్కు			
రహాదారి ఉన్న దిక్కు?			

V. బొమ్మలు గీయడం - నమూనాలు తయారుచేయడం.

7. మీ ఇంటి బొమ్మ గీయండి. ఉత్తరాన్ని ఎరుపు రంగులో, దక్కిణాన్ని నీలం రంగులో, తూర్పును నారింజ రంగులో, పడమరను ఆకుపచ్చ రంగులో నింపండి.
8. మీ పారశాల బొమ్మను గీయండి. మీ పారశాల భవనం ముఖ్యమైన గదులను అందులో గీయండి.

VI. ప్రశంసన.

9. ఎప్పుడైనా, ఎవరికైనా వారి గమ్యం చేరదానికి దారి చూపించావా? నీకేమనిపించింది?
10. సూర్యోదయాన్ని, సూర్యాస్తమయాన్ని చూస్తున్నప్పుడు నీకేమనిపిస్తుంది?

GLOSSARY

Siblings	= brothers and sisters in a family (తోఱువులు)	stored water	= to keep water in large containers (నీళ్ళ నీడు)
Pet	= tamed animal (పెంపడు జంతువు)	Scarcity	= in short supply (కొరత)
Appreciate	= recognize the worth (ఆధినందించు)	Water tanker	= container for storing water (నీటిని నీళ్ళ చేసే పాత్ర)
Resemblance	= look like (పోలికా)	Aquaculture	= rearing of aquatic animals (జలవ్యవసాయం)
Generation	= Lineage (తరం)	Agriculture	= practice of farming (ప్రాచుర్యం)
Profession	= Occupation (వృత్తి)	Kutcha house	= A house made of mud, thatch or straw. (పూరిల్లు)
Child labour	= Children made to work for wage (హారు కార్యకులు)	Pucca house	= House made of bricks, sand, cement, concrete and iron. (డాబా ఇల్లు)
Prevent	= Stop (నిరోధించు)	Permanent house	= House stands for a long time. (శాశ్వతమైన ఇల్లు)
Aromatic	= Pleasant smell (సువాసన)	Temporary house	= Houses that can be moved to another place. (తాత్కాలికమైన ఇల్లు)
Observe	= look carefully (పరిశీలించు)	Caravan	= A group of carts (చిడారు)
Survive	= continue to live (జీవించు)	Apartment	= A set of houses forming one residence. (బహుభాగ అంతర్ముల భవనం)
Absorbs	= takes in (శోషించు)	Homeless people	= The people who do not have shelter. (ఇల్లు లేనివారు)
Sow	= plant a seed (ప్రతసం వేయుట)	Boat house	= A house built on a boat. (పడవ ఇల్లు)
Crawl	= move on all fours (ప్రాకుటి)	Igloo	= A dome shaped shelter built with blocks of ice. (మంచుతో కట్టబడిన ఇల్లు)
Moist	= wet (తుమ్మి)	Stilt house	= Houses built on stilt or poles. (కర్మస్థంఫలమైన ఇల్లు)
Shelter	= home (ఘరు)	Sign board	= A sign to direct travelers. (దరి సుర్క)
Composed	= decayed (సంచించు)	Sailor	= A person who drives a ship. (ఓడ నడిపేవాడు)
Communicate	= talk to one another (ఖాచ ప్రసారం)	CNG	= Compressed Natural Gas. (కాల్యూల్యంలేని సహజవాయివు)
Wild animals	= animals that live in forests (అడవి జంతువులు)	Traffic signals	= Lights used to control the movement of traffic. (రెండ్లు పై పురుతా గుర్తులు)
Domestic animals	= animals that were tamed by humans (పెంపడు జంతువులు)	Hearing Impaired	= Hearing loss (ఎనికిడి లోపం)
Herbivore	= animal that only eats plants (శాకాహారి)	Elephant trumpet	= An elephant to produce aloud call. (ఏనుగు ఫీంకరం)
Carnivore	= animal that only eats other animals (మాంసాహారి)	Scare-crow	= a sign to scare birds away from crops. (పంటపాలంలో దిష్టిబమ్ము)
Omnivore	= animal that eats both plants and animals (ఉభయాహారి)	Recreation	= enjoyment or fun (ప్రాచెరం)
Terrrestrial	= organisms that live on land (సేల్చై నివసించేవి)	Domestic work	= work done to take care of home (ఇంతి పని)
Aquatic	= organisms that live in water (నీటిలో నివసించేవి)	Purchase	= to buy (కొనటం)
Amphibians	= organisms that live both on land and in water (సేల్చై, నీటిలో నివసించేవి)	Frequently	= many times (తరచువా)
Nest	= shelter of birds (పక్కిసూడు)	Favourite	= liked very much (ఇష్టమైన)
Occurred	= caused (సంభవించుట)	Directions	= East, West, North, South (దిక్కులు)
Plenty	= lot of (ఎక్కువ)	Corner	= The joining of any two directions. (మూల)
Disability	= not able (ఇకల్యం)	Neighbour	= People live around our house. (ఇరుగు-పొరుగు)
To trim	= To shape (సరిగ్గించు)	Neighbourhood	= The area around our house. (మన ఇంటి చుట్టూ పున్న ప్రశ్నం)
Precious	= valuable (విలువన)	Land marks	= Well-known places to locate a particular area. (కొండ సుర్కులు)
Organ	= a part of an organism (ఆవయవం)	Symbols	= Representation of land marks. (సుర్కులు)
Rawfood	= food that is not cooked (ఉడికించవి అచ్చరం)	Maps	= The pictorial information of areas. (ప్రాంతాలను తెలియజేసే పరం)
Cooked food	= cooked before eating (ఉడికించిన అచ్చరం)	Compass	= A device to know North and South. (దిక్కుచి)
Digestion	= breaking down food in to small pieces (జీర్ణికియ)		
Healthy	= bring free from illness or injury (అరోగ్యం)		
Tubers	= a much thickened underground part of a stem (దుంపలు)		
Process	= a series of actions or steps (ప్రథమం)		
Water resources	= sources of water (నీటి వనరులు)		
Protected water	= safe drinking water (రక్తిత త్రాగునీడు)		
Irrigation	= the supply of water to land or a crop (నీటి పాకుడలు)		

ROUGH WORK

ROUGH WORK

ROUGH WORK

FUNDAMENTAL DUTIES

Fundamental duties: It shall be the duty of every citizen of India-

- (a) to abide by the Constitution and respect its ideals and institutions, the National Flag and the National Anthem;
- (b) to cherish and follow the noble ideals which inspired our national struggle for freedom;
- (c) to uphold and protect the sovereignty, unity and integrity of India;
- (d) to defend the country and render national service when called upon to do so;
- (e) to promote harmony and the spirit of common brotherhood amongst all the people of India transcending religious, linguistic and regional or sectional diversities; to renounce practices derogatory to the dignity of women;
- (f) to value and preserve the rich heritage of our composite culture;
- (g) to protect and improve the natural environment including forests, lakes, rivers and wild life, and to have compassion for living creatures;
- (h) to develop the scientific temper, humanism and the spirit of inquiry and reform;
- (i) to safeguard public property and to abjure violence.
- (j) to strive towards excellence in all spheres of individual and collective activity so that the nation constantly rises to higher levels of endeavour and achievement;
- (k) who is a parent or guardian, to provide opportunities for education to his child or, as the case may be ward between the age of six and fourteen years;

- **Constitution of India,**
Part IV A (Article 51 A)

Right of Children to Free and Compulsory Education (RTE) Act, 2009

The RTE Act provides for the right of children to free and Compulsory Education to every child in the age group of 6 – 14 years which came into force from 1st April 2010 in Andhra Pradesh.

Important provisions of RTE Act

- Ensure availability of schools within the reach of the children.
- Improve School infrastructure facilities.
- Enroll children in the class appropriate to his / her age.
- Children have a right to receive special training in order to be at par with other children.
- Providing appropriate facilities for the education of children with special needs on par with other children.
- No child shall be liable to pay any kind of fee or charges or expenses which may prevent him or her from pursuing and completing the elementary education. No test for admitting the children in schools.
- No removal of name and repetition of the child in the same class.
- No child admitted in a school shall be held back in any class or expel from school till the completion of elementary education.
- No child shall be subjected to physical punishment or mental harassment.
- Admission shall not be denied or delayed on the ground that the transfer and other certificates have not been provided on time.
- Eligible candidates alone shall be appointed as teachers.
- The teaching learning process and evaluation procedures shall promote achievement of appropriate competencies.
- No board examinations shall be conducted to the children till the completion of elementary education.
- Children can continue in the schools even after 14 years until completion of elementary education.
- No discrimination and related practices towards children belonging to backward and marginalized communities.
- The curriculum and evaluation procedures must be in conformity with the values enshrined in the constitution and make the child free of fear and anxiety and help the child to express views freely.